

This page was intentionally left blank

*

Pagina lasciata intenzionalmente vuota

I. 1. 28

S. Marco
di Firenze

De hoc Cod. vid. quae habet Cl. Mehus in Praefat.
ad Epistolae Ambrosii Praeceptorum, et in Praefatione
ad = Epistolae, offia Ragionamento di M. Lupo da Castiglione di
Bologna 1753. 4. =

8.
10.

Franciscus Petradach Johan Boethacay &
Cerialdo florentino discipulo suo.

Sperabam loci atq; ai mutante mutari posse fortuna sed fallere
ut uideo, quocumq; fugio illa me sequit' seu me curru uolubili, seu frenat
cornipede, seu uolanti nauigio, seu deniq; aduersis alis alspulsero, p'fugus
torua pueniet, nequicq; tñ uellicat' ai pot' & implere p'sternē ias deo
gressus meos sustentate nō p't. Jam cur demerito didici & mādare la-
queus minas, & mediuz unguem indignatus ostendere. Retemptat' &
illa me tñ artibz suis, & a quo sepe sub amīs teneriōibz uicta est, cum
uincere meditatur, etate iam solida & tranquilla, q̄i facilius sit cum
seniore certamen, atq; ut corporis uigor ac uētus, sic ai uires uiuēdo
decreuerūt, que nisi creuissent, frustra mo quidez uixisse arbitrarer.
Sed de hoc alias, nūc quos ipa nūp michi laqueos tēderit, ne ma-
te i admiratores mora longior trahat dicam. Roma ego ut scis salutato
quidez te petebaz, quo anis hic quidem uo uotis optauim' peccatores
fere xpianuz, genus omne grauit, de ne radio solus peregran' effice-
rer, aliquot michi uicē comites elegeras, quoz natu gamdiol' reliquos

corpus. xi. d.
 pater qz uideri
 que eo dicitur
 si ostendit uideri
 demerit ad uer
 ne ap in uale
 ungue scilicet
 uideri per u
 dicit nec ob

senectutis obtentu, alter sua facundia quod ueludo, ceteris experientia agibilibus
et fidei obsequio lenitur, omne iter huiusmodi uidebantur. Sed michi
pudens, matris magis ut cunctis daret quod felix consilio, et illis feruere
non potuit in tandem pacis meis finem. Nec ut ait Plautus luisse
pudet non incedere ludis, quod pfecto pfectum ut spero nichil potuit
aut potuit inuitae fortuna. aliam scilicet pfectum et cunctis cunctis
sapa resperges laceret hoc penitus infesta corpulentum, sui quidem
ac suarum rerum spiritus contemptum, careret fortasse non opprimeret, et lingue
artus sepeculum aut egrotantem nunc careret, Non modicum sane nunc ne
amplius expectat fatigetur, et corpus illi licuit, siquidem uulsum
egressus, quod nunc pium et ignobile opidum, olim inter strene capita
mutatur est, sacrum urbem quod uisum alacriter festinalis. Unum
hoc identidem cum animo meo tractans. Ecce ut etas tua sensim labitur
ecce res et consilia horum mutantur, ecce quod uenit et quod in bucolias meis
strepit. Studium iuuile senectus. Aspice et uariant cure uariante
capillo. Quatuordecim annus est ex quo roma miraculo rerum distans
uideri desiderio primus ueni. Secundo me huc aliquot annis in-
iectis nescio an in mantuas sed dulcis lauree cupiditas attraxit.
Tercio ac quatuordecim annis cum sint illustres amicorum misero, quorum
tunc deiectionis misabilius quod foras imparet huiusmodi admonere
non timui. hoc nunc in quita et ut auguror nouissima pegrinato
roma est, tanto ceteris felicio, quod generosior est et cura quod ceteris
quod opatibilior eterna salus quam mortalis gloria. Talia cogitante et
et quod in silentio deo gratias agente, religiosi illius cuius est metus
fecit et gaudium alatis equis, qui loco quidem similes ibat, sed multo
simulatio cunctis, equum meum ut aut ferre uolens, me qua poples
tibi inquit, tata in pectus, ut ingro uelut fractore sonus ossium,
multos quod etiam quod ad spectat, cunctis, dolore tacitus iacet, huius
subsistit primo meditati sunt, ipse me locus exhalet, necessitate et in
uirtute uersa, uterque, atque in die deo roma attigi. Illic
medias actus, os deiectionis atque horripere albitas, dubium an et
sanctu, uestigia quod clara, ferate calas extabat, odor neglecti
uulnere tam molestus, ut me et fidem impatetia sui sepe uolentus
abuteret, raro unquam in alieno, ut nunc in carne pa cognoui, quod
primo non quod misus, et uile aial est huiusmodi, nisi ignobilitatem corporis
in nobilitate redemit. Quid multa intra manum medicorum inquit
spem et metu salutis dubias, quatuordecim annis roma iaceo, qui
dixi nunc si cum annis totidem conferat, uidet me longio atque molestus. Et
hic et michi status cum ubique michi grauis et importunus det futurus,
et quod p nunc plurimorum, quod talia uis ingenii mei situ et quiete co-
poris torpet, motu sobrio uergetur, ut non imito plus pectoris
suas ampones pparat, et ob ambulanda mori semper et uis et
rebus ppi approbare soleat. Cum hic ppiam importunissimum atque
grammum est, ppi explebiles aut regine uerbis, aspectibus qua quod mag-

intueor, magis miror, et magis magis quod ad audendum capor quidam de hac
scriptum legimus. Casum tamen ipse meum dolere quod consolor, quod hoc
celitus actus sit, ut quod in me coessor meus fuisse lenio uidetur quod ab
illo pmissus fuerat aliter impleret et inquit fatcor, putauit uidetur
de de uolens ut cum animus diutissime claudicaret ipse manibus suis erex-
erat, eius corpus de cetero claudicaret, quod librantis et gloria minime
tactis aut massa censenda erat alternato, quod ei quod michi spem restituit
te in ppiis recto similis animo et corpore reuocandus. Ceteris hec tibi amice
adhuc quod ppiam huiusmodi facies indicat et grabatulo meo iaceo scribo, non
ut dolens hec nobis accidisse, sed ut gaudeas me et equo animo hec tulisse
et multa grauiora laqueis de stringuerit. Tu uine felicitas et uale
nunc memor. Rome tunc nona decembris silentio noctis intempeste
perceperimus tuus que anulo insignisti.

. Eadem.

Magnus tunc effluxit, ex quo carmine effluunt tuum quoniam bonum
ad me uenit, cum quatuordecim memini ualeo summa erat quod in uulgare
etiam pphanos quod crebra otii mei uulgare opuscula. Tu unus quod nemo
rerum mearum appetitor, nemo ex eis solamen gratias pcepturus uisum
det talium haucis, cum tunc festinate quidem calamo, non alias obit,
nisi ne lamentum tuum neglegere me occideret, cosdem quod uix ad exitu
pducas, in confusos scripturam, amulos pidi. Qui la sepe non
segu studio, quod nunc quod postea sub celos meos redierit in subito
prece spem sepe agens aliter ingesserit, in te ppiam pmo uisum
eos ad te mact. Sed quod ut ego sentio, et ipse etiam in fine testantur
nunc tibi omnia placida confidimus, mutae consilium libuit simul
ut me tibi ppiam, non fida leuiter intelliges unum tanto tunc in uallo
nominatum addidisse, nequa ex parte te lateat, ppiam necum dixerim,
siquidem carmine illud meum olim tibi scriptum nunc deum ad te ueniens
meum fortuna plene equis uerbis congestum, et uelut in aac labo-
rantem offerret legens aspectum, non in fin spe magna uideat, ut
ne hand dubie uideat in fallor, deo largio stat ueniens dicit, in te
bella tractat, in fortune uerbis, non lamenta non gemit, ut condam
et callus durat in abicio, et titulus solus immobilis in ppiam confuso, itaque
indignas illa me tata telor uile, non uere, minutionibus parum
fidens, nouissime ppiam meum ingenti phallacia ppiam, post nuda-
tur nempe tantorum motibus amicorum latus, et excepta tot uita ppiam
optimi michi nunc omni quod carissimum, atque dulcissimum solamen,
atque deus meus subita et horrenda, ac ppiam indigna morte pri-
puit, uirum omni uirtute, sed ppiam condas, et angelica morum
suauitate conspiciam. Que tibi ac postea notat de curia. Iacopuz
de Carraia Patrum dicit, imo non ppiam ppiam, qui unus que ego
nossem post seculi regis obit, toto orbe superat amantissimus
studiorum et ingeniorum cultor, examinatio quod in ppiam. Sed de illis

unq laudibz q̄ du uixero z meminiſſe et loqui dulce fuit / q̄ ad inceptu
attinet ille fuit fauor / cui omnia debebas / cui ſingulariter incumbebam
illuz michi abſtulit fortuna / heu q̄ perierat q̄ repetere ut ſubducto . ſ .
ſun ammetur unico ſp̄i meo q̄ ſimilimu heri eāt me ſimil obiteret
ſicet in meſtus quidam nō in ſciō . ſ . creatus . ſ . in ſciō . cogit ſecūdor
q̄ nulla iam tale uulnus ex pecto dēinceps moſtetur illud horriſcitur
odire . obſeruatione nō timet . vale . . .

Eidem.

ME precatur te putat / omnia ſci ut aliquid tibi q̄ p huc nuptiu de ſanctis
ſed ſine breuitas t̄p̄is / ſine rex penuria e / ſine caraz copia
quibz ſolito nūc grauius p̄mor / ſin eia unq ſp̄s florida colloq
te i p̄rio reuſendi p̄p̄tiam / ſi ſatis exuſſetis michi q̄ ſcribi dignu
eēt inuicis / n̄ ſi h̄c t̄p̄i / noui michi eē q̄ ſcriberet naz h̄c t̄p̄i u
affidue inſp̄z x̄ſtoria ſabillonica agredior / ſuſta eēt / q̄m et m̄ſta
iam i amicos ſcias inſerui / et ſi quicūq̄ ſerit ams ex p̄ſciō ueluz
deſiaet ſtilus / ſi ad mea me uerteret titulabit inſentio / oratio
Ouid ei michi eſt certū n̄ q̄ utiq̄ mōienduz e . arguat h̄ ſeneca
qui in ſimil Cicerone arguit / i corz me ḡage comp̄io / quod ſtatu
liberos uocat / nec uiuo / nec ualeo / nec morio / nec egroto / tum
denu uiuere z ualere inopia / cū inuenere hui exiur labe
unq / in h̄c mo ſum totus / h̄c unū ago . vale . z quicq̄ h̄c
incomodū h̄uc collatur exilio dulce puta . ſall Aprilis . .

Ingenioſo . ac ſaciendo uiro magro Zenobio
De florentia ſiculi regis ſecreto . a . b .

Ad ea que ſcribis breui reſponſo in ſullor opus eſt . In primis
ſuſpiciū nullo mō debuiſſe ad amicos quos in patria michi ca
riſſimos / ac p̄diles illoz uirtus z mētuz ſecit familiāes eplaz dātū
tūz nome exadere potuiſſe . Necdūz ei aut tanta ſegnitudo inſeſſit
aut petus h̄c de tam fluxa mā amicor ſibi ſingit ymagines . Amice q̄
ſciſtū z ut res deuit uere / q̄ om̄ez culpar in nuptiuz reſp̄ſiſti / hone
riam illud ne dubites uicariū cū p̄mūz ſciuitas afficit . Ceterz ex
eo t̄p̄e parmen domatū / z quā ille nūc incolit h̄ b̄liothecam m̄az
nō reuſi . ſciō breuiſſimūz opus eē / quoq̄ ſciuitas ad ſcribendūz co
laborioſius ad querendūz / ſed hanc tibi libens diuinaz operam
databo / neq̄ q̄ p̄ando ad mōūz ſigneto timere / et minus ſigneto
e mētūduz eſt / ne illi diuinūz ingeniūz audito quo m̄atidūm
e ſiguit z p̄ſindioribz caput abiat / illd potius ſpero ut ubiq̄
ſciuit / ad tūz nomen exiliat . Poſtremo parz abſint / quin mō p̄
moderamine ſciūz ut me . ſ . dēinceps ſingularit ad loquendūz
deceſ / cū ſim unus / et o . ut integer / nec in multa paſſionūz ac ci
piditūz m̄ore ſciuita diſceptus / Eplē cū dāz mee ad tabunūz
condam uerbis rome q̄ ſp̄em publicaz ut uidiſti tam claro p̄ncipio

ſeſellit abimētem / partidaz miſſiſſem q̄ ſ laboret tūm . Tu uale
et me illi uiro optimo tuis h̄c ſciuit q̄ ſamiliariorē potes efficiō .
Patauy . viij . idus Aprilis . Franciſtus / tuus .

Helycio uiro magro Zenobio de
ſtrata flor . ſcan . petrarch .

Ille vir que certati gaudent / et genuiſſe florentia z neapolis poſſidere
cū h̄m̄is ad gloriā ut herculeo gēdū / ut athlato celum uertat nō
ad pena ut gigantes h̄ena ceruicibz incumbit nūc ingeſ trinacū
regni moles ille inq̄ manu ſua m̄iſſe humilitatis ſimul z humilita
tis ſcripſit / cū una pars de nob̄ ambobus eāt / illam ego nudius tūz
de manu ei cui m̄etebat aſp̄xi . Erat aut i hanc ſimul ſciuit ut poſt
dīcū michi honorificenciaz / ſulūte ſup eo q̄ ad h̄c meas nō reſp̄o
diſſet uolūta exuſatio ſequeret / culpam om̄ez i nicholau affinem
barlatūz q̄ meū reſpectens / qui ſepe requiſitū auxiliāz d̄ calamūz
dēceſſe . Atq̄ ab h̄c magnas res agente magnop̄e nō requirō n
ſat in q̄uis ipe de ſe humilius ſciuit cū ſi reſpondere uelit alicū
ope nō egere / michi aut ſatēo multo grauius fuit / ſimores ne h̄
qua taceat res loquatur / z calamo quieſcente michi clariſſimor op̄ez
ſama reſpondeat . Neq̄ ei id ſcribendūz egi / ut eloquentiaz unq̄ illuz ſi ut
magnificētia exatorem / et uolūtat nō ingenio calcar adicerem
Proxiūz eāt ut te memōez ia tandem ſcolas grammatice diuidēs neq̄
totaz uitaz i donato ut alio ei am̄itō / duo h̄c i illuz annūz h̄is on̄a
p̄legi / alterz michi dīcūz / alterz ad te p̄na calamo cū h̄c i re plūciūz
ſciuit p̄ſtendūz / de quo h̄ michi in rebz humanis diſſicilis ſciuit q̄ con
ſuetudēz uicariūz uelle / conuellerē / repente ſciuit in meaz tuo uicariūz
arbitrio parat accipe . ſentis acutiſſime uir / quid ei nō ſciuit / quo
affidue premit / ſentis illud graue diſcrimen illud graue negotium
q̄ inſeruit uiam hui obiat longū ut aſp̄erūz breue t̄p̄s z aduerſum
deſcēdor t̄p̄es / arduus / anguſtus / uep̄icoſus / ſcripſit . ea nob̄ ad
ueraz uitaz ſciuita e / at leua malor exat penas z ad impia ſatana
m̄etit / q̄ nec avaro n̄r ignorat / nec pythagoras ignorabat / dum
cadmi ueſtigis inſiſtens / ſcripſit ſup̄uacua ſi uirz utile h̄c
icūde ingeniūz malleat / bicorūz z exemplaris h̄c / dextro conu
actior tendit ad ſidera / leuo latior / i t̄p̄z cūuata reſpectit / ea ut
aunt ad inſeruos eſt uia / z illa quidēz inſeſſu latio atq̄ diſcior cer
ta meſtiſſima z amariſſima / cū oīd nūl poſſit miſſe ſup̄uacua / dextro
uō iter i ingreſſis ut labor ingeſ ſic ſciuit optus ſciuit unq̄ ſatis
exacta caſtodia de p̄t / z p̄ne quicq̄ cautis aut diligētiēz ad h̄c
m̄i eſt p̄ qualitate ſciuit / tot paſſim horrenda tot p̄p̄ora tot h̄
bica / tam multe doctatūz / tam multe d̄tinctūz ac reſcāhēdu
rez ſciuit / atq̄ ut ſi ſuma t̄p̄is / z uicibz ſciuit abieptis m̄
tot aduerſa / m̄di expedir q̄ que deſtinamūz t̄p̄mūz app̄endūm
m̄uūz quid ita uellim / te nouiſſimor exaggeatō cūtoſ a m̄o m̄o q̄

peccatoribus aliter cupio id quod omnibus moris ego et ob eam causam in primis phylax
amo non illa loquaces scolasticam uictorias, qua nunc in modis licet
tunc non superbiunt sed uicem non in libris sed in animis habentibus atque in rebus
portant non in libris aut illud periphrasim munerum, tustulani diffinitio
infertur, quod si modum animi iane sollicitudines detrahunt cupiditatem
liberant pellit timores. Quid ergo ita pellendus est amor ut animo non pellat
ut ei timidus igne sit incantum de demetrio est. Putas ne ad in hac
una subsistere licet aut uagari aut ducere propter quod uix uisibilibus defectum
ingratum pueris ipse impeditur, tu molestus tu infinito negotio additus
ubi istos eruditionis emerget alii nullus quod unum est finis. In non propter
omnis sexus et etatis, maxime quod puerorum feracissima ut facis tunc
quod seu uento ferit aut uentos dicas de mirmidonas. Crede michi ad
aliud nisi dissimulas natus es, magis tibi clarus quod negotium debet
ut pueros doceres fortuna quidem potuit de tua, nam profecto dum te in
lucem producit de te aliud cogitabat, illi pariter ut ducit ut gen-
trici optime fortune ut hosti libera gratia resistit. Dicitur
quissipaz ingrate agis, quod eruditio aplibus accepta postea refundenda ne-
ges, et quod in eis dicitur non habet eodem genere humano gratitudine
excedentia. Ego autem nichil minus hominis puto quam amoris aut gratia obliuiscit
uia quod non reddere tui possis, uere alii aspernare suadent quibus id ex alto
promissum est, uides ex libris maior ingenia, pericia quod de illorum ardo-
ribus flammam accipis, unde te uassus postea, et illos accende, hoc in-
genio tuo debetur, hoc age. Pueros docet quod maiora non possit, quibus
sedulitas opus, meo tardior uideat cerebrum, ingenium implume san-
guis gelidus, corpus laborum patiens, animus gratie contemptus, lucellus appetens
negligens fastidit. Cernis amoribus quod perit hoc amoribus aut absint in
hi puerorum man instabiles, celos uagos, et confusus murmur obsequit, quos labor
ille delectat et pulvis et strepitus, et sub secula gemetum clamor, precibus
mixtus atque lacrimis quibus repuerescere dulce est, quos pudet inter uiros
uersari, piget inter equales uiuere, uiuat per minoribus semper hic quos
terrant, quos affligant, quibus impent, qui eos adrem dum metuant
tyrannica est uoluptas est, et que feracem siracusan senis animus per-
mulxit, ut memorent indignum dignissimum solamen exili. Tu autem
uir modestissime melioribus incumbe uigiliis, Quales erant qui nos
prima etate detulerunt, tales sine decet uiuentur. Quales fuerunt
in nos qui ante primus nros exemplis pulcherrimis exercebant, tales
simus in posterum. Anne cum romam dices eloqui Ciceronem ad uigiliam
sequi possis, pedagogu sequi mahs orbilius, dade quod nec grammatica
nec septem ualla liberalium digna, in qua nobile senescat ingenium, transiet
et ille non terminus, egregius uatorez nec uiaz affinitas terret, nec
milet amicitias, et montes distans transit, et piata uirna, totus in
sine pueri, pulchrum spectaculum, angustulus adulescentis, elementario
sine nil turpius, ut dicitur semper placet postea illud, hoc cauto ne
prestes, melius est puerum mori, quam in puerilia senescentes uiuere.

Compaterer quidem tibi, integra est etas, et adhuc mutandi consilij
ipsi haes, illius sine consolatione misereor, quod etate prope iam totum
in hoc gignasio consumpsit, quales michi duos alii amicos affal-
pina gallia, claros uiros si obsecro exaquo semper oppressos. Tibi
non etiam gratulor, quod illud eximie parare nre fidus, tam propterea
experis ille et unus uir et quod inglorio labori sinez imponere uelit
ualet. Surge ille te uocat, Surge circumspecte te quod ipse nosse iace
et equa uiribus assume nraz, Quid ei agis oro te, pueros docere
et negotium agis, age si te dignus, melius docerunt pueros quod
similes sunt illis, et et nos docere solent. In similibus facilius et
propterea transmissio est, Tu fac potius quod uix prober, quod quod pueri muret.
Que nam discerunt, aut confundis ingenia, gratia consilio mouem.
Quia quisque nouit artes in hac se exerceat, cum illud addiderim
ut quod plures nouit, ea proficiat in qua gloriosius exeat. Vale.

John locutus est et statim cum flor
discipulo suo.

Jo. boetius obiit in suo castro
anno dñi. 1375. etatis sue.

Am uero proximiora dixerim que leguntur in fabulis amataz philo uigil
causa medio inquisisse, et dum pedibus tangere etiam putat subitis
radicibus fuisse. Certe te ego quod nescias, quod mobilibus obsequio
pedibus tenacissimas interius radices haes, promissam tibi me pa-
tano digressus, ad uigiliam etas uigas uis, non inde digressurus labor
imprope uero dimissus sum, hic quod iam per arastinam prope etas est mensis
Et quibus hac partem annu pamera curas sit non sine tedio tamen
hec michi requies fuit ad alia festinat. Sed indulgentissimam amque blandi-
preu compedibus explicam haec non potui qui michi pene condian
est cancer. Et si et amicez michi affectu ac pietate dulci haec in tanta
sepetu arcus me diligi, quod otio meo expediat questus fuit, querimus
si uixero hic distendens hoc ipso die quantia peto famosas uigiliis
nre matre, ubi me simul laqueus alii manet, si in fallor facili dissoluit.
Parum superioris amque strenua non haec tanta breui mutato reuocavit
In totum in celis inde totum me uiribus atque opibus negotij michi, uigiliis quod
si uita comes fuit et transalpino rure nro ad te iter scribas me quod dei-
ceps alias ex me hanc expectes, quod que pueris me nuptient. Illic
sane quod diu ipa quod et consilia nra rotat fortuna modum statuet fortuna
ego moraz profecto breuissima augurio, nisi quod non fore san accidit
quod ipse quale suscipere ignoro, id scio michi omnino non posse longage
aias caduco processus et mortali, et in miseras insolent. Latet ergo
rex exiit, presens propterea ai non latet, quod tibi et nris non ignotus
uelim, romanu nepe pontifices, que ad ripas tibris querere quod
uerat pueri nri, nos ad penas ripas radan querimus, queret nepotes
fore san ad ripas tagi, ut putat michi de quod non quod fundat ac imstat
longa dies, ad occasum omnia prope. De hoc in sanctus ille rigidus quod

Venerando & amabili viro dño Francisco p^{re}s-
b^{ite}ro ap^{osto}licor^{um} d^{omi}nⁱ flor^{is} amico integerrimo atq^{ue} optimo

pta & ualde melior

Clary ingenij viro Francisco scōz aplor
prior: Franciscus petrieth.

Claringenij uno dno franco ptoz
aptoz prior:~

Non tam obstinato silentio deditus fui q[uod] facile tua meli[us] sua uox
uacem in possit exaudire. Id q[uod] tam sepe alias tum hodie sum expecto
tuo quidem affectus et i[m]primis re[rum] curialium festus eam. Accessit
familiaris e[pi]stole ad amicos quatuor gaues et quib[us] alteras aspicias adscripta
tibi ad externos q[uod] sub idem tempus plures q[uam]uis et inuitus melioribus
subiectu curis no[n] exigui i[n] hys t[em]p[or]e expendi cogente uerecundia ne aut cu[m]
amicis ratioc[on]e[rum] o[mn]i no[n] h[ab]e[re] q[uod] habenda[rum] cato censuit ut nosti. aut omnino
fraternere uideat a quib[us] ipse nec spernor. Tandem q[uod] in hys reb[us] mag[is]
diei parte consumpta sunt exera ferias acturus ad uesperas. Dum ecce re-
pente tua dulcis e[pi]stola manu p[re]sentum q[uod] diei solet retraxit ad calamus
et scribere iussit quicquid uenisset in buccam ut ait Cicero uidebat illam
responso magnopere no[n] cogere sed uiuabat colloqui et h[oc]i[us] san[ct]o traducere
Illa quidem tota est amor et caritas et fides urbanitas et lepos. Multa s[un]t
quibus melius tacendo respondeas. Quid e[st] ut omitta cetera illi faciam
partide ubi te felicem uacis q[uod] meo t[em]p[or]e uita fructus quid suau[is] quid ami-
cius diei pot[est]. Id sane de Socrate suo die solitus fert plato. Atq[ue] ut m[en]te
loquens felicior platoni q[uod] plato socratis quatuor. Ne ego tua multum amica
q[uod] tu mea. Ver[um] ista p[re]tereo que nullu[m] nisi te unu[m] aduersariu[m] inuenires
ad sumas rei uenio. Senti s[an]cto nescio quid uiue dulcedinis e[pi]stole illius
aduocatu uelut ipse affores quo meli[us] a[n]i[m]o meo gratius e[ss]e posset nisi q[uod] no[n]
sum uisitato ut mei amas aut tui negligens ut q[uod] Eneas patris pietas
Orpheus coniugio. Tertius amicitie p[re]stitisse narrat id tibi me p[re]tere ueli-
ut. s[ed] in tartara me sequaris et ut scripseris descendas i[n] infernu[m] d[um] legerat
et uale ut i[n] celis adscendant p[re]ces tue q[uod] ut solus deus qui te me[us] dignus
est familiarit[er] alloquens ora quesit ut emergam h[ic] siqua e[st] uia ad sup[er]os
reducund[um]. Opto aut ut quicquid de me fata deceuerit maneat pars opta
in celo patrio felix uiuas. Vale hall Aprilis.

Prouido uero p[er] Bruno de flor[is] amico
p[er]uolu[m] atq[ue] suo.

Solum seu solis comitatu curis e[pi]stola u[est]ra me repperit laudum mearum
h[oc]i[us]ta p[re]conis et q[uod] testis afforet erubui tamen i[n]te legendu[m] p[re]tor
quia uo no[n] p[ro]p[ri]e aut alterius no[n] amatis s[ed] Sennu[m] mei sequuta in ea
testimoniu[m] sequuta i[n] cam narrato[rum] ueneat i[n]g[re]ss[us] in responso[rum] negotiu[m]
eximit. Illud ei o[mn]ib[us] q[uod] uel dicta s[un]t uel in ea p[re]sentia d[ic]i possit respon-
disse sufficit. Plere amatur cetera e[ss]e uideria. h[ic] et apud placitu[m] balbinu[m]
agne polipo delectat. Et apud uulgu[m] amantis adentius p[re]sella e[st]
monoculi mulieris amice correptus a parentib[us] tandem morbo consulebat
i[n] alias om[n]es missus est et post aliquot annos amore deposito i[n] patria reuersus
forte illi qua[m] uolent amauerat obitus fuit ac repente cu[m] trist[is] et i[n]dignus
spectaculo quesitum quoniam illa cau[sa] oculu[m] amiserat. Illa aut[em] minime i[n]gt
oculu[m] amisi s[ed] tu celos quos p[re]deras inuenisti. grauit[er] quidem ac p[er]lare.
Atq[ue] ne longius euagat[ur] siquis uisus est amas sennu[m] amantissim[us] e[st] suoz
In reliquis q[uod] deinceps siquis michi p[re]senti e[st] sibi no[n] ut dedoneo sou[er]e uel dephoco
apollini sed ut unice uendico adhibe te alios aum[en]t[um] quoties ad me quoz

patne amat eius meli[us] suus et suauis p[ri]mo descendit parti audire nisi q[uod] i[n] sap-
ente no[n] sufficit. etate et decepti dulce est. hoc hacten[us] sane carmen egregium
q[uod] insertu[m] erat e[pi]stole sine responso mansisset. tacita mei p[re]sentis admittite
contentu[m] nisi obstitisset ingeniu[m] u[est]r[um] meritu[m] i[n] tanta p[re]sentia uulgus i[n]no-
rantis nubem radiantis accipe q[uod] et qualescu[m]q[ue] e[st] t[em]p[or]e consilite carmen
breue q[uod] i[n] lacrimosa nimis mat[er]ia occupato n[un]c a[n]i[m]o uolent extor[re].
No[n] i[n] ut id o[mn]i s[un]t e[ss]e q[uod] ne michi uale Verone. d[um] idus d[ic]it[ur]. silentio
noctis intempeste.

Verbato submonefi.

Pro hoc tam michi h[ab]ito q[uod] Lellio que p[er]teq[ue] stephani Lelluz uulgo
dicitur madone quidem sed o[mn]i s[un]t romas origis ac p[re]sentis uer[um] q[uod] ro-
mane indolis uir apud te frater p[re]ces meas fando p[er] q[uod] amicitie
p[re]sentem obsecro ut i[n] hys que diuus t[er]m[in]et[ur] ardepo sup[er] negotiis eius tibi dixit
talem te exibeas qualem in meis p[ro]mouendis comodis atq[ue] honorib[us] exibeas.
Et q[uod] tibi p[re]senti iupit[er] n[ost]r[us] egeat sibi dictu[m] ut accipiat quesit cu[m] suoz
mercimoniis accomeda michi paternu[m] suu[m] ac diu[m] iupit[er]i recusante. Vale
mi frater.

Lellius antiquis celebratu[m] nomen amicis
Durat adhuc fastu[m] nomen ac amicitia.
hic magno dilect[us] a[n]i[m]o placet ille nepot[us]
Sapiadu[m] gemin[us] p[ro]p[ri]us q[uod] dolor.
Tertius alter ego e[st] s[ed] melior unu[m] et idem.
Dimidum p[er] ar[tem] uir tenet ille mei.
Dimidum dixi totu[m] dixisse debeat
Fandis ergo michi a sibi h[ab]ere fauces.

Home lellius q[uod] i[n] segnitie quadam ex fastidio re[rum] curialium suborta et actu
patru[m] graui sarana recusante copulit ut buccoliq[ue] carmine q[uod] in
solitudine mea apud ualles clau[is]as in nup[er] i[n] met[er] uer[um] p[re]sentis saltem una
dedicata[rum] eterne memorie sacratissim[us] n[ost]r[us] regis uel sic decessus dictas
exarates uolens ut uerbis eius utar[er] hoc p[re]sentis p[re]sentis quidem sed sic
ipe existimat d[um] uis uel dieb[us] necno et magro nicholao de alphyra
p[re]sentis quoz consiliis ac fauorib[us] negotia sua ad uotiu[m] exar[um]
peruictura q[uod] d[ic]it in quo ne spes ei si possibile est ulla ex parte frustat[ur]
iteru[m] atq[ue] uer[um] p[ro]p[ri]us. Ceteru[m] ut egloge hui[us] felicio sensus sit nouis
parqu[us] de quo hic metio sit pastorez aculatur[um] etu[m] spectatissimu[m] diu[m]
regez qui et ipse populoz suoz totus oculens pastor e[st] importat[us]
p[er] idem iouez n[ost]r[us] qui i[n] id[em] cret[us] alius e[st] p[er] p[ro]p[ri]as barbatu[m]
meuz p[ro]p[ri]us i[n]signez amicitie sue gl[ori]az qua[m] a[n]i[m]o michi no[n] arrogem
no[n] d[um]on eleat[ur] e[ss]e p[re]sentis i[n] i[n]signez amicez filiaz et q[uod] hoc
poetand[um] genus ut dixi i[n] solitudine michi et i[n] p[re]sentis occurrat.
Ite uale. Dat[ur] i[n] inferno uiuetu[m]. d[um] Janu[ari]u[m].

Eximie religionis uir p[er] Joh[ann]e de ana[st]a
ordin[is] s[an]cti p[er]latorez p[er]i quet[ur] flor[is]

Hey michi finit amabilis hey michi, hey michi, quid aspexi qd legi qd
audui, caligasset utinam oculi & obtorpuissent omnes corporis mei
sensus ne rumor infelix sus sortis ignoras & fibilem pmiatrem
aiaz subintrasset. O spes mortaliu fallax o curie supuacis o labit
status nich hori tranquillu, nich stabile, nich aiui, hic fortune minus
hic motus circualam insidys, misu & iter tot mud laquos & auu
spandere ne aliquid iocunduz audemus, tones frustat, tones decepti
tones ludibno hant speradi ofuetudiez & milies elusaz credulitatem
nescim exuere, tata felicitatis h fallit dulcedo est. heu demes, heu cec
rez qd oblite meaz, quoties dixi meuz uide hic nota adrendi fuisse
reuerita impime signu fixu masuz indelebile, memeto frandis
hui & illius, nich unq sperandis, nich credidit fortune, qual fit i
omibz ex paucis intellige mendax est, fugax, leuis, i fidi, pora eius
blandia & mitia, postrema ei acerbissima. Nostu iam hoc ferale pdigiu
exptu anemine ia dicendus tunc qd exemplis tibi ofuse, & ullum
ai hac mire cometur caucto, eque pmiatere atq neqatez despuce
eque largietez rapietem qd cotemne. Sic ei inimice aspidet archu qd
pferis, nulla quide arte n gnosia cotumacia, & mastulo uicet cotemtu
hoc michi finit deuenit, hoc ia pridem mete firmauit, at post tam
uile pmtu, ecce rursus qd muliebriter, qd inepte, seu al diqmanis
qd puerile lap sus fuz, n dculose dixerat at uo debilit n dculose alijs
fortasse michi quide prius misabilis atq miserrime. Post tot rez
sperataz inopinos cans, post tot lameta tot lacrimas induxi naminiuz
sperne, itez qd hunc mometaneo & uelut hiberno sereno fidere & exuatu
castrum pendere, pcepta temerarius consultus int qd blandu eius motu
libz ausus sum, ecce ia dilect meus adit frama sus meus frater
amicus meus, no michi minus uictus uoluntate qd noie no min amoe
qd sanguine. Ecce adit & forte iam adest, ta uehemet ei meditatione
i cum incubueta, ut se uelut an oculos aspiceret, tato mais at draz
spatio distancem, & heu nup amplius i huius pegrinatiois exho reui
denduz. Amatus quidam illud uotu & insigne priuilegiu, apud poetaz
e qd absente absens audit qd uidetq. hoc qd ego interi iure mo fides in
uise mors solabar absente, meq ipuz quadam uoluptate fallitaz
quoties aliquis ex puenis meis, quibz ille sepe fecerat mox suauitate ka
rissimu ad me ad nuptiatu intrauit excitat meis moie spuz meuz
uelut ille ia afforet. Quot qd ptes impuleat, fluctuata incert an
& aufet pte illud i pms accurrebat. Nescio qd certe e & ilas i lumine
clamat. credm an gamat ipi o somnia fingut. hoc in mis amas somnia
fingeba hys angelaz curis, hys extiala sollicitudinibz pascbar qd
tenu quadam spe, no alr qd somniatis opimis dupibz exuice passy
solet & latrat canu & fuoz uoces, & moti stridor cardinis & pau metuz
pctes unglia cornipedis, & omis omnino strapi exatant. Quoties
ul libellos quibz thalaz ul ai thalaz calamum festinabundis abieq.

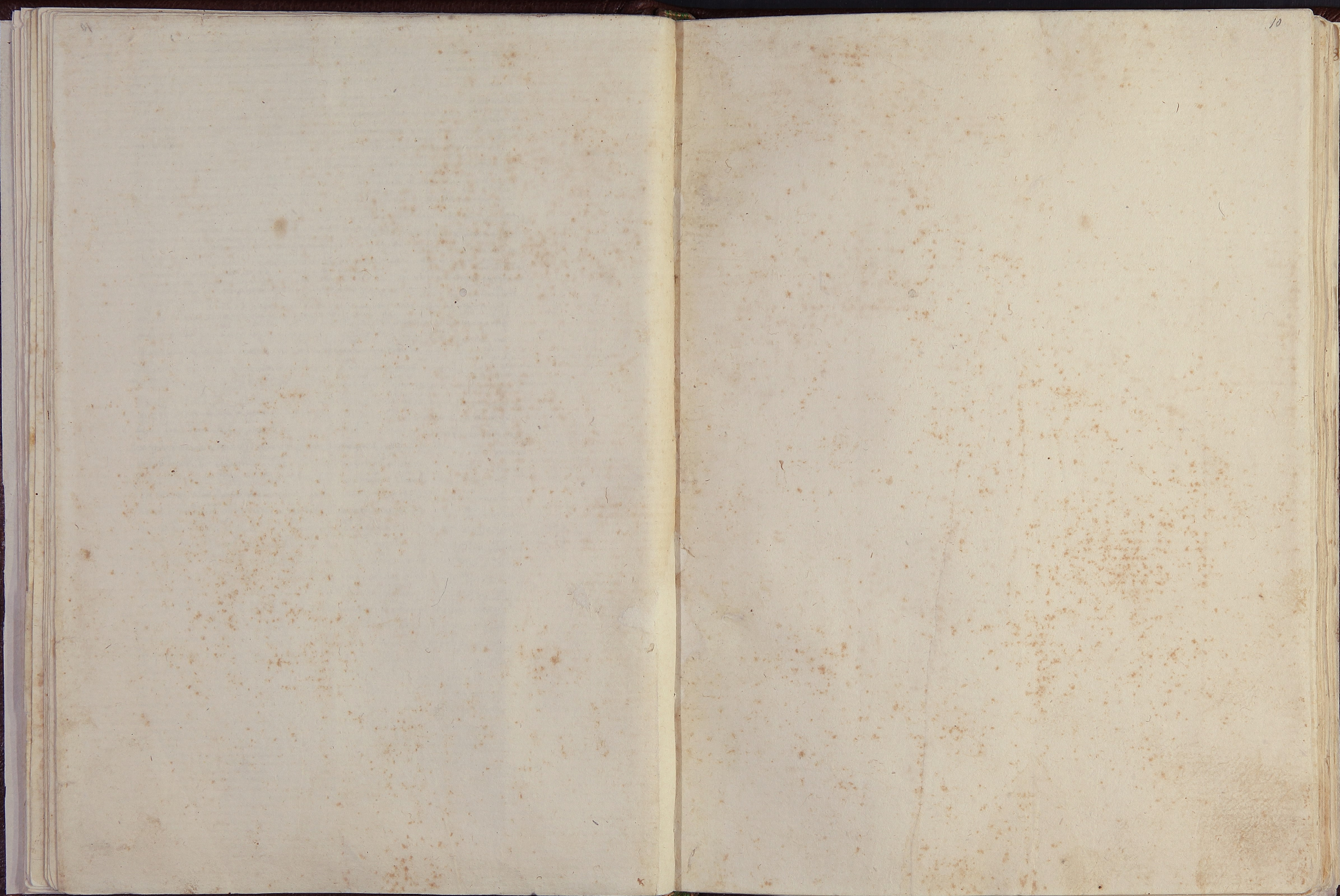
Quoties surrexi, quoties p silu uidendi audis tened qd dilectum meum
uotoz modu & curaz meaz pdulassimu pape neq fieri solu ut culty
qz he loco possuz p uerbis uir, si suauit fuz ppe equalis obsequ filiu & alio
puitetiz sin quo nich michi & cui sin me nich iocunduz fuerit, ex quo
nos inuicem siml a pperim qd nescio an minus sero nob acciderit an uerius
nisi ei amae hoem cepissim nequazq insepstina eius mote i has lacrimas
incidissim. biennio nre integro illius hois conuictu & amicia fectus sum
temp heu ne dia uix colloquio, ne dia amiciaz satis pates, si hoc uno dolor
orbite mea, qdambo certatiz illi tpris breuitatez ardennissima hic illine
karitate lassauim, & quazq i amiciaz pntu ul dulce e, qd i spatio suo
aliy solet nre explicum, quo agnito ut iaz delectato duturnior amiciaz
uo fides certe neq sincerior neq familiaritas apio e p. Inuidet gusta
ta michi nre dulcediez fortuna, plurima fide sue pignora san eger qd i
sustepi, que i ai mei penetrabilz admatina pte recondit, spero inde
de me ille sentiet co ppeius quo & humanioz illu & amarioz na pen
lerat & meliora nascentez astra re pperat. Nre at illius tpris memora
& amara michi siml & dulcis e hic mlet hic cruciat, nec satis expedito
mali ne fuisse illi hor notus qd incognit. Amici ei tale felix & dulce qd
hauisse sed miserrimu & amarimu karuisse, ut qtu a tergo pspicias
delector tatus nuda lata ceti spicas dgem fcar. Nunq fere alias me ipz
ut nre exuissiaz qd qd nre sine pondere fiteor & affectu plus ime & uiruz
min qd opinabar inuenio, putabz ei & dignu eat multa leticie & longa rez
experientia callu abduisse, aduersus omis ictus inurias qd fortune, fellebar
i felix nich me mollius nich enervati putabz imo eius emz amae tenerrime
hoc ei illius erga me karitatis & obsequ mererunt, si quater amauit heu
sero nec al qd perdendo cognou, idqz nre intracabilis ulcerosa mors dlet
plus se enens amissit qd crederet & statu suu demuz itelliget post ruina
qua i re nich mag offut in qd pmeditato ei qd no soluz ciuere poterat
s no ciuere no potat. No cogitauit moituz, et pfecto siquis i he tonte
rez humanaz odo et mox no debuit post me natus accessis ferues atq
anxia eius expectato d qua mltia ia dixi, sic ei ipe michi somno lacrimas
dgressu, sic deinde p lictas pollicatus quas de parifus ulno ad me
misit, ac leducus meus no futurz iaz sed pntem eius aductuz digressu
a gallia recto ad me tramite in pcaliaz propae. Heu michi nre reulo
uelut adhuc felix atq integre pxiat abfustioz et instantes mfras
pflagrez me qd confestim scirem optima me ipius pte carituz breuis
fima felicitatem meaz mltar extendere quid fata mecu ageret ignarus
ueret diceba prius me qd grandeuiz prem qd dulces ptes ac piores
uifere. Inuicaz man ac tenebo nec magnis uiribz opus est amor ipe
intus habet & catenas. Jam ille in crebro die ofuerat horatianu illud
Tocuz uiue ame teuz abeam libens. O heu dolor inges heu inepabil
iactura, man quas ego sibi in uicere cogitauerat mors inecat et spem
michi picipes geminavit. Quid faciaz qd pabz lacrimis ne ac fustpuz
alar, & i amissi locuz merore meu indefineter amplectar, an uo
serenae amuz nitur, & coustceptibz i fortis minus in arce ratiob
cuadere, hoc prestat illd placet, hic utus erigit hic affectus i
curuat, & qd me uicet, quid ne potissimu sequar inctus suz, Et
male in est sepiissime cadent & sepiissime resurgit. Oaona nates
atq impia que me hys anxietatibz inuoluit, quid tibi p mentas

al curipi

Venerando & egregio viro d. xpiano marito
d'anthony platen. hom frat. suo.

71 R
— R

Inaput epla dñi. f. Petrarce ad gmanū suū monachū ordi-
nis cartusien Cuius epte subsepto talis est. Religioso uero frī
Gerardo petrarcho mon cartusie apd motem iūm / in sangui-
ne et xpi caritate quētissimo. Epistola :

Silby autū luce m carior gmane / longeuo finem
silento pone qd si forsan / obliuosi ai inditū arbitris /
pilleris. Non pus te q memet ipm obliuiscar. Timuy hactū
tyrocinū tu quietem itrupe / fugere te strepitū / amare silen-
tium sciebam / me uo si semel itsem / haud facile d siturum.
Hic amor tuus est / sa rex tuaz admiratio / E duobz q exte-
mis / n qd m gtuus / si naqlius eligebam. Hūc ut iūz fūcar /
nō tam tibi q m gulturū ad scribendum uenio. Qd ē tu
pūnaulū meis eges / q celeste it gressus / angelus assidue
colloqis reatatis. felix aūz fortunati qz pportū / q mundūz
tum maxie blandientes / medio etatis flore / sic pñe potuisti /
it qz firenum uoces / obstructa tutus aure transire. dū q
te alloqz ipe res meas ago. Si forte ut sic / sac ardor / tuo
ad motum torpens / longo gelatū situ / ptusculū meum
incalescet. Tibi aut clamor meus / ut mūme utit / sic mūme
i portūz eē debet. Heqz ē thyro ut olim / si x iā miles es / lon-
ga milita pbat / grās illi / q tāto te honore dignatus ē / et
ut sepe at / ex agmūe medio ad usqz ptum / insignes trāsu-
gam / ad sua sig gūtit. Prius q uerebar / itēpestiuas tibi
uoces i gerere / deiceps secūz te / securus ipe opello. Incipie-
tibz formidolosa sunt oia. gulta q timuim pueri / adoloste-
tes risim. militem i ex ptum fūm / qz exaiat / Duratus
bellis nullo / nullo fagore nō / qz nauta / pmo uē-
toz ebine fret. Subnauis / pñens fatiscēte et
exarmatam puppiz / pdux i portū / ex alto uatū despici-
mare. Spx aut illo q te ab utō matz tue / ad h laboriosūz
certe / si glōsuz it assūpsit / ut puarias diffiditares / tutus i

priam puenires, q nulla te amplius rex facies mouebit/
nō luctus, nō cure, nō morbi, nō metus, nō fames, nō egestas/
tribules uisu forme, letus qz, labor qz, Postremo nō i gens
vanitor orchi, ossa sup recubans, antro semosa cuncto, et
qeqd aliud ad extremum corda mortaliuz, poetaz i geny
cogitatus ē. Neq plus gstantie tribuit, adfuf omē terrifi-
cū, herculi suo Jupp, adultio pz, q nat' ugie, omz pz cctn.
Q' itas i se pantium respic, et adiuuat uolūtates, Que
cuz ita sint, si metu, iā tuoz uoces audire, et sigd uacuy
t'p'z, i occupatōes optimas effluxerit, nō pōdere breue ali-
qd potes. patē aut me, periculis tēu, uti testimonijs, qbz
nō plūm Ambrosius, dūg' n'r, ac Jerō habūdāt, Sz et
ap's Paulus, uti i f'dū nō erubuit, neqz cellule tue aditu
phibeas, q et ore meo dig' sūt, et tuis auribz nō idig'. Picta
goras acuti uiz i geny fuit, sz audacum, longe reuera uita-
te, usqz ad antles i septas penetraret. hic illa redicula p
multa et uaria cor' uoluptato aīaz, et renascent' de bella-
tore pho, yliaci bell' testis euforbius. deniqz famosa illa
Nerem uikorie, quā miror seq, ut Platonez ut Aristonlez
potuisse. Sz mag' miror originez, q eandem gplecti uisū
i saniam, ab ipō miratore et laudatore Jerōio, et arelig's
ueri pectatoribz, meruit i fine dāpnaz. Verū ne Pittago-
re occisus me deuicare coegerit, uix ille cuiqz i geny, mo-
rū illa etate, grauissimoz fuit, clarissie qz modeste, vñ
et uiuētū sumus honoz i p'sus, et i p'e post mōtez dōz, qci-
lio ascript' est. domus ē ap' postor p templo hita. huius
g' p'ma instituto, qūqz fuit, neqz ut discipli siy, qnq' nūo
silerent, pleclare. Stultū est ē p'us uelle loq q' distas. Ceterz
ad amouēdū ori nō dico custodiaz, q amouenda nūq' est,
sz repagoluz, qnqz t'p's aīoz, sufficiens extimauit. Tu
uō si uite gputo, insuitio yhu x, et i scola ei, iā septimuz

18
239
annum siles, ut loq posse, i cipias aliqd. Vel si silentiū p' oibz
dulce ē, nō ut i silentio respondeas. Meministi fē q' olim
rex nrāz status erat, et aīos nrōs q' laboriosa dulcedo, q
quāts amaritudibz affesa torqbat. Memisti puto, ut i libtati
tue ggaudeas, et sine gdoleas fuituti, q me adhuc politis
opeditz artatū tenens, iā cultroz lati, iā laqum collo parat.
Pegiss' qz iā p'd, nō libatoris tui dexta, q te puitio exemit,
me ab mītu defendiss'. Orabis fē ut me qz, iā iādem libtati
restituat, i uno uētre p'p'os, pari sine felicitet. Et si p-
re debueram, nō iud' seq. Meministi i q' q's ille, q
supuacius exq'sissime uestis nitor, q me haet' fateor,
sz i dies pluto minus attōituz h't, qd illō i duendi, exuendi qz
fastiduz, et mane ac uesp'i repetit' labor. Q's ille metus,
ne dato ordine, capill' efflūet, ne gplacatos comaz globos,
leuis aīa gfundet. Que illa, q ret' qz uēientū fida qua-
drupedum, neqz aduētie redolens, ac fulgida toga sustinet,
ne imp'ssas rugas, collusa remittet. O uere iānes hōiuz,
sz p'apue adolescentiuz curas. Q'rsuz ē ea m'tis anxietas,
ut placem'. s. oculis aliis. Et qz oculis q's p'fō multoz,
q nrīs oculis displicebant. Seneca i q'dā ad Lucillū eplā.
Q's eā iqt, quā nulli gndet i diuit purpuras. Mira qd
i m'tia, status nrū nō aī rōne, sz uulgi furore moderari.
Et i gsiluz uite nrē illos admicte, quoz nobz uita gteptuz
est. Nemo acatrosuz tergo duces, Nemo gubnatores, nā
ufragijs i signez eleg. Illos legz quos miram'. Illis plem'
nrā gmitere, q's rex suaz, admīstrato dāros fec. Ita qz
uulgus i sanuz, au' mores rideas, au' omēz opp'ionez, uita
qz despicias i mōibz tuis seq, p'ts uulge i sanietis ē, ut eīz
i ceptuz seq, cessi ābitō, et uulg' p'd exulz. Q'nto utilior
atqz ad omēs opportunitates aptior, qnto qz tractabilior

est uestis plebeia. q̄ regia. Nob̄ tñ eo t̄p̄ longe at̄ uide-
batur. quoz study laboris q̄ p̄tū erat opp̄it. 7 ut ait
ille. digito monstraret. hic est. Q̄ntus ortesius orator
fuit clarus. 7 d̄icator q̄ deceat uirum. et forme nō min⁹
q̄ eloq̄ntie studiosus. Nūq̄ speculo iussulto i publicū p̄cessit.
In illo se comē. i illo se mirari. i illo uultū togā q̄ p̄ponē
q̄sueuat. multa sūt eī uiri muliebria. 7 illud i primis elegā
suam. q̄ hys cū obuius a recto quodam loco. i eū ipegiss̄.
et artificiosum ex humero toge sinum. turbass̄ colluxione
fortuita. i iuriā accusare substinuit. p̄sus feminea ua-
nitate. q̄ capitale crim̄ ess̄. tā compositi hitus. q̄lis q̄lis
offensio. Nos fē. 7 si nulli dīcē duxim⁹. ob eimō i iuriā
aīo tñ aud̄ absiles fuimus. 7 te de te detant̄ tenebris
eoz. eduxit repentina mutatio dext̄e excel̄si. Ego sens̄.
multis q̄ laboribus ass̄go. credo ut i telligi detur. nullum
hic adm̄clūz h̄az. nulluz op̄ ingenij. 7 totū dei munus ēē.
q̄ forte et m̄ manu p̄rriget. i beatitudine mea. i genue rō-
fienti. Id s̄tne si rō nō p̄suasit. sentus roget. q̄ maḡ
i dies aduētare. et iā finib⁹ meis obeḡtare sentio. Q̄d
de calceis loq̄. p̄des quos p̄tegē uidebatur. q̄ graui et
q̄ ḡtinuo p̄mebant bello. et eos fateor iutiles reddidisset
n̄ exim⁹ n̄citatib⁹ amōit. offendē paululū alioz lūina.
q̄ neruos et artidos meos. ḡtē maluisse. Q̄d d̄cala-
misteris et come studio dixim⁹. Q̄tens p̄nūm q̄m labor
distulerat. dolor abrupit. Q̄s piratic⁹ tōtō crudl⁹ nos ar-
tass̄. q̄ p̄p̄is ip̄i m̄ib⁹ artabam⁹. Quos mane nact̄nos
sulcos i speculo uidimus rubenti fōte trāsūpos. ut q̄ ca-
pillum on̄tare uolebamus. faciem tegere cogēm⁹. Dulcia
sunt hec patientib⁹. passis uō memoratu orrida. i credibi-
lia i exptis. Quātuz uō te nūc illa p̄tāt memorātes.
presentia ista delectāt. calceus lax⁹. pedis n̄ uid̄ 7 mu-
nimen. coma alte respecta. et capillos sepes. nō iā aūib⁹

19
290
importuna. n̄ oculis. Toga simplicior. et q̄s̄itu et custodia
facilis. nec egressu laboriosior. q̄ ingressu. tā q̄ aūz ab i s̄cā
defendens. q̄ cōt̄ a frigore. Ore felice. q̄ ut dulcius ista pa-
perent illas amaritudines degustasti. Et ut hec leuora p̄e-
tēq̄. recordare. 7 quo p̄mptius e tāta carib⁹ liberatus.
dignas deo gr̄as agas. Q̄nta nob̄ fūat cura. quāte q̄ uī-
gilie. ut furor n̄ late not⁹. et nos m̄toz cēm⁹ fabula
populoz. Q̄tens p̄tās ḡtorisimus. quotiens ūba trāstu-
limus. deniq̄ q̄d nō fecimus. ut amor ille. q̄m si extingūe
nō erat. at saltē regi uerecundia iubeat. plausibit̄ cane-
retur. laudabamur i studiis n̄ris. et capita deliracūm.
p̄toris oleum imp̄guabat. 7 i effabilis dei pietas. gre-
ssus tuos p̄detēt̄. itēa reuocabat ad ituz iter. et sate-
tate rex p̄euntū. p̄cepo illd̄ desiderūz castigabat. ut. d̄.
diūsis etatib⁹. ut b̄q̄ i cola. q̄d i teress̄ i babillōne. 7 Ier̄s ex-
p̄tis agnoscēs. O musicors deus. q̄ tacite q̄silis. q̄ occul-
te subueis. q̄ i sensibit̄ mederis. q̄ ē tātis laboribus
bone yhu. q̄d aliud n̄ amorē mortales. ymo mōtiferū p̄te-
bamus. Cuius nos fallaces. 7 m̄tis sentib⁹ obsitā. suau-
tates attingē. sumom⁹ p̄misti. ne grande aliqd̄ i exptis
uideretur. 7 ne tanta ess̄ ut opp̄mēt. musicordit̄ p̄uidisti.
delit̄s n̄ris emedio sublaris. cū q̄b⁹ dextera tua. p̄p̄s n̄ras.
e terra. p̄ne radicatus extirpauit. Iuueh̄ etate reuocasti
eas. morte q̄dez. ut p̄p̄o illi utili. nob̄ n̄cā. 7 abstulisti anob̄
animaz n̄raz uicula. Et tñ occa mens mortalūz quoties
q̄sti suz. quasi dñ t̄p̄s occidiss̄. q̄d cū sumo uite n̄re distri-
ne trahēbatur. aut quasi aliqd̄ salutare i t̄p̄stūū sit. quot
susp̄icia. quot lamenta. quot lacrimas. iuentos effundim⁹.
et more fienetoz. medico n̄ro i sultantes. manū tuam
repulim⁹. lerum optimū. n̄ris uulnerib⁹ adhibentē. Nūc
ergo dic m̄ uir. deo exhoste famularis. exadūpatio ciuis. dic
michi. q̄m et ista p̄tractas. et ista retrahis. Q̄d s̄tē h̄nt
cātiunde ianes. falsis et obscenis. q̄d s̄tē h̄nt cū diuinis

mulierclay laudibz referte. tpi et acta. cu' o'fessione libidinis
qd' sile hnt cu' diuin' laudibz. et sacris exaubijs. igh' mo' p' mea
p' p'pugeta ciuitat' dei mira ordinatae dispositi x' uigiles
aduersus antiq' hostis i'fidias. itechissime p' noctatis. felix
et i'uidiosa milita. magn' q'z fateor et durus labor. s' bre
uis. et ec'no pensandus premio. Nichi aut' adhuc re
stat. de q' tecti si patris deus m's. dysceptare ueluz. Quid
est responde m'. q' cu' ego et f'e m's. gemio laq'o tenem'.
utruq'z q'uit manus tua. s' no' a'bo p'it' liberati sum'. Ille
qd' euolauit. ego nullo ia' laq'o tent'. s' iusto q' suetudinis
pessime d'linut'. alas explicare neq'o. s' u' uictus suqz solut'
hereo. Qd' ce est. n' q' q'uitis pari q'uitoe laq'o. neq' q' qd'
segitur par fuit. adiutoriu' n'z i'noie d'ni. Cur aut' hoc. da
uiticam cantilenaz. tato q'ctu ceptaz. ta' dissona uoce co
pleum'. nulla dei uoluntas. siue cu' est. q'pe cu' om's m' de
pendeant. et illa sit ou'z fons ca'z. si q' rite cecinit. et'ro
ad celuz aio. ego terrena cogitas. curuat' i'traz. s' forte li
beratituez dextaz no' cognou'. forte d' p'is uiribz p'au'. Aut
hoc. aut ce aliud est. cur efracto laqueo no' suz liber. q'z pete'is
d'ne. ut dign' s'z. cu' a'plius mis'raz. Si ne gratuita e' mia
tua. nullam' pot' huana mis'ra. miam p'merezi. Nunc ad re
f'e redeo. s' sensz ad q'uoza q'scendo. ut gradatiz te t' felici
m'u onday. Recordare q's ille q'ur'us ho'uz. q'naz p'ha salu
tatu'z. q'ra q'usantiu' offensio. q'p'uz ue sudoris ac laboris. ut
co'pti s' elaborati. nunc hic nunc illic. i'p'u' cenem'. E deus
optime q' cec'q' illuminas. claud' exi'gis. mortuos suscit'as.
qualis illa iactatio est. postq' e' oibz uicis. oibz q' portibus
noti eramus. oibz scenis co'acti. restat ut p'uz n'roz age'.
formidatu' sepulcri h'm. i'redituro pede transcend'e. Adde
nunc q'uctoz glosa fastidia. q' s'i mag' ut aiut fame di
scrimine. no' uitat'. s' epulaz uaria p'cella. q'ausso sto

maculo fluctuantē. Que si ab amicis patim' incomoda qd'
exptes ab hostibz. q'z m'lti sūt g'na. domestica. externi. ho'z
q'z aly clandestini. aly ex p'fesso inimicitias agūt. Et rursum
aly lingua. aly fraudibz. aly gladio d'actat'. Breui' loq'z om'e
gn' expto. Adde qd' no' i'uriar' asui'z. q'umeliar' q'z patim'.
Excusat eos Seneca m'ltis u'bis. et o'ez d' p'a flectit i' d'nos.
Lucillus q'z suuz laudat. suis familiarit' q'umet'e. Qd' dicat'.
Uereor tati uiri uellicare suaz. Et m' qd' phibet loqe m'
ati u'. potuit illi ut p'dntia. ut bonos suos facit. ut fortuna
ut i'ueniret p'stuisse. m' fateor haec. neut' fuit. cu' utiq'z
studui. s'ep fuerit. Ita q' d' se aly iud'zint. ego qd' nescio
laudare no' possuz. Apud me s' m'q'ssimu' e' suoz q'z. s' p'u
biu' illd' uetus a Seneca rep'hasuz. ueri locu' h't. Totid' hostes
e' quot suos. At d' b'is p'us epta illa est. q'ali e' eodem
auctore. adn' q'ortio excludit'. Credo sic e' ponat u'ba. et
bonoz ex'empla. delibz no' pauca colligim'. N' id qd' ignoro.
Neq'z scriptozibz fidez nego. s' siue t'p'uz mutato siue p'os.
siue i'patientia mea e'. Ego bonu' p'u' nūq' uidi. Quero
t'i. et si forte obuius fuit. uelut occ'us biapitis ho'is ob stu
pefaz. At neqe hoc. ut seruit. ut deside mee i'putet. oia
teptau'. neq' min' ego q' Lucillus familiarit' cu' suis meis
uixi. s' ad q'silu'. et ad q'ublato'es. et ad cenā illos ad misi.
me q'z i'p'z et res meas. illoz fidei q'si. fideles q'z ut fac'z
credidi. neq'z credendo p'feci. q'n potius ars o'is. i' q'ru' u'sa e'.
Suoz e' acollogo meo. nemo no' p'atio discessit. nemo no'
q'umacioz. s' rex arena. et ut familiaritas i'p'letes. sic
fiducia. fides esse docuit. Ut ego Sen' d'sus. sic m' de meis.
et amicoz suis. Om's e' fere. nescio quo pares sūt. Vera
loq' luceat. Ego qd' fateor. p'uili' p'uicia. nich' molestus
patior i' uita. Ceta e' bella. i'ducias hnt. cu' domesticas hosti
bz s'i i'tmissione pugm'. Quis n' s'z nescius. q' d'no feredu

esse qd maxis uiridis accidisse uideo. Nepe? Vixez illa pma
etate qua heroycaz uocat. it mltos quos substinuit la
bores puoz et ancillaz qz gtimelys affuz. clazissimi
loquut auctores. et hec recentiori euo frederic romanoz
ipatoz d puoz iurys. ut fama fert. uiuens moriens
qz qstus est. Cetuz hec puoz cadens qzela. hec ag. ut
te felitez scias q. puul tyranide liberatus. leuissie ac sua
uissie. x iugo colla subiectis. Qd d alyis dica. Qd illd
adulationis latens it dulcia uenenū. corā aridētū. retēz
mordentiuz. q illa detrahit fame uulnera. iētis aucto
ribz. et e media uulgi acie. claz yactata gutta. Que
illa auaritie rabies. aios efferētis. omis qz diuin. et has
iuris obliuione pestifera afferētis. hec d auratoibz p
nes effie. exmū at mali gn. e. dū remedijs atonita mi
stet. eligis hoiez au fide it fallaciaz sis tuus. Ille te pmi
fallit. Quid hic osily capias. Et ut satiriz aut. Qs custo
diēt illos custodes. hec nō pestis ab i fantia psequit. seu for
tuna seu simplicitas nra est. Adolescentes pol iauriosi et
apti iniurie uisi sumus. Tritū assiduitate pibū ē. Occa
sio fures facit. hec nos fi ut semel expediaz deduntibz ioper
fecit. ymo certe diuin muneris fuisse recognoscimus. de
occupatissimis otioz. d ipe ditissis expeditos. Accessit
qz omis q se spolijs nris honerant. breu qd ipius fortu
ne manibz exaustos. ut grau morte supptos. ut misa
penitute languentes uidimus. n puiuz iurie solam ultio
ē deo pstit auctore ottingens. Qd d fori ac litū tepesta
te. Que m nō cūam mō. s i trax orbez. m odiosuz face
potens ē. Qd d alyis. q p mōtez grauissima iudicat. cap
tuitatis isidiaz qz pidijs. qha multa olz. terra pelago qz
ptulimus. qz gmemoratio stuporez m renouat. g horrores.
Sz euasimus. nō id nre nē puiogio accid. s diuina de

21
242
meta. Euasim s ptepotum. et certe duiuz. n nos misa
core p uulsiacis oculis aspersi. Euasim. s i s de pailoz
gmbz. not et poty pte. Incendio. gladio. carce. naufr
go. alyis i nūabiliy mōis. qz p duos et retetes auroz
caus. tris et acerba narratio est. Int hz laqos abulauiz.
atqz it hz stopulos. nauigauiz. fi. Qd loqz. quasi equa
gdao sit amboz. Ego mus it eos de uisoz assidue. tu iat
deo grās pti tenes. felix hora q natus. felix ome pti
qd te p mltia expmpta. formidabiliu rez. ad amorem
seuitates addux. Confer oro nūc ista cū illis. cū tbulētis
opibus getissima paupitatez. cū amaris negotijs dulce
otuz. cū inqz hōibz optimos frēs. deqz cū litibz silētū.
cū tbulz solitudiez. cū vrbibz siluas. cū gmeffatoibz ieiunā.
cū diuinis coreis. noctnos coros. postremo cū auinione
cartusiaz. cū terreis pidijs celestes pacez. cū puitute dia
bolica aiatiqz dei. cū mōte ppetua ppetnā uitā. nōte
erit te felicissimū fateare. Virge pportuz. pme qd cepisti.
nō te labor terreat. nō frangat assitas. flacci ubū est.
Nich s i labore mag. dedit uita mōtalibz. Qz si i hac uita
d q ille loqbat. minima et mag. gstat. qd toties i cassuz
hanc lādo pbaui. qz lāto magnus uidet. d q ad ectnāz
btitudiez puet. Absit segties. languoz ab pcedat. duz
matutio tpz exatuz. ad diuuz te colloqu euocaz. cre
dito. Et heu quoties mortat dñi iussus. exatuit. quo
tiens ptijs. ac laboribz obiecit. Et qz oro te fructus.
nepe nō n. aiatia hūna. anceps. ptiopa. diffiat. Tibi
amictia diuin pport. certa. secura. pabit. Crede michi.
Cadet exaio teduz. sopnus exoctis. cū t pposuis uocates
dñi. et optime teuz agi senties. qz iugulare uulgo cūst
tete uidearis. qz ipatoz ē. pbatō militibz difficilia gmitē.
dū Con ptores qz. et ut oratio no smone utaz. dmbu

baraz collegia circa forz cupidinacuz oberrāt / nulli it gladios /
ac tela iſantuz / 7 piculuz i gens / breui gta opolat. Cū orādo
colloqo cepis / gaudiuz cū reuerentia certabit / ut iſonez te
atqz i pigrus sub tāto pteas pſtatore. Audisti ex yſtoz s mārī
Catonis milites illo pnte / 7 ſitiz et pſtueres / 7 eſtū / et pſtēuz
morsus tollerare pluros / 7 sub illo teſte / ſn gemutu / ac la
mīs occumbē. Audisti Scenaz illuz / fortez pſt qz iuſtū uirum /
sub oclis ſui ducis / nō mō pugnare / ſz mori et exoptatē. Qz
ſi mōtalis dñi ueneratio pſtare potuit / qd x pntia poſſe debet.
Iſ qdēz nō expſtandus ut ueniat / ſic ceſarez ſuuz / i felix / ſte
bellator expſtat / ſz ſuſcipiendus colendus qz oibz locis / oibz
qz tēpibz. pſens eſt uidet actus nros / cogitationes iſpſie /
i gens calcarz aīo / ſi fineſte gſuetudis torpor obſiſtat. Epi
cūi doctrina eſt / ymaginazū uite teſtes qzē. Amico ſcri
bens ſic iqt / ſue oīa tāqz pſtet Epycurus. Sen uō ut illu
ſtrioris uiri pſentia / Lucili ſui uirā formet / qvnet ut Ca
tones eligat / Sapiōez / ſelluz / ut alia qmilibz pſtate ſame
uīuz. Nō pōt nō placē ſnā / magis uīuz laudata. Nam
7 Marco Tullio placuisse uideo. Quā. N. cicronē ſui ſuo
ſcribens / ſz alijs uerbis iſpuit. placet qz epicūz / ſiluz / it illos /
aqz ſcriptū / atqz pbatiz eſt. Nobz hac arte nil ē op / teſtem
fictuz nō qzimus / cū uiuuz ac uīuz / pſetēz qz ſemp xps hām.
Nam ſi aſcendero i celuz illic ē / et ſi deſcendero ad Inſernū adeſt.
Oīa qz corā illo / nō qz pſtate / ſz uere pſtate faciam. pudebit
nō mō actiuz / ſz arcanaz et uoluntatū / quas nō tm fiet / ſz
et uere pſens Epycurus teſtis nō poſſi agſtē. Nouit aut eas
ille / cū oclis / nich i pūū eſt. putem illuz an octos nros pōtū
clamare. Qd agis ceti et i grati. Ego puobz mortez ſponte
ſuſtinui / ſz mō labores exigui negatiz. hec uīa pietas / hec
accepti bñſitiz memoria eſt. Qz nutu celuz terrā qz 7 maria
guber nō / Qz flumina de nubibz iacio / qz alius uicibz tēpeſtates
ac ſerenū reueho. Qd dies noctez qz / ſus lumibz exorno / et
uazio horaz nūo / tenebras lucez qz dimetior. Qz ppetuum

ſoliz obſequiz / duodeno ſtellarz ordine / ad quatuor tēpūz uari
etates adhibeo et faſtidio gſulens / grata rez et i aſſabili no
uitate / anni circuluz cōuz uoluo. Qd nō mō calcabilez terrā /
labilez aquaz atqz aurā ſuabilez / ſz i nūabiliuz rez / uobis
preſidia / et oblectatiōes atqz ornamēta ggeſſi / deniqz q ad
ymaginez meaz / qm ſtultū obſtrpāt / de nicho uos creau
7 q me qz uellez iter uobz ōndi. Ipe ego i qz / ut poſt tot le
niſſia / rebellantes ac deuos reuocare / int uos exalto / ſub
pūh hitu / diſſimulata maiestate deſcendens / p ſalute uīa /
paup̄tates labores / iſidias gūtia / gūmelias / carcerē uer
bera / flagella / mōtes crucez qz nō timui. Vx mō qd redditiz.
Nō dico parz tātis meritis / qd nō cogitare ſufficiat / ſz qd oīo
ſignū ōnditiz aī nō i grati. Qd ad hec ſe reſpoſuz ſumus. An
huc qz ambigū eſt. pſeo ſi hec i aīa. it loqntēz dñz / audire
uoluimus / ſgez nocte alacres. hec ē agē cepaz / ut eo tēp / deuoti
i x laudes canamus / qz illuz p nobz obpbia / 7 iurias paſſuz
ēē memim. Sz qz diu iā te ſe ab altitudine gſeplationū tuaz /
diſtraxiſſe uereor. hec ſumma eſt. Xps t totū uite teſtis ſēper
aſſiſtat. Illū ergo i tūc / ſuus nullo labore / nullis oīo uigilijs
ſangaz. Ad hec ē i aſſeſſibili lumine timitatis gſilio effūz
eſt / ut eētūus ac ōmipotens dei filius / ueſtez nre mortalita
tiz i dūet / ut filiz / qm it dñm 7 hoīez nulla pportio erat /
ipe dei 7 hoīuz mediator / utraqz pſeſſe iſe uiens nāz / et
ad dñm hoīes attollēt / 7 deuz ad hoīes iclinaret / poſſi qz mō
tal aīes / i deuz figi / carne ueſtitū / Qz ſi i mōtalitate re
cepta / i gſtaz ſue diuinitatis aſcendentes / ſeq oclis 7 mēte
difficile ē / 7 puzi hoīz teſtimōio dlectaz / elige t aliquos
de pſeſſioz tue dūibz / Johāez bapt. Antonū. Macariuz.
ut ſi rigidiōres hy uidentuz / elige Bñdictuz / elige ab er
rozibz ſchī redētes / Auguſtinū / et Arſenū / quoz mltū ſep
placuisse tibi ſcio. hez pūz uitas / illas plege ut facis. Ibi a
micū iuenies / qm teſtez ſecretis / ſilys nō reſuſes. Qz oſcio /

te ipm. uitā qz mod' reris tuaz. Sū q' deniqz nich agas/nich
cogites. lege Gregorij dialaguz. Aug' soliloqia. et statētes
lacrimis confessionū libris. de qbz qdaz ridiculū hōies. ridē
solent. tu i eis solam. ac refrigeriūz nō medioare repies.
de psalterio ē nō dubito. te Jeronimij osiliūz seq. ut de
manibz tuis nūq' exadat. deq' meo more poetico. nescio
qd' pōie scripsi. Qz qm placē tibi adūti. ne mō grauius
secutiūz repuatiz nūptio accipies. Tu uo ut fines facia/
uitaz omēz. it' hēplatiōez. ac psalmodiaz. oōzonez. lec-
tionez qz p'tire. Corpor' tuo. tāq' rebellaturo si possit. cō-
tumaci mācipio. nich tribuas. n' qd' negare nō potes. In
uictis habe. sūti tractaz d'z. ut intelligat un' sit. suspitaz
pates fac' hōis fidus. Nost' q'z i fidiaz i scto ptuleris. ab
his i ppetuū caue. cū fedis agis inimicis nō tuto redit i grāz.
hec it' gaudē. ppa. suspita. suens dno itimore. exultas
ei cū tremore. ac grās agens q' tibi penās dedit tāq' co-
lumbe ut uolares. et reqesceres. qbz nō pōt' usus es. S;
elongasti fugiens. ut i solitudine i stitues. i nūabilia mūdi
mala. d' cetero nō sentire. Que ego mis' sentio. qbz
obsideoz. ac circūspiciens i tremisco. Nec ideo dūz de babi-
llone. patet exitus effugio. Noli tū de spaze obsecro te.
ora potius ut aliqn' i sūrgaz. multuz est fateor pcc'i mei
pondus. s' finitū tū. ac ei un' auxiliūz ex pto. i finita demētia
est. hec tibi g'mane unice. nō meo. s' pegrino salo. ac ppe
monastico dictau. te potius q' me ipm cogitans. leges
dūz ex cōmōdo licebit. Et si hic p'fōny tue nich accessit.
scito me i saltē p'fuisse dū scibz. qm mea me p'cula me-
ditātes. statuz tu. felix it'z torxit i iudicia. Vale mei me-
mor. vij. kal. Octubr. ex oppido cāpens. post mltos aut
menses. padue datuz. febrary xxvij. frānciscus peccator.

Explicit.

294
Diffinitio dñi. f. Petrarci Eximij poete
de hac p'senti uita. ad lombardoz aserico.

9
Vid' m' d' hac uita. i qua degimus. uideatur iterogaz. Neqz
i merito. gulte eiz et uarie. de h'c ipō oppmiones.
obhūz sunt. qdaz breuibz accipe. uidetur m' uita hec.
Dura quedaz archa laboz. Palestra discriminūz. Scena fa-
llaciāz. Labyrinthus erroz. Circulator ludus. de p'ti orribile.
Limosa palus. Senticulosa regio. Vallis yspyda. q'p' p'rupt'.
Caligātes spelunce. habitatio feraz. Terra i felix. Campus
lapidosus. Depcosus nemus. Pratu erbiduz. plenū qz spetibz.
Florens ortus. ac sterilis. fons curaz. fluuius lacrimaz. ga-
re mis'iaz. Quies anxid. labor i efficax. Conatus irritus.
Grata frenesis. Pondus i faustuz. Dulce uiuus. Degenez met'.
Incolulta securitas. Vana spes. ficta fabula. falsa letitia.
Verus dolor. Fissus incōditus. fletus i utilis. Inane suspitium.
Confusus ordo. Tumultuosa ofusio. Trepidatio turbulenta. So-
licitudo ppetua. Insonnis iertia. Inops copia. Diues iopia.
Imbecillis potentia. Tremule uires. Egria sanitas. Iugis mōb'.
Gemina egritudo. pulcra d' formitas. honor i gloria. Infames
tituli. Fiduciosus ambitus. Vma elatio. Excellētia infima.
humilis altitudo. Susca claritas. Ignota nobilitas. p'fus sa-
cculus. Vag' rimosus. Spectus i explebile. Cupiditas i finita.
Dāpnosus desiderius. Luxus ydropicus. Sitis i satiabilis. Adu-
dus fastidiuz. famelica nauseta. Ventosa p'pitas. Querula
semp adūstas. Viros transitorius. flos caducus. Ameritas
labilis. fugax formida. ghestuz gaudiuz. Amara dulcedo.
Voluptas aculeosa. Stulta sapia. Ceca prudentia. Tetra
domus. Breue diuisiūz. sedus carcer. Sū gubnatulo na-
uigatio. Sū baculo senectus. Sū freno iuuentus. Sū duce
cectas. Iter lubricuz. Tecte fouee. lateris p'capituz. Silens
lima. Tenax iustuz. Opti laquei. Abditi retha. Inestati ha-
mi. Bentes aspi. lappē herētes. Tribulacuti. Scopuli rigē-
tes. Venti rabidi. flicus i petuosi. Acui turbines. Ozide tem-
pestates. p'cellosus pelagus. Vadosa lictora. Anceps pōt'.
Exarmata nauis. Inmane Naufragiuz. Officina stelez. Sē-
tina libidinu. Camin' iraz. puteus odioz. Catena i sue-

tudinuz malaz. Sirenu catuf. Circea pocula. Mundi ui-
eta. Rex unci. Conscientie morsus. Penitentie stimuli. Pec-
caroz incendia. Putre heredituz. fundamētuz fragile. guri-
yantes. Tecta latentia. Plux breuitas. Late Angustie. Ca-
lles inexplicabiles. Passus implicati. Circuloz motus. Statio
instabilis. Fata uolubilis. gnanens curfus. Scabra leuitas.
Scrupulosa suauitas. Dlanda crudelitas. Dolose blanditie.
fallax ciuita. Concorz discordia. fidifrage iducie. Bellum
exorabile. pax ifida. Similita uitus. Excusata neqia. Lau-
data fraus. Honoratuz ddcus. Iurisa simplicitas. Cōtepta
fides. Nuge serie. Ingeniosa demētia. Loquax torpor. Velata
ignorantia. Oppio scientie tumida. Saentia ueri nulla.
Querulaz suspicia. Contētionū strepitus. Vulgi fragoz.
Obliuosa pegnatō. pūe odiuz. Amor exili. lemurū diu-
tas atqz lauidaz. Demonuz regnuz. luciferi pncipat. Sic
ē pncipz hui mundi uocat. Vita dmonū mēdax. et ex amīs
ppians mors. Segnis iactō sitas sy ipius. Inutiluz cura.
Apparendi studiuz. Supuacū appetitus. Oposueremūz
apparat. Viuentūz i fernus. et uiuoz cōpōz diuites exe-
ge. longuz finis. Pomposa uanitas. Laboriosa milita. pi-
culosa teptatio. Supba misia. gysanda felicitas. En
amice qualis michi hec uidetur. q̄ taz multis exoptatissima
ac gratissima uita est. Nō dū tū gceptū omēs mee mētis ex-
pssi. Peior eiz est mltō qz misior. q̄ ame. seu q̄cūqz bonū
dici possit. S̄ q̄ ex i geio. ex hys paucis totuz reoz aūz lo-
quentis itrospiciat. Vnū tot imalū h̄t bonū. q̄ ad bonam
et eternāz uitāz. nisi dexter trames dperatur. uia est. Va-
le inter colles Enganeos. uij Kat decembr:

Explicit Diffinitio Vite huius p̄m dñm franciscum Pe-
tracchi ad Lombardum aserico:

Inuariuz breue

245
24
Nō admoduz sp̄i nre. rez exitus respōdet. Sepe p̄meditata
destituit. i sp̄ata gtingit. Neqz id miz aūq̄ ēē d̄z. ḡiz pot?
si qd̄ alr accidat. Si qd̄z rō p̄ncipia rez regit. ciētū for-
moderatur. Nich aut mag adūsuz rōn. q̄ fortuna. Ita qz sepe
tela. quā i geio se. illa qd̄ ordinata erat. hec i petuose. an tps
obrūpit. Qz pbatōe ut ēget. neqz his q̄relis. adeo uita hōiū
plena est. ut iā fere nil aliud igemiscat. S̄ ut ad n̄d̄z rē ue-
niaz. detreuerat qd̄ me uolentes fateor. optatē qz me cōtez
h̄re. Nam qz usq̄ op̄abiliōz aut sanctiō uia est. q̄ uisior p̄g-
natio. q̄ ad sepulcrūz. ū ille iacuit. cuius t̄p̄lis moz. i mortu-
litatez nob. et eternāz uitāz p̄p̄t. Sepulcrū ubi si dici fas ē.
et uicta mors simul. et uictrix uita sepulta ē. O beatū iter et
inuidiosū x̄ano aūo sp̄aculūz. h̄c ego. nūc nescio q̄z p̄cōz
uectibz arceor. uicisqz detineor. Infans qd̄z ut flare ait. p̄uō
loq̄ phibet. S̄ i p̄iosa uita s̄ fari ulet. et ut paratū cogit. Cum
multe ḡ me teneant cē. nulla potētiō q̄ pelagi metus. nō q̄ aut
uite cupidior. aut timidior mōtis s̄z. q̄ ceteri mōtales. aut terre
strem mōtes. maritime p̄ferēd̄z reaz. Nō ē i loco. S̄ i aūo est. qd̄
felices facit et misos. Et cū ūqz moriēd̄z scia. ubi sit mori me-
lius ignoro. frustra bellum et maria uitamus. frustra labores
fugimus. p̄turo qz p̄am cōpusculo. In medias uoluptuosoz late-
bras. i qz ip̄os regūz thalamos. i uisa mors penetrat. S̄ pepe-
quā forte labor. et exercitiū distuliss. i eis luxur anticipat. Se-
mel utiqz moriēd̄z est. et h̄c mortē ut accersere uentūz. sic
euitare uelle d̄m̄tia est. p̄crastinare mollities. At c̄m̄t̄ exp̄ta-
re. tāq̄ ūqz p̄xiāz. et h̄z oibz affuturāz. ea uirtus eximia est.
uerūz qz uiz opus. faz mōtes omi n̄xu fugē. ḡsilū erat. S̄
ita res se h̄t. ad i possibilia. studiū omē quersūz est. Nō mori.
nō egrotare. nō laborare. nō dolere. nō p̄uere. nō egē uolūt
om̄s. nō peccare uult nullus. cū ea uā et maxima. mōtis et egē-
dinuz. et laboris. et doloris. et p̄uitutis. p̄p̄uē. cā sit. q̄ichi
forte nūc dicat aliq̄s. Si mortē ḡ nō metus. qd̄ metus. lōḡz
mōtes. et peiores morte nauis. nō d̄ nūcho qd̄. S̄ exptus me-
tuo. Q̄tiens putas illud mōstreūz. uetēd̄y si forte n̄d̄z ḡsuetudo.
ut uiceret ut leniret. Si qd̄ p̄fēz q̄is. nō metus minuz. S̄

geminau potius / cū nauigatione supplicū / hoc forsan dū uago / et
rex nouaz / i explebil celo / fieri posuit nā. Congressus itaqz nūc
noti hostis exhorreo / qm nō iunior horruissim / horru aut semp /
s i dies mag / cui psp tu tñ adeo dlector / ut qd ut tinger ablo
minor / qd cupido uidet / stupor igens sit. Iste me nūc metus /
hic detinet / exoptatu m cōstatu tuuz / iudet fortuna. An u qd
uō pstat / metu hūc uictura sit caritas / si diffiat / iectura e.
Ibis qd si me / multa gppices / qz tibi dū uixeris / memoria
uoluptates renouet. Ego itiz dū tu redis / qd ut celerit felicit
qz sit cupio / Europe / Italie qz finib / otetus aqz / Nuchon / te
aio cōstatu / Que tibi breuis ytneraz loco finit / qre eiz
peccatus amatiuz / cui pntia caritui / es / ymaginem flagitasti /
qua ut cūqz tuā absitā polareis / nō hāc uultus ymaginem / au)
indies mutat mltā sit. Sz stabiliorez effigiez / ai igeny qz mei /
q qtu lacuqz est / pfo pō mei optima e. hic tu qd nō amici do
miciliuz corpus hoc / qd uidentes qdā / totū hōiez uidisse fto pu
tant. Sz ai cū ipm iternus / pstat lumibz habbit. Qm ut ait
Cicero qreuz ai qz is est q qz / nō ea figura / q digito demonstrat
pōt. Sz iā minuz te moroz / qz pōt exptat / qm tñqll ueris facies /
fauctis qz uocat auz / qm nos qd omo qd te suspudamus abēntez
Iam iā redirem exptamus.

Opas qd uir optime / qm me nō potes / cōtes has hie lute
rulas / i qbz q oculis ipe tuis / mox uidebis / ex me / q ea cete
n dū uidi oia / n i qd forte usurus sm / audire expetis / mi ruz
deuz / n qz passz / mltā q nō uidimus scimus / mltā qz uidimus
ignoramus / Parebo eadem / eo qz pnti / q uisti cupio / p mū q /
ut q ad salutes aie / de hic q ad nottia rex / et igeny ornantuz.
postremo q ad memoriāz / ex ex cōfandūz auz / p mē uidebituz
exphat. Ite qz longissimū breui stilo metiaz / p qz n fallor / reli
gros p sū ac fidelis / Alia fructus ac studios. Tertia militūz
ac magni ai cura e. Qd uō nō possit amō. Certe te usuru spe
ras / q calam mō hie / q q octus tuus / t m mōstrat. Ingrediam
uō iā tandem hie iter / et media p tucti / q assidue subiecta oculis /
i altare aūibz supnatū est / nō dū t usqz ut auz / Janua uerā.

246
Videbis qd i ipsam urbem / lapidosi collis / latere / turribz et me
nibus supbam / quā dñaz maris apptus ipe p nūptat / Sua ē
potentia / q multū i qz fecit urbibz obstat. atqz offit. Iugis
uñ maria / ciuiliuz similitatū statet / auctorez urbis et nōs. Ja
nū feruit / p mū ut s q h daz placet ytalie regem. Qd an ita sit /
an ipe stus urbi nōm dederit / q nū orbis / q i yanua qdā esse
uideatur / iartuz hō / p ma ibi celebrioz oppo est / et i Cronis
eoz pcepta / et publicis i pulta monumtis / Vtqz aut illd obstat /
qd ap ueteris / nō Janue / sz genue / nōm iusu est / hui pane nūc
recentia et memoralia dici possūt / q pto / neqz ē scito nūc
ystozam / Sz loca descripto / Antiqua aut pauciora / q nō sep
hō / sz qtu i telligē est / Caput gñis albiganū fīat. Ipa qd
dequa loqz Janua / tpeibz belly pūci si / acarta gñesibz eusa / aro
manis duabz nstituta est. Inq tu nē et p p hūituz / et looz situ /
et hereditioz deus / Atqz i p mū classm / qd deturia pceptū uidet /
amētis terribiles / tēchmendaz qz lictoribz / tñ moles pelago ob
iectaz / portū qz mirabent manusm / tēchmabilis suptus / i pta
ope / q cordiane neqz feruit palle. Qd mltā / cū podulo ciuitate
hanc / et dextra leua qz / arcusfuz latus / ac mōtes fluctibz i pēdetes.
Ad hoc cor / mores / aios et uictū / gēis appexis / Scito te uidisse
Cote illā altāz / q romane ututis aciem / longo exctio / mltos olim
annos exauit / q siqz lūio credituz / nulla pūcia mag fecit / ut
cū. s. essent oia q uigilem atqz pollicituz / romanū exercitū habe
rent. looz mōtana dūrities / hostis ppta uelocitas / Cōmētium
difficultas / i fidiaz opportunitas / gmunio castelloz. Labor Iugis.
pūci p mū / p d m m mū / oty nūch. Ita qz cū uqz terraz / cū singis /
hic cū mltis difficultatibz / uno tpe pūgndū erat. hinc tu tā et si
pōt p p pnt / 7 naute de hore fūnez soluant / nō tñ dñ dīpessis /
q p hōsuz illō uas i p gne / solido ex maragdo / q x / cū te tā pūl
apria / amor trahit / p parasside usus fertur / Videt deuotum
sific est / alioqz pūpte spe clarū op. hinc dīffis ad leuā / totū illū
dies / ne octos aterra dimoueat aueto / qulta ē illis occurrent /
q mltū tñ facilius sit miraz / q cūqz hōmz stilo aplecti valles
amēnissimas / et latentes riuulos / colles appitate grauissima
et mira fertilitate gppicos / pūalida i rupibz oppida / dicos am

atciuitatez

plissimos / et marmoreas / atq; auratas domos / q̄cūq; te uiteris / u-
debis / sparsas / iuctore / et stuporis urbes tales / decore / suoz ruzū
delit̄s q; subcūbē. Vngenti nū p̄llor passū milia em̄sus ex tectū
iundas p̄mōtorū / caput mōtis ipi uocant / obuiū tēbis et
delphinis / siue ut naute nūcupant. A / sin p̄rū p̄ exigūū / β trā
q̄lluz / 2 ap̄as collib; addituz. Inde rapalluz / ac dūstū. Et noīe
ueneris / signem portuz / setuz uetoz ōiuz / et ōiuz q; sub celo st
classuz capaces / q̄stū p̄p̄ Ercen / h̄t ē altm̄ Syālia. In me-
dō sin̄ est / maris opportunus / fatigatis puppib; / Et h̄c q̄dēz
litus om̄e palmiferū / atq; cedrifēz / ut adūfuz cereci / sic ba-
cho gratissimuz / ac minervae / nullū usq; terraz / cedere cētuz ē.
Q̄ maḡ id p̄st̄g reꝝ scriptoz / et p̄st̄g uatib; / p̄tmissū mīroz /
Ez adducor ut extimem / nō iudicaz / neq; deficiā / cāz dēdisse si-
lentio / Ez q; nō dū tēptata / nō q; nō dū nota / fertilitas loꝝ erat /
hinc ē / ut aīz claus sepe carminib; / Menam filernū q; gēlebet /
terras q; alias / hanc aīta hac laude prestantez / om̄s iōictā
p̄t̄erint / Id q; mouit ōiuz q; scripserūt / 2 ingenio et stilo / 2 etate
nouissimū / ut i affice mee / loco q̄dēz / ydoneā nactus occasiāz /
loca ista descriptez / caract̄e / dicendi q; ḡne / longe alio. Q̄ liber /
n̄ ut uite breuitas / x ut ingenij tarditas / ut alioꝝ libꝝ / unū
et t̄ps quo i adēz / ut quoz nullus est modus / fōz i p̄dīm̄ta
uetuerint / aliq̄n forte sub oculos tuos ueniens / i hōz te atq;
alioꝝ / q; m̄tā nūc iūsurus es / loꝝ memoriaz reuocabit.
Ez m̄tūz nob; iue restat / p̄grediamur ad reliqua. Nō paul
hinc / circa extremos fines Januesiuz / Cozuuz famosuz p̄optm̄
et nom̄ ac colore portitū / ac paululuz p̄uēctus y lamacae anis
hostia / q; maritimos ligures / ab etruscis dirimit / sup̄ q;
litus maris sinistra q; ripaz fluiū ruinas lune iacentis a-
pp̄ices / si fame fides est / a ē hac i p̄te / nich h̄eo magnū ex
fugiente libidinis / q; sepe nō mō singloꝝ hōiuz / β magnaz
urbūz / et locupletūz p̄loꝝ / ac regū opes / fortunas q; p̄-
ssundedit / h̄hui' ce rei ex maius / 2 antiquus troia sit / h̄ic
iā sensiz cedentib; mōib; aliq̄ndū planū / et ab sp̄s scriptis

lene litus / portus rari / castella paul i collib; / plaga maris i
hospita. Varganū paulo submotuz alitore / nouuz / frequē q;
oppidū. Inde lauentia uicus / ignobilis / fluiū de m̄ / re et
noīe frigidus / aq; arenis q; pluridus / secus y lappa ameni-
simaz terraz / descendit i pelagus / p̄p̄ oppidū est / q̄d p̄tra
p̄rāz dicit / cuius auctor ut audio / ḡdūz q̄dāz tuus fuit / illi
tūc p̄uicē p̄tes / et uīz dom; claus ac nobilis. Ita q; familie
sue nom̄ / trāstulit iūuz opus. Vltra iā p̄t duas pisanoz
arces / nich memoriale / q̄z altāz mut̄neꝝ / altāz uā regiaz
appellant. Nūc m̄to post / serci atq; arny fluminū fauces
sunt / q̄z alt lucāz p̄t labit / alt p̄uē mee muros p̄mum /
tandēz p̄sas i t̄fluit. Et de lucā q̄dē dubius fūz / flozētia
p̄esus ex opp̄ū latet. P̄sas aut ex ipa puppe gubnat̄ /
rector ondet. Ciuitates p̄uictas. Ez recenti et decora sp̄e /
et i plano sitaz / nō t̄n ut magna p̄s urbūz / paucis turrib;
β tota sim̄t em̄netissimū h̄edifit̄s apparetēz / quōdā q̄p
maris potentiā / dōn p̄uiz memoria / nō m̄ uires eq̄reas /
β aīos nauigadi q; p̄portuz / maḡ uicti p̄ho Januesiuz am-
pere. Post h̄c paucis passū milib; / portus / i p̄e manifestus /
pisanuz uocat aderit / et fere ḡngū liburnūz / uī p̄ualida tu-
rris est / cui iūctae p̄nox flāmā nauigatib; tuti lictoris
signū p̄bet / h̄ic si ad dextāz te deflectās / Eozgon atq; alp̄a
ria / parue q̄dāz pisanoz i sūle p̄sto erūt. N̄ m̄ turris exi-
gua pelagi medio / q; melora uulgo dē / i fausta illy p̄to / q; s.
illuc ipa cui paulo d̄n memini / puḡ ḡssa est. Sin p̄stius
i tenderis / uidebis et corsica i cūtaꝝ i sūlaz / et armētis silue
strib; habundantez. Q̄nq̄gita m̄ / ut nō m̄to amplius / pa-
ssū milib; / plūbimū i sūgne oppidū / ad leuā fertily p̄det i
colle / portus subest / n̄ m̄tāz capax nauū / et securitatis
ambigūe / Ad dextāz exiguo sp̄atio. Illud ē i sūla / i exausti
calibū ḡnosa metall; / ut maro ait / p̄hibent q; ibi longiores
traxerūt moras / om̄a illic aduictuz optima p̄uēre / dēn
q; post pardineaz amissaz / pisanaz opū / illā p̄cipuā pedē esse /

haud paulum populonia, Massa, maritima. Grossetum, Thala-
monis portus, an ab iacis pre, an un des, pfitoz me neptare.
In rursus ad dextas, Igiliuz Isula, vino et marmore nobit, ad
leua pti Stefan, qm dicit. Et mox portus herculeus, Argetae
mons medius, post conetum, trituz et pstatle oppidu, gemino
atuz muro, et ex alto colle maria longa despicens, huius finibz
trazny fuerut, oliz ciuitas, ne nich, pti ruidu nom, ac ruinas
vni q Tome regit, tazny ptiere, post hec illa q ciuitas uet
dz, decem ni fallor, passuuz milibz sita est. Dein qm adriam
portu uocant, opit citta mudile, qd ne it septez ista famo-
sissima nuez nil e, n etas et iactata graia defuerit, his ex-
actis tiberis fauces, ad leua sut, ad dextas remanete sardinea
Supra tiberis ripaz hostia est, Anca macti colota, quati romaoz
regis, qua i ipso maris flumy qz ofinio ptiut, ut ait floz. Ja
tuc uidens p sagissimo aio, futuz ut totius mudi opes, et
comeat, isto ueluti mitimo urbis hostio recipietur. Ille san-
cu fueris, scito te aregina urbui Roma, no n duodeci milibz
passu abest, deq si ta paruo i spatio loq uelz, i tollerande
nimis audacie siz, cu gestis ac gle, totus trax oibz angu-
stus est, cui non libz, lingue omis, no sufficiunt, po hostia ti-
berind, caput ancy appet, ita e uocat naute. Ciuitas i acui
fuit caput vulpox, q cu mlti oliz bella, cu romaoz gessisset,
capta demu, et tota gete subacta est, proxime Astura est. In
mons paltus, cu carmibz potens, Circe nom i ptiuss creditur.
Ibi eiz ut aut habitauit, atqz ibi Vlixis potios, gntit i beluas,
q trissotio, qd misty uellz nosti, locus est aut, et fama celebris,
et scriptoz i genys. hic ad dextaz potie remanet, et oliz carcer
illustru, pgrederet t, tracina nuc, oliz anxuz, pmi adert,
rox Caieta, nuttis Ence, nom puans, ubi quo p spior nau-
gatio sit, Sac herasmi tumultuz, adire ne pigeat, cu opes
mtuzia, i maritimo disemue pfiuss, ope ofians est, hic flex
litoz et pelagi, sin igens, saltus qz lauriferi, cedri feri qz,
et odoratu ac sapiduz, sep lete uirentu, nem arbutay. In

27
298
he tractu formae, seu formianu, et licernu sut, dicta uerius fu-
erut, Alteru Ciceronis i fauda cede. Althz Scipionis i digno
exilio, nobilitatu, ciubz pue negatu. Ez hec duo loca, exti-
matione mag ai, q octis asseque. Alter eiz iacet, alt et la-
tet, n q apud formias, adhuc due, seu tres, magne supemi-
nent arene. Ipa si rochis i arme, q se se obuia dabit Isula,
poetaz nota ptiuo, Isclaz moderny uocitat sub q Jouis edo,
obzutu tiphu gigatez fama est, fecit qz locu fabule uapor, ue-
lut hris anctantis, et ethneo more estuare soltu i cendum.
Vicina huius pchita est parua Isula, si un ruy magnus uiz qda
Johes, ille q formidatu diadema harol, no itus et grauis
memoz i iurie, et maiora si leuiss, ausurus, ultionis loco
fuit, regi Sycliaz abstulisse, simul et ad leua Cumas colle
hulh, Sibille piaz uidebis, u tacl quius supbus, reg ptius,
tandez qz tustoz et latinoz, destitutus auxilys, exul obyt, Na
he mediolano pximu, laio i minens, alpb adiacens, Comu
est, no Cume, qd ne forte cu uulgo falleretur dixiz, hic iam
misenus collis, in mare porrigit, Ille huati tibianis, frigy no-
m hris, cui rei memut Vgilus. Sut q putat dyenui ibi ptiu
abenea, dyo i ferme, sacra furo, q ut assunt, absqz humana
cede, fieri nequnt, atitutez qz facinoris, qaro n elogo excu-
satay. Ille san sacrificatu ab Enea narrasse Vgilu, u sacri-
fasse Vlixes, homerus an narrauat, pari rit i manitate, ut
qda putat, res e ambigua est ualde, Esse aut huius ptiom, sa-
cis apta loca, q i sint diuis, atqz deheron, tatarca no. Ibi ditis
hostia, limen i remeabile, et illic facit dispensus aiuy, deq loq po-
eta qm patet, dix dieb, ac noctibz. Ez laboriofi atqz opopi
reditus, dequa re, qz qd ptiu e legisti, Siqud ipe ptiua uide-
riz, atqz audieriz, pti ex ptiiti metis ea, hic Sibille cu-
mane, domus maxia, sup horrentu aiuy ripaz cernit, ia seo
pamuta, huius qdes nulla, si uiaay uolucru nids freqns.
Ineodes flexu, fontes calidi tepetes qz, i signus q i alia pte,
nri orbis eruput. Qda no sulphureuz, ac feruetez cinerez

eructantes ubi terra sibi i^g uisibilis sine aq^s ase ipa salu-
biem uaporez, et medentes corporib^z p^rfert, deiq^z y^gaz i^g locis
et humane uite remediuz, queniisse dixis, et mortis orrore.
Et sub d^riseno q^daz semp^r i^g ancoris romanoz una classiu^z
stabat, ad occidendu^z repentinu^z i^g sib^z. Alia eq^daz Baueⁿe erat.
Id q^d alto q^d filio Augustus Cesar instituit, ut mare superum,
atq^z i^g feruz, q^d i^g s^rule i^g statz y^galye magna p^rs cingitur. I^gce
gemino p^rsidio tuta cetit. Int^r m^rseru^z, Baie s^rut, ab illic septio
Baio, quoda^m p^rho Ulixis applate, situ amenissimo, ut noⁿ ime-
rito yberne Romano^z delitie, uideantur fuisse q^d et m^ramoree
testudines calidis fontib^z sup^riech^r, et muroz reliq^z i^g dicat,
amplissime urbi et satis m^rte, et scriptoz aspiat^r fides. hic
neroniane piscine, ingetia m^rstrant exordia. Masiloris al-
terius, q^d forsa^m ab aⁿino usq^z hostia, tato terraz spatio p^r tot
m^rotes, noⁿ i^g pensa rei p^ru^z s^r iacta, noⁿ labore p^rtoz, s^r exilio
fodiendo destinaret, ut h^ruana uicta studio na^m, tute et libe-
tatu^z iter, noⁿ apti q^d mari, s^r marinus aq^s, ac nauib^z ager^r,
nulla q^d nouerim, n^r i^g h^ris uestigia remanserunt. hic agulus
et luc^rnu^z, h^r et unda illaz iuliaz atq^z eq^z i^g dignans, quoz a-
pte recordatus est, du^m georgica scribet, op^r aⁿ s^rulo extructuz,
ab augusto Cesare i^gmutatum, et aut memoria frustus, aut
mare m^rotuu^z appellant. Sic maris ferociq^z atq^z i^gpetu^z, op^risse
hou^z manus. Contra m^rseru^z et Baias puteole, tribant qua-
tuor passiu^z milib^z paul^r appet. hic maris i^gtualluz Caius
Romanoz quartus i^gpator, p^rssimoz uoⁿ p^rst Neronez p^rmus,
p^ranem sup^rhuo^z q^d iactatiaz, terrestri p^rote g^rexiuit, quez
i^gpe idem, eq^z s^r p^rmu^z h^ritu, mox triu^rfantis i^gmores, magno
p^rceru^z cotratu, fastu q^d p^rto q^d Cesareo p^rmeauit. Non longe
aputeolis, falernus collis attollitur, fimo^rso pal^rmute nobilis.
Int^r falernuz et mare, mons est saxeus, hou^z mail^z p^rssus
q^d uulgu^z i^g s^ruluz aⁿ ugilu^z, magis catanib^z f^rm putat. Ita
claroz fama hou^z noⁿ ueris g^renta laudib^z, sepe et fatius uia
facit, de quo cu^m me ol^z Fobertus regno clarus, s^r p^rclaru^z i^gge-
mo ac lictoris, q^d sentirez m^ris asstantib^z p^r g^ratus ess^r, hu-

manitate fietus regia, q^d noⁿ reges m^r, s^r h^ries uat uatans, nusq^z me
legisse marmora^z fuisse ugiluz i^g h^ridi, q^d ille serenissime,
mitu frontis appans, noⁿ ille magis, s^r ferri uestigia e^z g^ress^r
est. S^rut aut^r fauces excauati m^ris anguste, s^r longissime atq^z
atre, tenebrosa i^gtu^z et horrida semp^r nox, publica iter i^gmedio
miruz et religioni p^rimu^z, bell^z q^d i^g p^rab^z i^g uolatu^z, Si uera
p^ruox est, et nullus u^zq^z latrocinio attetatu^z p^r. Crupta ne
apolitaz dicat, cuius in epl^z ad luculluz Senr m^rione facit, Sub
f^rne fisci tramitis, u^z p^r uideri celuz i^gapit i^gagg^re edito, ip^rus
vgily busta uisuntur, p^ruictu^z op^ris. Vn^r h^rce forsa^m ab initio,
p^rforati m^ris eflux^r opp^rio. Iux^r breue, s^r deuotissimu^z sacelluz
sup^r ip^ru^z aⁿpte exituz. Et mox ad radices m^ris i^g lictore, uirg^z
m^ris epl^zuz, q^d magn^r p^rty, magn^r cotide p^rnaugatu^z sit g^rurpus.
p^ria i^gualle p^rat ipa neap^rol, i^g u^zbes lictoreas, una q^d expa-
uio, p^rotus h^rce i^gmanufas, sup^r p^rotuz regia, s^r i^g terra exeat,
capellaz regia i^gtrate, ne omis^re, an q^d o^rtraneus ol^z m^ris p^rtoz
m^ris e^z p^rnceps, mag^r reliq^z manus et i^ggeny monim^rta. Non
audeo te ortaz, ut extantes i^gcolle ubi p^rio Castusie domu^z
adeas. S^rao ut nauigatio fatigat^rez, p^r fastid^ru^z parit. At
clare uirg^z, p^rclaru^z domicelluz, q^d u^z alictore p^rup^r ab p^ressit.
Videto regine p^renozio, q^d p^riximu^z op^r. Illud nulla festinatio, n^rlle
labor i^gpediat, q^d duos illuz u^zbis uicos M^rid^ru^z. S. et capuana
uideas, h^redifit^r sup^r p^ruatu^z m^rotuz, et an q^d p^ress^r o^rbez terre fun-
ditus exaux^r s^r, uix auq^z credibil^z, milite n^ruo ac decore me-
morabiles, milites ad milite pelag^r, op^rus p^ression^r tue debi-
tuz, te m^rto, noⁿ studio^z u^zitatis ad p^rablae, et id^rco Castrum
O^ru^z filo g^rtu, eminus aspx^r p^ratis fuit. Hec ciuitas u^z ugiluz
n^rre, libalib^z studiis op^raz ded^r, cu^m ia an p^ria illu^z tua mediolanu^z,
teneriorib^z anis, disapt^rz h^ru^z s^r, hic se cam^r ille georgicu^z p^rssisse,
hic se i^gbil^z otio floruisse, ueracissime memorat, hanc dulce
uocat ille partenopez, id^r e^z e^z, de no^re g^rditie, ciuitat^z nomen,
demu^z p^regre moriens, i^g extrema susp^ria, sue memut neap^rol, s^r
huc reuehi optauit, ut qua^m uiuus amant, uita funet^r i^gcol^r.
hinc tandem, dig^rso brepe aderit uestiu^z uulgo summa m^roti

nom et ipe flamas eruptare solitus ad qd ohz sp̄taculū in sen-
dū cū expiendi noscendi qz cupidiē p̄rexiß plin' p̄s uiz scie-
m̄ticipias et eloq̄ntie floride uento cinerem ac fauilla exci-
tantes q̄p̄sus est misabilis tati uiri exitus. Sic Neap̄ol' hic
mātuani in ueronen ciuis ossa custodit. q̄p̄s est aut mltaz
rez ß ip̄m̄s uiri uirtute mirabit qd grecū iō dē qz i p̄s yta-
lie ageris possessu ohz magna grecia dicebat hic ad dextera
Capre isula lngt appim̄s rupibz cū septa p̄cessus i p̄s p̄-
nltū n̄beru uoluptatuz i officina p̄uine p̄leriz terraz tract'
ad leua pompeios atqz herculaneuz hūit celebres ohz uices nūc
i ania noia quas terremoti eiſas. Sen' it ceteros teste didi-
cimus. Superst adhuc sicutū et ip̄o melliflūo palmitē gñōsuz.
tota regio tra laboris hodie p̄s ohz cūpanie fīat. Vtraqz p̄cipue
uirtutis appellatione q̄ p̄textu Cereris hic liberi qz certamine
i certa uictoria statuere. post hec gremiū maris ecce mox aliud
ex ordine panditur i q̄ salernū uidebis et sileriz fuisse hic
medicīne fontes fama est. Ez nich est qd nō semo exareſcat
hic ut tu sis nupt uentis et cursu tā final p̄uehaz ut ego ad
yralie fines facily p̄uehaz p̄lo. Leua itaqz p̄ tractu calabzū
litus extenditur dextera aut longe tñatā et uulganus ut uul-
canus ac lyp̄aris minores qz fūfule et ipe simuz flamas qz fin-
dentes uetop qz adeo ut sol uentoz regio hic regīa fuisse
ut fabulosz certe ut ystorizū sit utqz ē lectuz hinc qd quēt
Solie dē sunt. Vbi angustissima ytalua est Scaledz uocant
nescio quētus oppiduz Ez nom aut dubie modernū Vnde
cū ad extremū yralie Anguluz p̄uenis cū. S. qad occasuz igit
hinc regū calabzie met̄p̄oliz hic sicilie messanā p̄uo admōuz
octoz flexu i fere simul aspiciēs i medio phazis est q̄ messa-
p̄s dē i quo sunt i famia illa p̄teta multuz formidata nauiga-
tibus Scilla et Caribdis. Scilla paxū ēē q̄ stat ad leua undi-
ponum p̄cellosuz **Caribdis** q̄ adqz magnā q̄ daz rapidā q̄ uir-
ginez. Nec te moueat q̄libz terho diuin p̄ematis locate alz
augilio uideat. Ille ē ueniēns ego aut euntis iter p̄p̄e. Causa
aut tante uirginis apud p̄etas et ystoricos una est. ferunt q̄

29
250
huc nēm q̄ nos ambit ac dirimit apponinū i tñatā p̄tendi sol-
tum donec mltuz sc̄is duo maria uelut ex gdo geminū lat'
mōtis hic illie i p̄i tñmissione tūdentia undis subcumbē coegezit.
Is qz illie amoto obice maria suo ip̄eti acta gcurit. Apem̄y
aut ultia sic atoto corpore mōtis excepta noie et amisso q̄ce
p̄p̄r i nom mōt' sic p̄lloz hūm'. S. ex his tribus i tñatā
appellatio sup̄ta est q̄ mons messane p̄ximuz est cū q̄ nō aut
fuerit i certuz hō. hoc ēz apellero gubernatore hānibalis que
ille siue tota cū classe yralyaz linguens ut ualerio placet siue
ut alij uolūt i sitius nero est p̄iaz suā puppe unica et Roma-
nos fugiens uictores p̄ qz loz angustias dū emū exituz
nō i telligit falli ratuz occiderat. Ibi qz tandem errore recognito
terre mandauit accepisse notissimuz est. Et scila q̄ dē dīssis
usqz regūz ferme rectus i meridies est cūsus. Inde rursus ad
orientem relicto paul adextis ethna flamāuz p̄ncipe mōtuz.
Iñ breu fluxu i septetones iſus i sillaceuz naufragys i fame-
tiā silionē. Crotonez ueniens ciuitatez qdā it yralie p̄los
et aīoz colore i cōp̄z et for et opibz et glā p̄cellentes. Nūc
qd nō p̄terit longa dies uix ip̄s yralyaz bñ notaz. hic iunōis
latine templuz fuit i toto orbe p̄celebre. Iñ i intimo quodā p̄-
lagi recessu taretuz tibi monstrabitur. Ennio natal Vgilio fa-
talis locus. q̄p̄s alij Brūdisiuz dicant mag qz cū romanis
belli cū p̄uro rege i yralyaz accersito ciuito qz armis ac mōibz
post longū tps Anibale quos hostiluz ducti p̄mos rōne ystōie
omibz sc̄is nūabūt. Iaz ad fines orbis ytalici uetū est. Inq
ultimo cū ydrūtez attigeris p̄dens hō omuz adriaticū equot
em̄sus p̄mā isulaz ab aulpo lictore coreycaz i ḡbles qz alias
iueies don ad dehaie p̄mā anḡlz p̄uenis. Illic eq̄des optabiz
istā qd q̄ daz uet i m̄tez esse p̄fossuz q̄ cū rectior t̄ tñ
breuior cursus sit. q̄p̄s est duo maria dirimens q̄ si loco
cederet isula ēēt achaya eius i iūce corāthuz ē situ i expu-
gnabiz id ē cū arōnis capta ēēt cūsiōs p̄buit matiaz p̄cutus
opportunitates loci maxie u aut Cicerō ne poss̄ aliqñ ad bellum
facienduz locus ipe ad ostari. Cūz limes eq̄reus ille p̄clusus

sit parandū nē et p̄m̄isso corintho. Alea flex' ille logio abeu-
dus est. uidenduz q̄ litus achaycus. atq; urbes i litore. q̄stina
cornu. et q̄qd terraz mare illd aluit. usq; ad exmū regiois
anguluz. ut uo alter ytaliaz. sic ille aetaz respic. nūc posse
ssionez uenetoꝝ. ut humana oīa uolūtuz. olim Iouis regnū.
sup̄fado. fere oīuz. fontes atq; p̄ncipiū. hāc adextris Euboeaz.
quaz nigropētuz uocant. ad sinistraz hūc iter. Cyclades eger ma-
ris i sulaz. q̄ fidez i morez. pelagus illd illustrat. crebris p̄tub
tutū iter ages. hic schyros achilley amoris. atq; adoleſcentie
p̄ pedes dōn vlyx eo totū astū. fulm̄ illd uēit ad hūc. hic couis
yp̄c̄t. leſbos teofaſti. Samos Pictagoze p̄cia. q̄ iste d̄ſta
i has nūc tras uenit. ytalicus p̄hs dici meruit. cū p̄he
nomen qd p̄mus iuenerat. sumo studio. ac i geio exornasset.
Et qd ago. nō m̄to facilius cyclades oīs. q̄ cel. ſtellas enūez.
p̄has q̄ nauigans. et p̄cul atergo linguens. ista duo grece
lumina. lacedemonem et athenas. Adleuaz uo Eleſponti fa-
uces. Sexton qz et abidōn. i faustis amōibz notas. Bisſāho.
atq; ylion. illd emulatōe romani ip̄y. he p̄his famosuz malis.
recto tramite Todum petes. olim p̄h. nūc x̄ uerius. s. p̄h. ſactā.
et militie domiciliuz Johis. Jam hic Asia nūnoze ad leuā iacet.
olim p̄uiciāz m̄tissima. post t̄ye ruinam. grece referta cul-
toribus. nūc turcoꝝ ueri hostiū. ferox regio. hū p̄tes. adau-
strū uerſe. et ytineri tuo p̄xime sunt. ſicia atq; Cilicia. et
caput regionis Iſauria. At oīuz pirataz. q̄sumis nūc iūb.
maria cuncta p̄uaſerat. ita ut ip̄is q̄ rōnis classibz. apta
acie d̄certarent. Summa t̄m Pompei maḡ ūtute. ac p̄uide-
tia. ſup̄ati abducti q̄ maritimus latrocinys. et terre cultibus
reſtituti. Ac neq; unq̄ oīcio. iſtos ad q̄ſueta retrahet. aq̄ſtu
maris. p̄t̄ abſtracti ſunt ex his it̄ ceteras. laudenſez coloraz.
p̄ue tue p̄ximā q̄ſtare. de Pompei laudibz. ſup̄tuz nōm̄ tradit.
q̄ q̄dem nō t̄m amari. ſ. aſlūnibz. lōge erat. dōn nup̄ eūſa.
duz reſp̄get. ut ſibi cūis ad aliqd p̄ſuſſe uidet. traslatis
pedibz. ripā p̄t̄erim̄ anis obtinuit. Et nō dū t̄ps est. ip̄a
triaz redeundū. ad ea q̄ reſtant p̄cedamus. Ante Cilicie

20
251
frontez Cyprus est. terra nulla re. alia q̄ i herma ac delitys nota.
quā merito ueneri ſactā dixē. et nūc q̄ uerū. maḡ q̄ marti. ſeu
palladi ſacta est. Faro ibi. ſeu nūq̄. Vir aliq̄s clarus fuit. Nec
ēiz i molli agro uoluptatis. ūtutuz rigida ſemina coaleſcunt.
libidinez i colaz. terre celi q̄ feruor i dicat. Cū ē regiones
tractu maxio. p̄h. uicinos. grata tēpie p̄fructuz. hec p̄pe
q̄ nāz i tollerandis ardoꝝ eſtuat. q̄ hūc op̄leſſio. ad elem̄ta
transierit. Noli ibi m̄tuz i morari. nō est ēiz militarij certe.
neq; uirilij hitatio. faſtus gallicus. ſua mollicies. grece blāditiē.
ac fraudes. unā i inſulaz. quenerē. Qd optimuz ac p̄roſſimū
hnt. illinc diſſilibz moribz. aliunde ueniens. iacet ylarion. Con-
tra Cipruz. i exmo maris angulo. minor latet Armenia. cui
terguz puppis obitens. i dextrū latus agenda ē. Et iā q̄i tecū.
p̄t̄. faſtidy qz p̄nceps. ad terraz pueniſſe gaudeo. Inq̄ ū deſce-
ſurus ſis. neſcio. neq; ē unus t̄m portus p̄accessus. maḡ ſina.
Cōituz q̄ſenſus. Ventus mare. dies. locus. oppōtunitas. qd
te agere oppōteat dicent. Nāz ut antiq̄ p̄blio monem̄. q̄ſilia
capit̄ ex t̄p̄. Sin aut̄ i lictore illo. ab aglone i austru deſce-
dam. maritima opida. Tortoſa. Ep̄olis. Barūt. Guri. Ceſarea.
Jaſa. Aſcalon. hūc q̄ i medio. nobit oliz. nūc eūſa iacet a con-
ſumuz et i exp̄abile dederis. ac turpiſſima acatry. x̄noꝝ
regū. n̄ aliq̄n turpior ēēt. ip̄a Ierlm̄. Sanſi altus deſcendas.
id hebz amplius. ut uidas caput Syrie. Damascū. ſic ē uocat
eam. nō q̄cūq; coſmograſus. ſ. clariffimus p̄phaz. Yſayas. q̄nus
nō igrem apud alios. antiochyaz. Sirie p̄maz. ac met̄polim
hū. cū ſnūc acced̄ egeſippus. li. 3. yſtoriaz. Joſephū ſecutus.
aliq̄nto t̄m nobilioꝝ. et ēte uetuloꝝ ē Damascus. iudebz cui-
tutez. et ſoz p̄t̄abtez. et etate. de q̄ q̄d ab ip̄is t̄p̄ibz. regū iſrael.
m̄tuz ſetis. an urbez q̄ditam. crebra i utuſq; t̄ris ſacris. ac
ſecularibz. eſt m̄tio. Si i amplius. q̄ p̄t̄acto deſuerit.
t̄m demituz labor. q̄ minus terreſtri calle laſſaberis. q̄ i t̄ra
egreſſo. uicina Jerōſo eſt. itinēis p̄p̄iti tui qz termin'. Ita
qz tam et ſi m̄tra ē i medio. q̄renda et uſenda nō ſtrauerim.
q̄ poteras forte. ſoluz qz uie ſinē cogitans p̄terre. hic qd te

moneas nō hō oīa ē iā hūc an q̄ pedes domo moueas p̄cepta aīo
et diu agitata sunt t̄ qm̄ finis rex ut p̄his placet sic i exēcutiā
ultimus sic i tentione p̄mus est neq; uō tu aliaz obaz tātuz
laboris ac negotij suscepisti n̄ ut i illa morte dñi. Sā uibe/lotis
q̄ finitimis uidēs oculis q̄ aīo uidebas. Annē. s. q̄ loq̄ est x?
tēplū seu tēplū ruinas i quo docuit locuz iū sumā cū humilita-
te passus est cōt̄ ut nos aī passionib; liberaret. Sepulcrū i
sacratissimū cōpus illd̄ substitit dū ip̄e mortis et iferni uictō
ad regna hostis sp̄handa descendēt. Vñ et reūsus idē corpus
q̄ iā i mortale recipiens p̄ssis graui popore custodib; resp̄ex.
Syon p̄tā et oliueti mōtes ad hēc et un̄ i celuz ascendit quo
ad iudiciū reūsus iū uentis et fluctib; i pauit iū cūo exiguo
maxīz turbaz pauit vbi aqua iūit i uinū q̄ h̄ maḡ gūuātib;
uiderentur facilia erat illi q̄ abuz uinū et aq̄z et ip̄os deri-
chilo creauerat gūuantes. Vbi deīq̄ elegit i dētos atq; i op̄es
piscatores q̄z hamis et retib; piscarentur i p̄atores ac reges
gentiū. Vbi Cētes illuminauit lep̄os mūdauit palatios erex
mōtuos suscitauit qd̄ q̄ hīs oīb; maius est n̄ q̄ oīa eoz facilia
sunt deo demomibus ac p̄tīs op̄ssaz septiaz q̄ aīaz restituit
libertati multa ē q̄ p̄p̄q̄ iū longissimū nequaq̄ n̄tūz est
cū oīa ex euangelio nota sūt q̄ fixa m̄te cernentes p̄ singulos
passus deuotaz aīaz p̄uiz horroz i uadet. Vñ qd̄ elabi posset
ad moneo uidere te vībz istaz quā uici sūt uictores gētū fōm̄
tā claz opus ēē dixerūt. Vt Titus nūc exatū post ip̄y gu-
bernator i ip̄o i gressu menia urbis admirans tātaz uictoria
nō hūane uirtutis s̄ diuine gr̄e fatētur. Et p̄fco sic xp̄ ip̄e qm̄
eradicasse de terra uiuētūz extimabat ad ūsus suos hostes suos
merito fauebat ultozib; h̄ adhuc illi i cōstus nō pendus tñ eoz
successoribus et colendus. Itā q̄ cū sepe at i ea uastatione p̄-
cipue ipletuz est qd̄ ex p̄eius i psalmo d̄. Tēfiscat me et retru-
buaz eis ea hūiz s̄ges ea fames misero tñ mēsta n̄tūz q̄
si ex ordine nosse cupis Iosephū lege nō audita s̄ uisa et corā
ē cū ceteris referētes. Qd̄ uō nūc cogitas an nō dū te deside-

252
rū nri cep̄ tū ut domū ut p̄iaz ut amicos iūp̄e aīus sit.
Credo id q̄ d̄z ymo ne atz si posse sūz cernis. S̄z nulls ē aīoz
stimulus q̄ uirtutis Ille nūc p̄ oīs diffidates ḡnosuz aīuz
i pellit n̄ q̄ s̄stē patitur n̄ ret̄ resp̄itē cōq̄ q̄ nō uoluptatum
iū s̄ honestoz p̄gnez atq; affāuz obliuisci nūc aliud q̄ uirtutis
p̄p̄z optare nūc uelle nūc deīq̄ cogitare hūc stimulus q̄ vīxem
laertes et penelopes et thelemaci fecit i memores te n̄ nob;
uereoz abstracti dūti q̄ uellem̄ video ē facies ēē longius cūtis
n̄ iūito. Vbi ē d̄m̄terēs Bethleēz ciuitates Dauid quā celesti
ortu claraz fore diuiz uates p̄sago ore cetererūt. In illa p̄
cunabula nri regis aspiciens cogitabis q̄ deo grata fūt semp
hūilitas q̄ i filij unigeniti sui p̄mordis euidentissime ḡstauit.
Cogitabis i effabiles saluatoris origines q̄ an p̄ncipū gentis
i fine t̄p̄uz si ad etatuz nūz attenditur natus est. Vginez matre
i p̄sepio ḡtēplabere et diuinū i fantes i cūis uagantem an-
gelos ab et̄e ḡnentes pastores attonitos stupentes q̄ reges
alienigenas cū muneribus affusos. Indigenā uō reges gladio
seuientem terrā i nocuo sanguine b̄roz i fantuz et misaz gen-
triaz lacrimis madentem et mēstis resonans celum de gemitib;
Iūc hēc mōtu angelico sc̄m̄ alitorem cū itemerata m̄re celesti q̄
aluno clā ex i ḡta p̄ria i Egiptū ire tāto p̄gri tūmo latebras
q̄rentes. Jam cū gentib; spe iūcta p̄p̄to p̄ i gratitudines abdicato.
Sumi p̄ris h̄ditates ad minorem filiū hēc est ad p̄lm̄ gētūz esse
uenturuz. S̄z tu quoq; nūc ēē auguror Iosep ymo ḡarias iū p̄f-
gum seq̄ uis. Saccū p̄fco te q̄ dignū iter seq̄ndus iteris q̄re-
dus nobis xp̄s est ut ut sic euz distamus ad celuz seq̄ et i alidū
h̄tat q̄ situz tñ i h̄tat iuenire. Jam uō nō lōge hūc mare qd̄
Sodomoz d̄z Jordaniis i fluit v̄ sup̄taz urbiū uindictē q̄ ce-
lestis apte uestigia appent hūc dēstī plitudo p̄xia durū iter fa-
teor s̄ ad salutem tendenti nulla difficilis uia uidē d̄z m̄ttas iūp̄
difficultates m̄ttas tedia ut hūiz ut locoz hostis n̄ obiciet
q̄ ab icepto ut retrahat ut retardet ut si neq̄ possit saltez i fac
p̄gnatione minus alacrez efficiat hūc uō p̄t cētā n̄a locoz i ge-
ret affūitatez penuriā q̄ rez oīuz. S̄z memisse queit om̄e opti-
muz maḡ p̄no ḡstare. Vgilianū illd̄ i tuos usus trāsferre iū ait.

Vicit iter durum pietas. Et illud lucanum paululum imitare. Durum
iter ad leges. Aie qz rueris amorem. Nichi ta duru. qd utius ardes.
et pietas itensa no molliat. Egeat si p firtes libicas. et areno
sa ppenituz. q. Cato mite Cesaris ipuz. fuisse laudatur. tu
p deitu no fuges. imite ferox qz Jugum sathane. p qd oliz tatus
ptus fugit. seuitiaz pharaonis. Et qz Senes ac pueri. et mu
lierete puerunt. tu uir fortis ac iuuenis. no poteris. deus
cu illis erat. et teru erit. huc aut i locis. leges data qzysy. collo
quz cu deo hituz. visionem rubi. lapsus de celo mania. ceteras qz
er ga carum. p i gratu ptm. diuinas blanditias. ac diuina iu
dicia teruz uolues. Inadet uo cupiditas maris rubri uidendi. qd
ppe aperta no mare. Ez litus rubru dam est. no e ab ags. paco
lore lictoris. nom hoc trahit. quo cu puenetis. no odore yndicos.
et ceas mices. illis fauicibz i egiptuz. atqz no num i mare quectis.
Ez ptm deo autu p medros fluctus. fiao pede trassectuz medita
be. Illud e cupiditatis humane et iopie. hoc diuine pietatis et
potentie est. hic Caterine ugis corpus cernes. u angelicis ma
nibz collocatur fertur. n i dignu fuit ut q plege dei. usqz admotuz
decertauit. deo uo mote regeset. u lex diuinitus data erat. p
hec loca fori dables ee plent arabum i curfus. pns. fames. la
bor. Ez nich fere puallosus errore ue. nullis i ditys adritum
referentibus. Ideo uigilanter caue. ne ulla te nctus. ptingat
asoty. Jam tandez i egiptum. laborioso et ancipiti calle puectu
est. Ibi q sup niluz. uidetis babilonez noua. Cambisie. 7 po et
carras egiptias. frequentissima urbez. qz i miaz. q babilone uetuz.
tras egiptoz. 7 Carras assirias respentant. Sptralis i fignz
asie. atqz asirce limitez. adusuz thanay. flumen igens stupeduqz.
dequo et phy et pete. 7 cosmograft. mltia sut oppinati. Xristo
tiles uero libro i tegro diffuit flum. et extuy mirablis iacemeti.
et iundationis uberime. et i finiti aluer. et fontis i cogniti. Cui
certitudinez. et egiptoz et psaz et macedonu reges. ad postre
mu rom quoz i patores. Ez frustra oms quesierte. fons hacth
ignatus manet. oppiones atqz i qstiones huius. 7 ysterie de hoc
scripte mltia legentibz note sunt. Clari qda et relatur dignum.
qd ab illustribz uiris accepimus. locus hic exigit. ferut fotez ee

292
p luciduz. illic u ab herodis rabie. x occultabant. que puer ompotes.
eterra arida. i refrigeru anxie matris edux. ex illo xanos iocu
diffime bibi. Saracenis absinthio amariores ee. ita ut degustare
illum. ut sumis labijs pena sit. nros qz i tam cupide aurientes.
ceu mo stru aliqd amirentuz. Nec sane magnu fuit illi q fontez
fecit. euez qz. quas uoluit leges dare. et puarietate bictu
fidel uariuz saporez. ags imte. Nil ia memoriale. qd qdez no
meminerim. pter alexandriaz. Alexandri opus. Alexandri
nom. Alexandri bustu. Ad qd Iulius Cesar. post tesalicum
diem. motem qz pompeii. cu alexandriaz uenissz. ambiguo tur
bati uulgi murmure pmutus. p ptez religionis descendisse legit.
Et Augustus Cesar. post uictoriuz acciacam. Anthoniuz qz diuctuz.
et coactuz mori. eodem ueniens. Alexandri opus reueret appex.
cu qz ex eo qretur. an 7 tholomeuz uellz aspice. elegatissime regē
aut. se uidere uelle no motuos. Cui paul dubio dco. illa fna rest
utu te ai et rex gla. no regno. no sceptro. no diademate regem
fieri. hoc tu dm. caten i flectes. ut pds cupias ppare no motuos.
Quia tn uetustas. fama claroz huius. no si qbz daz facibz. aios ta
gunt. poteris et hoc bustuz. si no du senio cessit ppare. n minus
urnaz. et ppei cineres ondit. Illu e greci. huc e romi pptores
magnu uocant. Gally aut hoc cognomen. ad suuz karoluz trasule.
Illos duos ht una vrbs. qz altm archos. altuz misat occidens.
Illum polles. huc Roma. Videbis u iniquo Marte puentis et cir
cuuentus. illa maglia. et uix credibilia gessit Cesar. Videbis pha
rum. um hoc pbari nom. p alias terras usqz qz diffusuz est. Sptra
lis mlti fidas nli fauces. Vbi fortuna pty. R. truci sui ducis
et laceru cad auet. abstissuz qz truco cap. flens uictor appexit.
Sic cu gno pntus dr orbez. ut illuz nilus. tibus huc abluat.
O fortune fides. orez finis hanay. certe ut eo i genio pptus ac
docilis. facile tantis ac talibus magistris. qtu pspis sit fideu.
disces p qz meineris. Ez ia satis itu. satis est scriptuz. hacth
tu uenis. ac pedibz. maria et terras. Ego aut papiru calamo puate
sulcauerim. 7 an adhuc tu fessus sis cundo. certe ego ia scribendo fa
tigatus sum. eo qz mag. q celer uis iress. Qd e iter. tu forte tribz
uix mibz. hoc ego tibi duo qsumay. hic utqz q ue modus sit. t

domum in ad mea studia redeundus est. qd ego qfestis fecero /
tibi uo plusculum negotij supest p agendu xpi ope feliciter his
spectaculis / huc duce doctor de sanctor remeabis:

Explicit Inuenerui breue editu ab Egregio poeta dno. f.
petra defloren:

Explicit Inuenerui

Ad dnm Johanz boechacii:

Dixi tunc nil respondere detreueraz. Continebat eiz
utiles / h amabiles qz snias uehant in ameis sensibus
ab orientes. Incidit michi etiz uoluntas de re alia no pua
tibi eptam scribendi qua cu tuis obsitaz restitue parare / Amic
qdam pene fugit egrotates misti / huc in abstulit laborem. Illo
aut scilente cogitare cepi. Quid nuc datus est Johanes mo.
ho iste dictat supuacua et ad nectia no respondet. Tunc ipetu
mag qz iudicio abiectu calamuz readsupsi et scripsi eptaz tibi
alteraz. eadem pene magnitudinis / iqua tue respondeo. Ambas
aut ppe duos mses / ex quo scripte erant / nuptio no occurrete
detinui. Nunc tandem cu hac pua ille due uenit / apte ille qdz /
q. s. appendi labor / custodib passiu remittat / legant quolent /
mo itegras restituant. Sciant nich nos de bellis agere / ut no
plus alij eet e pax nobis q nuc exulat. Illaz qz aliaz / manu
mea scriptam / pue lege / illam aliene manus postea / huc eis
ordinez dedi / cu ad finem uenies fessis dices / Est ne hic datus
meus / eger ille senex / occupatus. An nescio qd alius eidem
nois / sanus iuuenis / otiosus. Ego ipse met fateor puertiam
medm miror. Vale.

Pla status tui nuptia ad me uenit / ea qz ipte auiz meum
meuz / mag qdem no i solito merore oplet / his oliz ru
morh plenius suz. Inqz fateor tecu agi / i his q fortune
bona / uulguis uolat / phy aut ueri in boz appellatione / n pno
digna ducunt. / si leuia qdam uite mortalis ad munda no neget.

doleo eadem

33
254
doleo eadem et idignu / dices fortune qd e illaz credis / nuc uasti
no audeo. si q letos / mestos qz nos faciut / no temet ut cois
ht affrio / si maioris arbitrio euenit / q tibi / pls mltis q
ceteris mortalib daret platur / oib coeuis tuis mltis / eq
uit / opensatione iuxta forsitan si molesta / ut nri tpris / lac
tantius ees / aut plautus / cu plima eet igeny atq eloquy /
n minus iope. Si aut q co iudicio accit tecu ipe re distans /
et qd t datur / qd negatu / extimas / puto fatebe / omib adli
bram deductis / qz uis amaruscle / no i feliciter / te hanc hntu
i rebus. Qd ut clare uideas / itende auiz et agita / n te fa
llas / qt sut i toto hntu quetu / cu qbus no dico pecuniaz / no ua
litudinez / no agellos / s res tuas ome siml / pmutasse uelles /
/ si paucissimos / aut si nullos iuenis / qgeste / ac solare auiz /
illy gras agens / q dat omib affluenter / n ipperat / s cu t oia
largiri nollz / meliora largitus e. In huc e fallimur qd uirum /
ututib actis / i signez ceteraz rez cernim / i digentez / mira
mur / uasimur / i dignam. Id qz e i iuste qrim accide / qm
maiorib dignu rem qd tue recte dicet / qn cu qh ornatus est /
ase ipso ut ab alio e essent / no ab illo / q no oia uni dat. s huc
tibi / illd alij / sicut scriptu est / diuidens singlis put uult. Sa
tis sit q accepisse cariora / qz uis negata sint uilia. Illi aut
qps erit caducis opib gloriant / tu phyco piero qz / locuplex
thesauro / die fident illd flacci. Te greges cetuz fiele qz arcu
mugit uacce. t tollit iutu / apta quadrigis equa. rebis
afro murice / tinte uestiut lane. in pua rura / et spm graue te
nuen camene pta no mday dedit. et malignuz spne uulguis.
Sepe qdz huc smonez cu amicis huj. et qd dicere plea / nuc
scribo / Si ututu diues aliqz / forte cui piaz pncipis ad obsequi
deueniss / ille cu diuit atq auare tractaret / ac dicet. suffi
ciant tibi ututes tue / de allys sn me / boni hui iopia patietib
subuenire / possit hic talis iure optio responde. Siqud est ututis
no ad te illd accipi. Tu qz si iustitia uti uis / deles nudu i me
meritu iueneri / et qlez iuenis eximare / uo par pmiu sit utut.
neqz in iolitu dare / qd no tui / s celestis est muneris / me qz
no ex patione / s bnuolentia dignu facit. huc omiz dno dici

nequit q̄uitutes cōpus q̄ et aīaz p̄az ded it. Ille q̄d aplius petet /
uīre suo p̄t dīcē. Eīle p̄te tua q̄tentus / ac desine q̄ta cōcupiscē
suas q̄ dotes. q̄ntasibz allegati / apticū illd obicē. q̄d hēs q̄d nō
accepisti. simul q̄d q̄gatur. Si aut̄ accepisti q̄d gl̄aris quasi
nō accepis. Et hē q̄d hact̄ pauca dēntis. q̄ t̄ ita nota sūt
oīa ut uix ulli hōīz notiora. egl̄ oībz unū illd offō. Nō posse
iuste uirtuosuz uiruz d̄ iopia rex q̄ri. Venio hinc ad p̄az Ep̄le
tue p̄tem q̄ de me erat dixi egl̄dem olim sepe et totiens iulcare
unā eadēz q̄ rem piget. At si ut līe tue sonat letā m̄ et opulētā
p̄ris ēēt. nūq̄ p̄fō (tā tenuis tua ēēt. hē uelīz t̄ i aīaz dēntis
nūq̄ est uerius). Multa q̄ ep̄leta p̄ opulētā mediocrit̄. p̄leta
nō anxīa. si dixeris uō p̄pus accepis. Q̄līcūq̄ sit t̄i hē toties
dictuz nō amplius repetenduz scito. q̄ si unicus m̄ ēēt panis / ego
p̄tionibz diuidendū uēit it̄ nos. q̄ si Paulo et Anthōnio olim
famossimis heremicot̄ satis fuit. cur nō nobz et satis est. Nō
sumus paris meriti. panis t̄i ille q̄ditus mutua caritate et
q̄uis nō corūz rostito. ab eodēz t̄i missus erit. Si p̄tā lectus
unicus nō ēēt i thalamo. largit̄ sic unanimes duos accipet. So
nī curāz q̄ p̄dus n̄rāz arbit̄. Ez 7 panes 7 lectul̄ p̄tes erūt.
nūq̄ q̄ nobz dērit. una mō nō desit cōmunitas. Nunc ad id trā
seo cū p̄tes me nōis iplēsse miraclo. Scribis te cōtūdines
meas m̄tiplices egre ferre. Scio neq̄ hoc minor. Nēut̄ nēm e
grotante alio. plane p̄nus ēēt p̄t. Addis credē te id m̄ etatis
iā uirtio p̄uēre. q̄ ut Cōico placet. Senitus ip̄a morbus est.
Neq̄ hīc cūsus aliqd est q̄d mirer. Neq̄ p̄nāz hanc respūo. unū
mō aly addituz sit. Esse p̄ntutes mōbz cōpus. animi sanitate.
Q̄d aut̄ p̄tū forte ista malueris. ut cū sanitate cōl̄ sit aī cō
tudo. absit hē ab aīa mea. ut i cōpe sic i toto hōīe. opto et gau
deo illam p̄tes. i p̄mus bñ ualē. q̄ nobilior est. obicis m̄ aīos meos
q̄d nō p̄fēs. n̄ ego t̄ illos dīuāssēs. obicis i q̄ et oblitum
uelut ad mōnes. et bñ facis. uile ē ē ex citare memoriā. hīs
p̄ntz i rebz q̄ libet effluūt. q̄les sūt omēs amari cogitatus
quos humana mens refugit. Ego aut̄ crede meminī. et p̄
singlos dies ipe mecu dico. an gradus unū ad terminuz.

34
255
equidem de etate mea. i qua senex addendo Iuuenes detrahendo /
uarijs mōis. pari uanitate. m̄ tiri soltos scimus. t̄ an aliq̄t
mōs. bona fide uex scripsi. neq̄ meaz rex te lateret. Sc̄psi et
p̄ idē t̄pē. cōt̄ ad amicos. mee iā nūc i dīcēs p̄ntutis ep̄lam. Et
si eīz dicat amicus. quosdāz iuitas p̄ntutē audire. et canos
ad alia ad que uotis p̄uenitur. Id q̄ ego nō q̄bda. s̄ p̄ene oībz
euenire q̄sentiaz. nō t̄i hāc etatez p̄lq̄ aīas erubescō. Q̄d ē
maḡ sēnuisse me p̄uideat q̄ uixisse. cū alterū s̄i alio diu ēē
nō possit. Optarez plane s̄idaretur. ut Iunior q̄d ēēz. s̄i t̄ act̄
honestiores ac studia sēnuisse. neq̄ grauius q̄c̄p̄ fore. q̄ t̄ato
i t̄pē. nō dū quo debūz p̄uenisse. Ideo adhuc nitor. si q̄m for
san ad uesp̄a. diurnaz desidiāz. recupare q̄t̄get. et sepe m̄
p̄auz rec̄sat. S. Cesareuz illud. sapientissimū p̄ncipis Augusti
sat celeriter fī. q̄c̄d fiat satis bñ. Seu illd phycū dēnissi p̄lonis.
bñm aī et i p̄ntute q̄t̄gerit. ut sapiāz uerāq̄z opp̄iones. asseq̄
possit. Seu deniq̄ catholici illd sacratissimū p̄ris ambrosij. b̄is
plane q̄ ut i p̄ntute surrex ab errore. Beatus q̄ ut subiectu mō
tis. aīaz aīnt aīutis. hīs hōz q̄z s̄ilibz ex p̄gisor. ut fauēte d̄o
emēdes sero h̄ i me. nō soluz q̄ uite defuerit. s̄ et q̄d scripture
quā ab initio neglexisse. uideri poterat fortāz q̄silū. Nūc q̄dēz
p̄nūz torpō et i q̄ua uideretur. Q̄d i p̄te. q̄silū fateor illud tūū
est. q̄d uelēm̄ me mirari. et dixi. et dico. Q̄s ex ore uigilantissimū
uiri. p̄nū. q̄silū et i herne nō miratur. Delege oro et examina q̄d
scripsisti. Ipe iudex q̄ q̄silūz tūū p̄de. et si audes illd absolue. q̄ me
S. p̄ remedio senectutis. admittuz. senectute qualibz. peiorē segni
tiem coartaris. Id q̄z q̄ facilius p̄suadeas. magnū nescio quid
conaris effīcē. ut q̄ satis sicut uiuendo. sic p̄ficiendo ac discendo
p̄cessis. iā subsistaz. q̄richi uō m̄es longe alia est. ut ait ille.
dūfuz q̄z p̄p̄tuz. gressuz i gemundare. et nūc maxie. uelut a
missa parte lūis. sub oar̄su plus. ad exitū p̄perare. Q̄d tu
aut̄ q̄silū aīto. q̄d t̄ ipe nō q̄silū. Nō est inos hīc fidelūz
q̄sultoz. inq̄z hē i genio uteris. atq̄ arte mirabilī. dīcis eīz
me iā scriptis meis. late cōgtū. q̄ ut bñ cōgt̄ ac p̄bat. uirtutē

mee essem. Addis qd n̄ me multū amares / n̄ te penitus altū
me nouissem / falli credēs et illud. Nūc nō me abste. ste ab amo-
te falli sentio / qd multos doctissimos iā fefellit. dicit aut me 70-
rienti notū et occisū. his et meditranej maris oīa lictora / et
qd ridiculūz omē transcendit / yptoreos / addis / ethyopes / gri-
ru / ualde si p̄suaderi / h̄c potuit talī uiro. gratibilis si p̄suade-
ri m̄ posse credidisti / n̄ eo m̄ forsitā / qd iūda tūc qd domo / q̄uis
exigua / omē quatuor mūdi p̄tes d̄p̄si possit / Austre / et Boreas /
Ortus et Occidens / uix qd ut sic domū mee / ad plenū notū ēē cre-
derim. Nec scio an q̄p̄ sit hodie i t̄ris / qd angustiores ē de se fin-
gat opp̄iones. Tu amice cur fallē / cur ut dicā p̄p̄ me i fatuare /
atq; i flare uel miroz / n̄ alit̄ te fefellit ut dixi / qd ipm̄ sup̄ fidē
miroz / cū nulli q̄p̄ t̄ notior / semp̄ ēē putauerim / et tū oīa op-
pinari maliz / qd te tāta fide / fictū aliqd sup̄icari. Ceterū ut
longiuscē / ymo ut longissime / ut qz rudis hominūctio / i et notū
sim / qd etate / Iulij Tullij / ut ait Ciceron̄ nō dū romane rei. p.
fama transcederat. Vbi i adūctūz tāq; uiri / solitū fateor
me mirari. nō desua ēz / s̄ de Scipione Africani etate / Tullij
agebat uix aut. Et esto q̄cūq; libet / meū nom̄ puerisse t̄ fingi-
to / sicut ego doctissimos p̄res uidi de filiis / q̄b; n̄ scia / n̄ p̄res scie
ulla erat / mirabilia p̄p̄nates. An tu tū id studij mei frenum
crederes / calcar ēēt / qd p̄p̄iores exitū laboz cernēm / eo actus
i cubēz. me qz qd sum aīo successus / nō regnem reddēt / s̄ sollicitū
et ardentem. Tu uō qd terre fatis nō gretus / me sup̄ ethera et
notū dicit. Eneclaus ac Iulij. Illic qd aud dubie notū sum /
ut et dilectus. Illud plane p̄conuiz / qd m̄ t̄bus nō recipio. Ad
hec n̄a studia m̄tis neglecta / singulis m̄toz me i geria p̄y-
taliaz excitasse / et fortasse longius ytaliza. Sū ē fere oīum
senior / qd nūc apud nos i h̄is studiis elaborat / at qd h̄ic elicio
nō admicto / ut cedens i genijū iunior / suscepti laboris i petū
i t̄rupam / p̄mitaz qd alios scribē siuehnt / ne unus scribere
om̄ia uoluisse uidear. Quātūz n̄e iulcem differūt fūe /
cū uolūtas ambor una sit. Tibi ego om̄ia / seu longe p̄tima /

35
256
m̄ uō nil penitus / uideoz scripsisse. Et ut m̄tra scripseri / et ut
m̄tra scribam / qnā melius mō possim / p̄q̄ntū aīos ad p̄seuera-
tiam exortari. Cepe ualidi exatāt ex q̄p̄ba. Certe p̄batissim̄
dux Camillus senex / bella iuuenit / obeundo / m̄to maḡ ad uītu-
tem Iuuenes accendebat / qd si illis i acie relictis / edicto qd a-
gendum ēēt / i cubitū gressiss. Qd aut sollicitus uideris / ne
scribente me o / scribē aliqd alijs nō uaret / tale est / qd metus
ille ridiculus / Alexandri macedonis / qd timē solutus fēt / ne
uincendo oīa / phylipp̄ p̄ / omēz ē s̄p̄e bellice / laudis eriperet /
i sanus adoloscens / qd nesciret q̄ra / ē nūc et bella si uiueret /
domito haec oriente restarent / n̄ papirū forsitā cur forem /
et Marcio duces noss. Et hūc metū nob; abstulit aīous Ben-
quadam ad lucillūz Ep̄la. Multū iqt ad huc restat op̄s / m̄tūq;
restabit / nulli nato post mille sēta / p̄cidetuz occasio adhuc aliqd
adiendi. Tu amice / mira rez p̄plexitate / h̄c me niteris /
q p̄gressu ceptoz op̄uz / pueniēdi deppatione / illū p̄te glie o-
stentatione diutere. Et postq̄ dixisti / m̄dū me scriptis i ple-
sse / putas ne p̄or iqs / Origenis aut Augusti c̄p̄e uolū na-
nūo / Et qd dūq; eq̄ri aneīne posse reor / qd nūc ē illū eq̄t / qm̄
eio illo i geioz ferocissimo / me iudice nullus eq̄uit / nimis ma-
gnus undiq; uir fuit / nimis iaccessibilis. Qd ad originē atti-
net / nō tam nūare solitū / qd eximare me noueris / pauculos
libellos / iruptos scripsisse malūz / qd libros i m̄os nūos / i q̄b;
maḡ suera est fama / et i tollerabiles sūt errores / ut qz
h̄oz / eq̄re tu m̄ dicis i possibile / fateor qz / q̄p̄ diuisa sūt aboz.
Contra te ipm̄ tū / qd me ad otūz s̄lo i pellis / qd aīo nescio qd
cogitans / laboriosissimos quosdaz senes p̄fero. Socratem.
Euphrotes qz et e n̄is Censoriū Catones / et qd posses alios.
Et uix diu q̄p̄ sciens qd se loqr̄ / h̄c tu tū / et q̄p̄ tū / mee
i beullitatis excusationes hinc i ngrens / dicit diuisaz forta-
sse illoz fuisse / et meaz ēē op̄pressionem / cui qd haud coact
assentiaz. Qm̄ et mea op̄plessio i t̄dū ualidissima uisa sit /

his q̄ talū notitiā p̄fiterentur. S̄ ualidior est sentus. huc et illud
affers. bonas me p̄tes t̄p̄uz. Sub obsequio p̄ncipū p̄didisse. hic ne
erres uerū accipe. noīe ego cū p̄ncipibz fuy. te aut p̄ncipes me
cū fuerūt. n̄ ūq̄ me illoz q̄silia. et prauo gūlula tenuerunt.
Nulla m̄ ūq̄ q̄dāo p̄baretur. q̄ me ut modicū. alibitate et astudy
meis auerret. Itaq̄ cū palatū om̄s. ego ut nem̄ petebaz. ut it̄
libros iñhalamo q̄scebam. Et dū nulluz dies p̄didit. flm̄ dicim.
m̄ltos p̄didit. ut q̄ nō om̄s. ut iñheria quadaz. ut morbus cōpis
ut angoribz cū. quos p̄fuso euadere nullo ḡm̄f̄ iñgerio. Qd̄ iussu
p̄ncipū p̄diderim. iā audias. nā et m̄ cū d̄c̄r̄ t̄o q̄stat iñperse. Se
mel Venetias missus. p̄negotio pacis. it̄ urbz illā et Janua
refōnde. hybernū iñ hoc m̄p̄ez iñtegrū exegi. Inde ad Rōm̄z p̄nci
pem. iñ exima barbarie. seu glap̄s. p̄tes iñp̄y refoūetoz. dūc̄ iñtus
deserentem. p̄ l̄gustica pace. tres estuos m̄p̄ez. d̄c̄r̄ ad gratuladū
Joh̄i francoz regi. brictanico tūc cāc̄e liberato. alios tres ybenos.
Et si cū iñ h̄o t̄hytineribz. assidue solus curis. aūz exierem.
q̄z t̄m̄ n̄ scrib̄e erat. n̄ affiḡe cogitata memoīe. p̄ditos dies uo
co. q̄m̄ iñ ultio. dū ytaliaz repeto. ad Petru p̄ictauensēz stu
diosum. Ept̄az iñgentēz dictau. d̄ mutatione for̄e. q̄ sero redies.
defūctuz illū reppit. Ecce q̄ m̄p̄ez septem sub obsequio p̄ncipū ami
si. iactura iñgens nō iñfior. iñ tā breui uita. Ut t̄m̄ nō fuiss̄ iñge
tior. quā m̄ adoloscētie mee uditas et occupatōs sup̄uacue
p̄ere. Addis ad h̄c forte aliā nob̄ c̄c̄ q̄ uetibz fūit uiuendi me
tam. si q̄z posse. ut q̄ hodie senes sūt tūc iuuenes dicerentur.
hic qd̄ aliud dicaz. n̄ q̄ audā nup̄ iuris q̄sulto. hui study. q̄
cū ad d̄p̄mendaz ueterū idustriaz. et excusandā ignauā mo
dernoz h̄c iñ solis d̄c̄e solutū accepiss̄. m̄adāy q̄ p̄mū e di
sap̄tis suis ne id amplius d̄c̄t. ne it̄ doctos. ipe iñ doctō ha
beretur. Aduobz et eo amplius annoz milibz. circa humane
uite sp̄atuz. nulla mutatio f̄a est. Tres et sexaḡta anos
uix Aristoteles. totidēz Cicero uicturus. āplius. S̄ iñp̄io atq̄
ebrio. placuisset Antonio. et q̄ m̄lta iā p̄d̄ez. d̄ sua calamito
sa. ac p̄cipiti sentite tractauit. libru q̄ d̄ sentite q̄scrip̄erat.

36
257
q̄ cū amico cōt̄ uer̄. Septuaginta uix Annus. totidē placus
Oratus. duos et quingenta Vgelius. n̄ra et etate breue
t̄p̄s. Ac Plato unū et Ottuaḡta. Id q̄z p̄mostro hitū fer̄ tur.
aut p̄p̄a q̄ p̄fissimā. expleb̄etatez. q̄i q̄ sup̄ h̄m̄z c̄c̄t. saci
ficatur ei q̄stet amagis. cū pass̄z hodie n̄ris iñ urbz. h̄c etā
tū p̄p̄tia uideamus. Et Ottuaḡenarij et Nonaḡenarij occurrat.
n̄ miret̄ q̄s̄ n̄ sacrificet. S̄ h̄c loco m̄. ut varonē obiciat.
ut Catonem. alios q̄z q̄ ad Centesimū puenezt annū. ut Cio
grā leoncinū. q̄ h̄o maḡ sp̄atio sup̄gressus ē. Ego illis quos
oppōnā h̄o. S̄ q̄m̄ obscura sūt nōia. d̄nū p̄m̄tis obiciam.
Romualdū Bauennatē. clarissimū h̄emutaz. q̄ nup̄it̄ maxios
labores. q̄s̄ ē peperat amō x̄. iñ uigilijs ac ieiunijs m̄ltis.
q̄q̄z qd̄ iñ te est. me nūc tu. q̄silio tuo abstrais. centū et uiginti
annos h̄uit. Quē archetm̄ t̄o s̄p̄o losus digress̄. ne p̄t̄ illos
p̄mos p̄res. q̄ ab exordio rezz fuisse memorant. et q̄z ut ego
existimo. nullū p̄ctus cōm̄tū h̄az fuit. maiores alios n̄ro.
nob̄ uiuaciores. aut credas. aut p̄d̄ies. p̄tes illis fuit iñ du
strie. nō plus uite. n̄ q̄z uita s̄ iñ d̄ustria. nō uita s̄ segnis
et iñtilis mora est. q̄p̄ tu p̄plexitate h̄ac caute pauciss̄
ilibz euaxeris. dicens ut etate nulla sit q̄o. c̄c̄ posse q̄ple
xionis. et forte aeris aut aboz. ut h̄is deniq̄z ut alijs ex
cūs. nō posse me. qd̄ poterat illi. Et plane q̄stio. fateo
q̄z sic c̄c̄. Et nō eq̄z q̄stioz. qd̄ hic iñ fero. ad qd̄ opo s̄us a
ctingeris argum̄tis. q̄ t̄m̄ aliqua ex p̄te. h̄is ip̄is adūsa ui
deantur. d̄c̄is ē et q̄silio. ut satis m̄ sit. tuis ad h̄az utot
ilibz. carmine forsan c̄ss̄e Vgelū. Solutū Tullū stilo. qd̄ lo
si ueritate iñ ductus. et nō amore seductus aff̄es. Addis me
ex senatus q̄sulto more maioz. splendidissimuz tituluz. roma
ne lauree raz d̄ctus adeptuz. q̄ eo p̄gūt. ut felici studioz fuc
tu. auctus. equatus maxis. et iñp̄y laboz p̄m̄o honestat̄.
deo et hominibz iñ p̄tunus esse iaz d̄fina. parte q̄tent̄. et
ueteri q̄p̄s egr̄y. cū plane nil d̄fuit. m̄o qd̄ t̄ p̄suasit

amor aut uerz / aut saltez omib p suasu sit / ult' alienis testi-
monijs ageſcam / et q mos est publicus / de me alijs credaz / ſ
diuſuz alijs uir an omes m / q pſto neminez eſſe me arbitro
n uulgus / ay mto maliz ſemp / q' e' q' ſit. Laureā aut
illa / m imaturo eui fateor / atqz ai / 7 imaturis qd texta
ſtōdibz obligit. quā ſi fuſſez maturior / nō optaſſez. Amat
ē ut ſenes utilia / Sic iuuenes ſpectioſa / n reſpicit finem.
Et qd putas / nil pſus ſcie / nil eloqntie / illam i iudie aut
i finituz attulit / et qerem abſtulit. Sic ianis gte / 7 iuueil
audacie penas dedit. Ex illo ē forme omes / i me linguaz / 7 cala-
mos acutere / ſemp ſignis erectis i acie ſtandū fuit / ſemp nūc
ad dextaz nūc ad leuaz / i ſul tātibz obſiſtendū. Ex amicis hoſtes
m facit i iudia. Poſſem mta hic / q te i admirationez agerent
memorare. Adſumaz hōc m / mea laureā pſtatit ut noſceret
ac uexaret. On q qd optimū uite gñ qdaz putant / 7 qeſce
poteram / late. Suppma m tue reſtōnationis arx uidet
ut qto diutius poſſim / uiuē ſtudeā / ad gaudiū diuoz / tue qz
i pſus ſolatiuz ſentitue / qz ut aue me t ſupſites cupis. heu
m hōc / 7 Simonides nō optauāt / heu ituz uoto nimū effraci /
cū ipe m / ſigō hūanis ordo pōret i rebuz / ſupſtes e' debuerit /
optas idem / tu ſi an alios / 7 aūoz aliq / pū uotū / uoto aut
meo pſus adūſum. Opto ego uob ſalutis / mori / et poſt me
relinqre / qz i memoria / 7 iūbis uiuā / qz paly auuer / aqz
amer ac defendaz. p' ē q ſcie puritatez / nullū reoz ſolamen
hōc gratuite moriēti. Qz ſi ut hōc m forte ſuadeas / tua illa ſcie
oppio / q me ualde uite auidū arbitris / longe falleris. Qm
ego uiuere diu optem / it' hōc mores / ad quos pueniſſe ualde
doleo. Et ut ſileaz grauiora / hōc it' deſortos / 7 obſcenos ha-
bitus / uariſſimoz hōūz / d'qz et ſcripto / 7 ſūbo ſepe nimū
q'or. Ez i d'gationez ai ac dolorem / ſibz explē nō ualeo / q
cū ytal' dicūtuz / 7 i ytal' nati ſint / oīa faciūt ut Barbari
uideant. Eēnt qz ut Barbari / ut meos / 7 ueroz oculos ytaloz

258
37
nā turpi ſpecto liberaret. deus illos omnipotens / uiuos ac mōtuos /
male pdat / qz nō est ſatis maiorz uitutes / ac glaz / et telly patio qz
artes omes / p iūiaz amiſſe / n ſmonē atqz hūituz pamentiaz
de honeſtet. ut nō tm pſes nros / q tempeſtue hinc abierūt / ſ
ceos qz felices iudicem / q iſta nō uiderūt. Ultimū rogas qz
t iſſez qz nō ſulē / uiuendi qz modū / pſcribē auſus ſis ut. o. i
tentione animi / uigilijs qz et laboribz ſuetis abſtineaz. Ego aut
nō iſto ſi t' grās ago / tu ſolus amoris / q te q i hūis nō es /
meis i rebuz mediū facit. Tu potius m ut parcas qd / q t nō
parcam / ſic t' pſuadeas me et ſi cupidiffimū uite eēz / qd nō ſuz /
tū ſiſilio tuo facēz / aliquāto citius parituz / labor uigilie et i
tentio / pabula ai mei ſunt / cū q eſce cepi ac letēſce / mox / 7 uiuē
deſinaz. Noſto ipe uires meas / nō ſuz ydoneus ad reliquos labo-
res / ut ſoleo / legē hōc meū et ſcribere / qd laxari iūbes / leuis est
labor / ymo dulcis ē reges / q laborz graduū parit obliuione. Nu-
lla calamo agilior est ſarcina / nulla iocundior / uoluptates alie
fugit / et mēcendo ledit. Calamus et i manus pūptus mulcet /
et de pūptis delectat ac pdeſt nō dno ſuo tm / ſ alijs mtiſ / ſepe
et abſentibz / nō nūqz et poſteris / poſt anoz multa deriſſime m
uideor dūrus / oūz t'reſtuz d'lectationū / ut nulla l'ris honeſtō /
ſic nulla diutior / nulla ſiduior / nulla fidelior / nulla qz p omes
caus / poſſeſſores ſuuz / tā facily apparatu / tā nullo ſiſtēdo gmitat.
Parce q ſi parce / t oīa crediturus / hōc nō credaz / qūqz me feceris /
nich est eis qd nō poſſit / docti diſcreti qz uir / ſalutis / m tm enitēdū
est / ſiſuz nich / ut ſiz aliqd / ſiſuz aliqd ut ſiz pluſtēz / et ſi eētm
magnus / qd unqz nō ſuz / ut q' tū datū eēt / ſiēz maior ac maxiz /
an nō m licet / maximū illius ianis / 7 barbari / ſibz uſurpare.
Cū ai ſuadēt / ut id ſatis magnū nimio parēet labori. Ego uero
i q' q maior fuero / eo plus laborabo / dignū ſūbū / qd nō abarbaro
dicētuz. hōc m q fixū est / qz ſiz paul abſentibz ſiſiſ / ſeqno
ad te eptā erit i d'itio. Non qtentus ē ceptis i gētibz / ad q breuis
hec uita nō ſuffiat / n ſi eēt duplicata ſuffiēt / nouos cotidie et
ext'nos autu poz labores / tātm ſonj et languide odiū est / qetis /

an tu uero forsitan / nō ecclasiā illd audisti / cū q̄ simauit hō / tūc
capiet / et cū cōgeuit / tūc opabit. Egdz nūc cepisse m̄ uideo / q̄qd
t̄ / q̄qd alijs uideat / hēc deme iditūz est meū. Si hēc i t̄mino uite
finis adueniat / q̄ certe iā longi q̄ ēē nō pōt / optare fateor me
q̄d aut uita pacta uiuentes iueniret. Id q̄z ut sūt res nō s̄pō
opto ut legentes / aut scribentes / ut si x̄ placuit orātes / ac plorā
tes more iueiat. Tu uale mei memor / et uiue felicit / ac ui
uilit p̄ seuerā pactū. uij. hētas q̄ayas ad uestigz.

Ibrū tuūz / quem nō matino eloq̄o / ut oppior oliz iuueis
edidisti / nescio q̄dēz un̄ ut q̄līz / ad me delatū uidi nā sicutz
legi m̄traz. Si q̄dēz ipe magnus ualde / ut aduulgus / et
plura s̄p̄p̄ orōne / et occupatio mea m̄dō / et t̄p̄ angustū erat.
Id q̄z ipm̄ ut nosti bellis undiq̄z motibz i getū. Aq̄bz q̄siao p̄t
absim / neq̄o t̄n fluctuare re. p. nō moueri. Q̄d q̄ exaurit eū
et festinū uatoris i morez / hinc atq̄z illinc circūspiciens / nec s̄p̄
sistens / aiauit alicubi / librū ipm̄ / anū dentibz / accessitū / tuo
t̄n baculo / egregie / tua q̄z uoce defensuz. Nec miratus sū / nā
iures i genij tui noui / et scio exptus / ēē hōiūz q̄ i polens et
igūz / q̄ q̄qd ipi / ut nolūt ut nesciūt / ut nō possūt / i alijs re
phendunt. Ad hēc unū docti et arguti. Ez elingues ad reliqua
delectatus sūz ip̄o i trāitu. Et si q̄d lasciuie libertoris occurrēt /
excusabat etas tūc tua / dū id scribes / silus / ydioma / i p̄a q̄z
rez leuitas / et eoz q̄lecturi talia uidebantur. Refert eiz lar
giter q̄b scribas / mox q̄z uarietate / silij uarietas excusatur.
Int multa sane iocosa et leuia / q̄daz p̄a et graua dephendi.
deq̄bz t̄n diffinitue / q̄d iudices nō habeo / ut q̄ nūsp̄ totus i h̄p̄z.
Ad q̄d fere accidit / eo more curretibz / curiosus aliq̄nto q̄ cetera /
libri i n̄cipiū / fines q̄z p̄spxi / q̄z i altō p̄rie n̄re statū / illius. s.
pestilentissimē / t̄p̄is / q̄d p̄ oibz n̄ra t̄p̄ra / lugubre ac misū mū
do uidit / meo q̄d iudicio / et narraſti p̄p̄e / et maḡficā d̄plorasti.
Que m̄ ita placuit / me q̄z detinuit / ut i t̄ tot curas / q̄ pene mei
ip̄is / i memorem me fecere / illam memorie / mandare uolueri /

ut et ipe eā aīo / quonens uellet / nō sū uoluptate repetēz / i amice
ut sic q̄fabulātibz renarrarez / si q̄n tale aliqd i adiss. Q̄d cū bre
ui postmōz fecisses / grati q̄ audietibz cognouissem / subito talis
iter loq̄ndū cogitatio supuenit / si posse ut nū et p̄mōis i ḡros /
tam dulcis ystoria delectaret / cū i m̄ s̄p̄ an m̄ltos aīos audita
placuisse / et t̄ usq̄ adeo placuisse p̄penderem / ut uulgari eaz
silo tuo / censueris nō i dignā. Et sine opis / i rethor̄ disciplina
ualidiora q̄libz collocari iubet. Ita q̄z die quadaz / i t̄ uarios
cogitāz aūz more solito discerpentes / i illis i m̄ / ut ita dixiz
iratus ualde omibz ad t̄p̄o / dō calamū arripiens / ystoria ipam
tuam / scribē sum aggressus. te haud dubie gauisuz sperans /
ultro rez i t̄p̄etrem / me tuaz fore q̄d nō facile alti aūq̄ p̄stiz.
Egit me tui amō et istorie. ita t̄n ne orationū illd p̄etice artis
obliuiscer. Nec ubū ūbo curabis reddē fidus i t̄p̄res. ystoria
tuaz meis ūbis explicay / ymo alicubi / aut paucis i ipa n̄ra
tione mutatis ūbis aut d̄is / q̄d te nō ferente mō / s̄ fauete
f̄ credidi / q̄ i zamultis / et laudata / et ex petita sūt. Ego rē tuā
t̄ nō alti / deditanda censuy. Quā q̄dēz an mutata ueste de for
mauerim / an fortassis ornaueriz tu iudica. Illic est orta / illuc
redit / notus iudex / nota dom̄ / notū iter / et vñ et tu noris / et
q̄q̄ hēc leget / t̄ nō m̄ tuaz rōnez rez / ēē reddendaz. Q̄lq̄
ex me q̄ret / an hēc uera sint / hēc est an ystoria scripserā / an fa
bulam / respondebo illd scripxi / fides pene auctorem meū. s.
Ioh̄m sit. hēc p̄fatus i ap̄o. Est ad ytalie latus ori
duiz / uesut ex appeniny uigis / mons unus altissimus q̄ uice
nubila supans / liq̄d se se i gerit etheri / mons suapte nobilis
nā / padī ortū nobiliximus / q̄ eius e latē / fonte lapsus exiguo /
orientem i solem fertur / miris q̄z mox tumidus iacmentis /
breui spatio decurso / nō t̄n maxioz unus aīuū / s̄ flumiorū
a vngilio rex d̄is / liquāz gurgite uolent i t̄p̄cat. de hinc
Emiliam / atq̄z flaminia / venetiā q̄z deſtinans / m̄ltis ad
ultimū / et i gentibz / h̄p̄s / i adriaticū mare descendit. Cetūz

pe illa terrarum de qua p̄mū dixi. q̄ et gr̄ata planitie / et iactis
collibus / ac montibus arcu flexis / ap̄ta parit ac iocunda est /
atq; ab eoꝝ q̄b; subiacet pedemontū nom̄ tenet / et ciuitates aliq̄t
et oppida s̄t egregia. Int̄ cetera q̄dradice uesul; / tra salutaraz /
mias et castellis satis frequē / a archonū arbitrio nobiliū
quorūdam regiū uiroz. Q̄z unus p̄m̄ q̄ omniū / maxim; fui
sse traditus Valterus q̄daz / ad quez familie ac terrarū omniū
regimen p̄tinēt. Et hic q̄dez fōz uirens atq; etate / n̄ minus mo
rib; q̄ sanguine nobil; / et ad sumāz om̄i expte uir / i signis / nisi
q̄ p̄sentia sua sorte ḡtentus / iauriosissim; futurorū erat. Ita q̄
uenatū aucupio q̄deditus / sic ill; incubuerat / ut alia pene
cuncta negligēt. Q̄z q̄dez i p̄mis egre p̄p̄t ferebant / ab ip̄is q̄
gūgū / q̄ filijs abhorrebat. Id aliquādiu taciti cū tulissent / tādē
catuatiū illuz adeunt / q̄z unus / cui ut auctas maior erat / ut
faciūdia / maior q̄ cū suo duce familiaritas. Tua iqt̄ humilitas
optime marchio / hāc nob; p̄stat audaciaz / ut / et cū singl; q̄ter
res exposcit / deuota fiducia colloq̄m; / nūc omniū tacitas uolū
tates / mea uox tuas aūib; iuehat / nō q̄ singl; aliquid hez
ad hāc rem / n̄ q̄ tu me it̄ alios carū tibi / mltis i diu; ḡp̄bati.
Cū merito q̄ tua nob; oīa placeant / semp; q̄ placuerit / ut fel
ces nos tal; dno iudicem; / vñ est q̄ si ate ipe trari sinis / te q̄
nob; exorabilez p̄bes / plane felicissim; / finitimorū omniū fu
turi simus / ut gūgū. S. aūz apphces / collū q̄ nō liberū mō /
β i p̄ofuz / legiptimo subicias uigo. Id q̄ q̄ p̄mū facias. Volat
eiz dies rapidi / et q̄p̄ florida s̄s etate / ḡtinue in hūc flore /
tacita senectus i p̄q̄t / q̄v̄s q̄ ip̄a / om̄i p̄xima est etati. Nu
ll; muneris huius i munitas dat. Equē om̄ib; moriendum
ē utq; id rectū / sic illud ambigū q̄n̄ eueniat. Suscipe q̄ ordm̄
eorū p̄ces / q̄ nullū tuū ip̄m̄ recusaret. Querēde aut gūgū
studium / nob; linque / talem ē t̄ p̄curabim; / q̄ te merito dig
sit / et tā claris orta parentib; / ut de ea spes optima sit h̄nda.
libera tuos om̄s / molesta solitudine q̄sum; / ne s̄qd̄ humanit̄
t̄ forsan accidet / tu s̄n tuo subreptore alcas / ip̄i s̄n uotuo ē tore

remaneant. adnerūt p̄e p̄ces aūz uiri. Et cogitis iqt̄ me aūz /
ad id q̄d m̄ i aūz nūq̄ uenit / delectabar om̄i libertate / q̄ i giu
gio rara est. Ceterū subiectoꝝ m̄ uolūtatiū me p̄p̄te subicio / et
p̄dente uirē fisis et fidei. Illaz uob; quā offerre / q̄rende curā
gūgū remito cā q̄ humeris meis ipe subeo / q̄d uni ē claritas
q̄fert alij. Sepe filij dissimulim; sūt parētū / q̄q̄d i hōie boni ē /
nō ab alio q̄ adeo est. Illy ego / et status et mat̄monij mei sortes /
sp̄ans desua solita pietate ḡmisi. Ipe m̄ iueniet / q̄d geti mee
sit expediens / ac salut; . Ita q̄ q̄n uob; ita placitū / uxore ducā /
id uob; bona fide polliceor / vñ q̄z desiderū / n̄ frustrab; eḡdez /
n̄ morabor. Vñ uos m̄ i p̄sa uice / p̄mictite ac p̄uate / ut quācūq;
gūgem / ipe delegero / cā uos sumo honore / ac ueneratiōe p̄p̄e
quamin; / n̄ sit ullus it̄ uisus / q̄d meo / i q̄ iudicio aut litiget /
aut q̄rat. Vñ fuit me omniū quos nouisse lib̄erimū / uigo
subiecti gūgū. mea sit gūgū ip̄ius electio. Querūq; uxor
mea erit / illa cū romāz p̄ncipis filia / dñā uirā sit. P̄m̄it
unanimū ac lete / nich; defuturus / ut q̄b; uix possibile uideret /
optatū diem cēnē nuptiarū / de q̄b; diem cēnē maḡficēssime appa
dis / dñi uolentis edm̄ alacres suscepe. Ita ē colloq̄o discessus
est / et ipe nichom; cā ip̄az / nuptiarū curā / domesticis suis i
p̄mit / edix; q̄ diem. Sicut haud paul apalatio uillula / pau
corū atq; i opū i colaz / q̄z uni omniū paupio / Janicole nomen
erat. S; ut paupuz q̄z tuguria / nō nūq̄ gr̄a celestis iuisit /
unita ill; nata ḡtgerat. Crispeldis nōie / fōz cor; / satis egregia /
β p̄titudine moꝝ / atq; cū p̄etiosa / ut nich; s̄p̄ h̄c parco uic
tu / i sumā s̄p̄ iopia educata / om̄i i s̄cia uoluptatis nil mo
lle / nil tenerum cogitare didicerat. S; uilij senilis q̄ aūz /
ūgineo latebat i p̄ore / p̄is senū i ext̄mabili resouens cari
tate / et pauclās ei oues pascebat / et colo it̄z digitos attere
bat / uiciss; q̄z domū rediens / oluseta et dapes / fortune g
gruas p̄parabat. durūq; cubictm̄ / sternebat. Et ad sumā
angusto i sp̄ato totū filiat ob̄tie / ac pietatis offm̄ explicabat.
In hanc uigūclaz / Valterus illac sepe trāsiens / q̄nq; oculos /

no iuuenily lasciuia / s; penly grauitate de fixat. 7 utute eximia
sup sexu / supra q; etate / quaz uulgi oculis / qdā nō obscuritas
abscondebat / ac penetrat iuitu. Vn effm et vxorez hie / qd nūq;
an uolūtāt / 7 simul hanc unā nullaz q; alia hie disponet. Intra
bat nuptiaz dies / un aut uenira sosa eet / nemo nouat / nemo
no mirabatur. Ipe itz et anulos aureos / et coronas et balteos
q; gerebat / uestes aut pnosas / et calceos / et huiusmōi gnis nōia
omia / ad mīfraz puelle altius / q; statire sue p similes erat / p
parari faciebat. Venat expitatus dies / et cū nullus sose rumō
audiretur / admiratio omīuz uehēmēt excreuit. hora ē prādy ad
erat / itaq; apparatu igeti / domus tota feruebat. Tuz valterius
ad uetāt uet sose obuiaz p fūus / domo egredit / psequēte uiroz
et matnaz nobiliū catua. Criseldis omīz q; erga se pararet
igra / pactis q; agenda domi erat / aqua elōgiq; fonte guctas / pa
tū hū itabat / ut expedita curis alijs / ad uisendā dñi sui sosa
cū puellis cōtib; pperaret. dū valteri cogitabūd iedēst / eam
q; cōpellans nōie / u nā p; ei eet itrogauit. q; cū illū domi esse
reuereret ac hūilz nō diss; iube iqt ad me uciat. Venietez sem
culuz / manu p hēfuz / parū p ab straxit / ac submissa uoce. Scio
aut me Janicola / carū t / te q; hōiez fidū nou / et q; aiq; m placeat
uelle te arbiti. Dñū t nōiatz nōste uelz. An me qm dñm hēs
data m hac tua filia / iuxorez / generū uelis. Inopino negotio
stupefāt penex / obriguit / et uix tades ūbis paucis hystens.
Nil iqt aut uelle debeo / aut nolle / n qd placidū t sit / q dñs mō
eo. Ingrediam sol iqt ego / ut ipaz dñi hā itrogem te p pte
Ingressi q; ex pte pto ac mirate / puellā circa pū obsequi
patagēz / et i plito tāt hospitis aduentu / stupida iuenē. Quā
his ūbis valterius agreditur. Et p; tuo placet iqt et m / ut
uxor mea s; Credo id ipm / t placeat. Ez hō exte querere
ubi hoc pactū fūt / qd mox erit / an uolenti aō parata s; ut
d oib; tecū m quēiat / ut ut i nulla ūg; re / amea uolūtate disse
tas / 7 q; qd tecū agē uoluerō / s; ulla frontis aut ūbi repugnā
te ex aō uolente m liceat. Ad hēc illa miraculo rei memēs / Ego

40
261
mi dñe iqt / tāto honore me i dignā scio / At si uolūtās tua / si q; pōs
mea est / mē ego ūg; saens / nedū faciā / s; et cogitabo / qd hāc
tūū sit / n tu aliqd facies / et si me mori iusseris / qd moleste ferā.
Satis est iqt ille. Sic i publicū educat pto ostendens / hēc ait
uxor mea / hēc dñā uia est. hāc colite / hanc amate / et si me cay
habetis / hanc carissimā hēote. hinc neq; reliq; / fōr ueteris /
noua i feret i domū / nudari cā iussit / et acalce ad uicē nouis
uestib; i dū / qd amatnis arcū stantib; / ac certā sinu illā / gre
mo q; fouentib; / uerecū de ac celeriter ad ipteruz est. Sic hūri
dulaz ūg; nez / indutā / lacerā q; comā / relectā mātib; / cōpūz
q; p tpe / i s; gūz gemēs et corona / uelut subito trāssōtā / iux
pūis recognouit / quā ualterius anulo p tioso / quē ad hūc
usum detulerat / solepūt desponsauit / nūco q; eq; i pōtā / ad
palatiū deduci fecit comitāte pto et gaudente. Ad hūc mōūz
nuptie celebrate / dies q; ille letissim' actus ē. Breu; dehinc iopi
sponse / tū diuini fauoris asilpat / ut nō i casa illa pastora
s; i aula i patoria / educata atq; edocta uidet / atq; apud omē
sup fides / cava et uenerabilis fā eet. uix q; ipis q; illā ab orri
gine uiderant / p suaderi poss; Janicola / natāz ēē / tā tū erat
uite / tantus mox decoz / et ūboz grauitas / ac dulcedo / q; bus
omīuz aōs / nexu ē mag' amoris astrix erat. Ita q; nō soluz
it pūos fines / s; p finitimas quasq; pūcias sui nom / celeb;
pōio fama uulgabat / ita ut mlti ad illā uisendā / uiri ac ma
trone / studio feruēte nauiret. Sic ualterius hūilz qd / s; i sign
ac p pto matmoio honestat / sumā domi i pace / ex uo summa
cū grā hōūz uiuebat / q; q; eximia ūtutes / tāta sub iopia lati
tates / tā p pūcat d p hēdiss; / uulgo p dētissimuz habebat. neq;
uō plere sponsa / muliebria tū / ac domestica / s; ū res pōtēt / pū
et obibat officia / uito absente lites pūe / nobiliū q; discordias
dirimens / atq; cōponens / tā grauib; resposio / tāta q; maturita
te / et iudicij eq; tate / ut omē ad salutē pū demissaz celo femina
p dūarent. N mlti tpe efluxerat / dū grauida effā / p mū subditos
anxia expirāone suspendit. de hūc filiā enixa pulcherrimā / q; uis
maluissent / tū uotua fecunditate / nō uirū mō / s; totā patridz

letā fecit. Cepit ut sit itz Valterū. cū dā ablactata ēet ī fātula /
mirabilis qdaz. q̄ laudabilis doctores iudicet. cupiditas
sat expta. care fidem gūgis. expiendi alti. et ituz atqz itum
retetandi. Solā ḡ i thalamū. se uocatā. turbidō fonte sic allo-
qz. Nost o Crispeldis. neqz ē p̄fenti fortuna. te p̄fiti tū stat
oblita modo. nost i q̄ q̄ hanc domū ueneris. q̄ichi qdaz cara
patis. ac dilecta es. at meis nobilibz nō ita. p̄fthz ex q̄ parere
īcepisti. q̄ p̄lebie dñe subēe. aīo ferūt inq̄ssimus. q̄ichi q̄ q̄
cū eis parez cupio. n̄re ē d filia tua. nō meo. Baleno iudicio
obseq. et id facē. q̄ nil m̄ possz ēe molestus. Id ē uō. te ignara
nūq̄ fētiz. dolo aut tuū m̄ aūz acomodes. patēdaz q̄ illam
p̄stes. quā ab initio n̄i gūgij p̄misisti. his auditqz n̄ uō
mota. n̄ uultu. Tu iqt n̄ es dñs. ego et hec pua filia tue
sum. de rebz tuis ḡ fac ut libet. nil placē ē t̄ pot qd m̄ displi-
ceat. nuch p̄it ut h̄re cupio. ut am̄te metuo n̄ te. h̄c ipa muchi
ī medio cōdis afxi. nūq̄ in ut lapsu t̄pis. ut morte uellēdaz.
ōia p̄ue si possūt. q̄ h̄c aūe mutari. Letus ille respō. s̄
dissimulans uisu mestus abcessit. Et post paululu. unū
suoz satellitū. p̄dissimū s̄. cū op̄a grauioribz īnegotij. uī
q̄sueuerat. qd agi uellet edoctū. ad uxores misit. q̄ ad eā noctu ue-
niens. parē iqt odnā. neqz m̄ i putes. qd coactus facio. S̄is
sapientissā qd ē ēe sub dñe. neqz talī ḡeio p̄dite. q̄ uis i expte.
dura parēdi n̄citas ē iqtā. Iussus suz h̄c i fātulaz accipē. atqz
eā. h̄c p̄mone abrupto. q̄i audile m̄sterrū. silentio exp̄mens
subtrahit. Suspta uiz. fama. suspta facies. suspta hora. suspta
oro. q̄b et sic clare. occisuz 12. dulces filiaz i telligēt. n̄ lacri-
mulaz tū ullaz. n̄ suspiriū dedit. i nutre qdaz. medū ī matre du-
rissimū. O. z nā q̄lla fronte puellulaz accipiens. aliq̄ tūlū affex.
et siml exostās b̄ndix. ac signū oē cruas i p̄xit. p̄orex q̄sa
tellitū. uade ait. qd q̄ t̄ dñs n̄ iunxit exequere. p̄mū q̄to
cura. ne cōpusctm h̄c. fere lacēt. aut uolucres. ita tū n̄ t̄
h̄rū sit p̄ceptuz. Feūsus ad dñm. cū qd dñm. qd ue respōsum
ēet exp̄mū s̄. q̄ ei filiaz optulissz. uehēm̄ p̄na aūz pietas

41
262
mouit. susceptū tū rigore proporti nō i flex. Iussit qz satelliti. ob-
uolutaz p̄anis. ciste iectaz. ac uimto i p̄itaz qeto. om̄ quāta
possz diligentia Bononiā deferret. ad sorores suaz. q̄ illuc cōti
depanico nupta erat. eā qz ē tradēt alendaz. m̄no studio. et cās
moribz i struendaz. tāta p̄ra occltādā cura. ut cū filia ēet ane-
mine possz aḡfci. Iuit ille illico. et pollicite qd ei i p̄itū erat i ple-
uit. Valterius itea sepe uultū gūgis. ac ūba q̄siderans. nullū
ūq̄ mutati cū p̄pedit i ditiū. par alacritas atqz sedulitas. p̄-
litū obseqū. idem amō. nulla p̄stia. nulla filie m̄tio. nūq̄ siue
ex p̄rito. siue i dēt. nom̄ ei. ex ore matris auditū. Trāsuēat
h̄c i statu anī. uij. dū ecce grauida. ituz filiū elegatissimū pepit.
letitiaz p̄is i gentez atqz oūz amīcoz. q̄ nutritis ab ulē post bi-
eniūz subducto. ad auriōsitatez solita. reūsus p̄. uxore rursus
affatuz. Ego olim ait audisti p̄tm meū. egre n̄m ferre gnubiū.
p̄fthz ex quo te fecūdaz coq̄ue. nūq̄ tū effus q̄ ex q̄ mare pepisti.
Dicit ē et sepe ad aures meas. murmur h̄c puenit. obeūte ḡ
ualterio. Janicole nepos n̄i dñabit. q̄ tā nobilis p̄ra. talī dñō
subiacebit. multa q̄ndie i h̄c p̄nāz iactāt i p̄tis. q̄b ego et
q̄ quietis audius. et uūz fatear. m̄ metuens p̄moueor. ut de
h̄c i tante disponā. qd de sorore disposui. Id ē p̄nuptio. ne te
iopin. et subit. dolor turbet. Ad h̄c illa et dixi. ait et repeto. ni-
ch possuz seu uelle. seu nolle n̄ qd tu. neqz uō i his filijs. q̄q̄
h̄c p̄t laborem. tu mei et ip̄oz dñs. tuos i rebz iure tuo utere.
n̄ q̄sensuz meū q̄ras. i ip̄o ē tue domus i t̄itu. ut p̄anos. sic et
uoluntates. affūs qz meos exui. tuos i diu. q̄ cū qz q̄ de re qe-
qd tu uis. ego et uolo. n̄pe q̄ si future tue uoluntatis essem
p̄fctā. an̄ et q̄qd id ēet. uelle et cupē i cupē. q̄ tu uelles.
nūc aūz tuū qm̄ puenire nō possū. libens seqz. fac sentia t̄ pla-
cere qz moriar. libens moriar. n̄ res ulla deiqz n̄ mors ip̄a
n̄o fuerit paz amor. Admirans femine q̄statiā. turbato uul-
tu abyit. q̄fests qz satellitē oliz missū ad eā. remisit. q̄m tū ex-
cusata n̄citate parendi. m̄tū qz petita uenia. siqd ei molestū.

aut fecisset aut faceret quasi imane scelus acturus poposat i fāte.
Illa eodem q̄ semp uultu q̄ licū q̄ aīo filū fōz cōpōis atq̄ i dōle
nō matris tū s̄ cūis amabilez i manus cepit signas q̄ cū siḡ
crucis et bñdicens ut filiā fecerat et diuincte oculis i hēns atq̄
deosculans nullo pēitus siḡ doloris edito pēfeti obtulit 7 tene
i q̄ fac qd iussus es dñū nūc et p̄cor ut si p̄t hos artus
teneros i fantis egregi p̄tegās auexatione uolucru et fery.
Cū hīs mādatis reūsus ad dñm aūz ei maḡ ac maḡ i stuporez
egit ut n̄ eā nōss̄ amātiſſimā filioz paulomus suspicaz poss̄
hē femineū robuz q̄daz ab animi feritate p̄cedē. S̄z cū suoruz
omīuz ualde nullus erat amātor q̄ uiri iussus in Bononiā
p̄fisci eo illū tulit q̄ p̄rorez tulerat. Poterat rigido iugū hē
leniuolentie et fidei iugalis exp̄m̄ta sufficē. S̄z sūt q̄ i semel
i cepint nō desināt ymo i cūbant herant q̄ p̄posito. Defixis
q̄ i uxore oculis an ulla ei mutatio erga se fieret q̄teplabat
assidue n̄ ullaz penitus iuenire poterat n̄ q̄ fidelior illi dies
at obsequior fiebat. Sic ut duoz nō n̄ unus aūis uidetur.
Is q̄ nō cōis amboz s̄ uiri dū taxat unū. Vxor ē p̄se nuch ue
lle ut dñm est nuch nolle firmari. Cepat sens̄ de balteo
decolor fama crebescē q̄ bz efferat et i humana duritie hūilis
penitētia ac pudore iugū filios fecisset i fici. Nā neq̄ pueri cō
parebant neq̄ i nā gentiuz ēent ullus audiuit. q̄ se ille uir
alioqn clarus et suis clarus m̄tis i fame odiosus q̄ reddidat.
Neq̄ iō trux aūis flectebat s̄ i suscepta pēuitate exp̄endi q̄
sua illa dura libidine p̄cedebat. Ita q̄ cū iā ab ortu filie duode
cim' annis elapsus ēet nuptios Bonā misit q̄ similitas in li
teras applicas referrent q̄bz i p̄to uulgaretur datā ē licētia
a dñno pontifice ut p̄sua et suaz gētū q̄te p̄mo mat̄moio
reieto aliā dūcē poss̄ uxores. Nec opozus sane fuit alpestribz
rudibz q̄ dñs qd libz p̄suadere. Que fama cū ad Grisel dñs not
tiāz p̄uēisset tristis ut puto s̄ ut q̄ semel dese ille decerneret
cū se et sua gēta subiecerat. Gypat iā ille bononiā cōgīt q̄ nō
gaueat ut ad se filios suos adducet fama uēiq̄ diffusa i gēne

42
263
illam ē iugū abduci. Qd ille fidelit̄ executus puellā iam
nubilem excellentez fōz p̄claro q̄ spiciā ornatu germanū
q̄ sit suā annū iā settimū agētez ducens cū eximia nobiliū
comitiua statuto die it̄ arripuit. Nec it̄ Valterius po
lito ut uxorez retēret i gēnio doloris ac pudoris ad cu
muluz i publicū adducere coraz m̄tis. Satis i q̄ tuo iugio
delectabaz mores tuos nō originez respiciens nūc qm̄ ut
iudeo magna ēis fortuna p̄uitus magna est nō m̄ licet qd
culibz licet agricolis. Cogūt mei et p̄p̄ sentit uxore me altāz
hē iā q̄ uxor i uia est statim q̄ aderit. Ego q̄ forti dñs dñs
q̄ locū alteri et dotem tuā referens i antiquā domū equa
m̄te reitē nulla hōi p̄petua p̄ro ē. Contra illa ego i q̄ mi
dñe s̄p̄ scūy i maḡitudiez tuā et humilitatē meā nullā ēē
p̄portionem me q̄ nūq̄ tuo nō dicā iugio s̄ p̄uitio dignā
duxi. Inq̄ hac domo i qua tu me dñaz fecisti deū testor dñs
semp ancilla p̄mansi. De hē q̄ t̄p̄z quo tecū m̄to cū honore
longe sup̄ omē meritū meū fū deo et t̄ grās ago d̄ reliquo
parata suz bono pacato q̄ dñs p̄nā domū repetē atq̄ i
pueritaz egi sentitez agē et mori felix s̄p̄ atq̄ honora
bilis uidua q̄ uiri talis uxor fūz. Noue iugū uolēs cedo
q̄ t̄ ut felix adueniat. Atq̄ hē i uocū diffime degeba qm̄
ita ē placituz nō i uita discedo. At qd iubes dotē meā meū
ut referam quale sit iudeo neq̄ ē ex adit ut p̄ne ē dom'
i limine spoliata meis tuis i dūta uestibz ad te uenī neq̄ oīo
alia m̄ dñs fuit q̄ fides et nuditas. Ecce q̄ ut hāc uestem
exuo anuluq̄ q̄ restituo q̄ me ēbarrasti. Reliq̄ anulu et uestes
et ornām̄ta q̄bz te donāte ad iudiā aucta eraz i thalamo tuo
sūt. Nuda edomo p̄ris egressa nuda it̄dez reitaz n̄ qd i dñs
reoz ut hic utus i q̄ filij fuerūt quos tu genuisti p̄to nud'
appareat. Quāob̄re s̄t placet nō atz oro atq̄ obsecro ut
i p̄tū iustitias quā huc attulī quā q̄ nō refero unicūz
michi camisiāz hīq̄ iubeas eaz q̄bz tecū uti soleo q̄ uentrem
tue q̄daz uxoris op̄iaz. Abundabant uiro lacrimis ut cōtinez
amplius iā nō possent. Ita q̄ faciēs autens et camisiāz tibi

unicam habeto libro nemini uix expressit. Et sic habyt ille
mans. Illa corā cūtis sese exuens / solaz ē retinuit cūmisā / q
qrecta / nudo capite / pedibz qz nudis egreditur / atqz ita pscantibz
mtris ac flentibz / fortunā qz culpātibz / scitis una oculis / et ho
nesto ueneranda silentio / ad pīnaz domū remediuit. Senex qui
has filie nuptias / sēp suspitās habuāt / neqz ūqz tantaz spēs / mte cō
cepat / sēp qz hē cūctūzū cogitauāt / ut satietate pōst / tā hūlis
exorta / domo illā / qnqz uiz tātus / et amore nobiliuz supbus abi
cēt / tūnicā eius yspydā / et attaz seruo / abdita parue domi / pte
puauāt. Audito qz nō tā filie tacite redeuntis qz comitū strepitu
occurrit ilimine / et seminudā / antiqua ueste coopult. Mansit
illa cū pte / paucos dies / cōgrumitate / atqz humilitate mirabil.
Ita ut nulluz ita signū / cū testioris apparēt / nullū uestigū for
psserioris extaret / qpe cū i medys opibz / iops sēp spū uixiss
atqz humilis. Jam panici comes ppiquabat / et de nouis
nuptijs / fama undiqz frequens erat / pmissio qz uno esus / dē
q Celestias pueturus cēt accepit. Prudē qz Valterius adse
Grifeldm euocans / deuotissime ueniet. Cupio aut puella / cū
huc ad pīadū uentura / magis ex cipiāt / Viri qz et matrone
qz pēu sunt / sit qz et nri / qz quūuo itērit / ita ut looz ūboz qz hō
singulis p dūgnitate puetur. Domi tñ feminas ad hoc opus ydoneas
nō habeo / p m tu qz ueste iopi / hāc ē / qz mores meos nōst ophe
suscipiendoz looz qz hospitū / curā sumēs. Nō libent m / illa iqt
s cupide / et hē / et qz qz t placita senso / faciā sēp. Neqz i hoc ūqz
fatigatoz / aut letesca / dū pē hui' relige uille superūt / et cū dō / pui
lia mox instrumta corripens / domū uerke / mfas i strūe / lectos
sternere / hortaz qz alias cepat / ancille i more fidelissime. Pxie
luas hora tertia / comes supuenerat. Certatiz qz omēs / 7 puelle
et germani i fantis / mores ac pulcritudines mirabāt. Erant qz
qz dicerent / pōent Valterū / ac felicitez pmutasse / qz et sponsa hē
tenēior cēt et nobilior / et cognatus tam pscosus accēderet.
Sic feruēte quūu apparu / ūqz p senso omūz pollicita Grifeldis
nō tanto cū delecta aīo / nō ab solete uestis pudore qz fusa / s3 sereno

43
264
multu itanti obuia puella / bñ uenerit dnā mea iqt. Dehinc ceteris
dū quūuas / leta facie et ūboz mira suauitate suscipet / et i mfas
domū mltā arte disponēt / ita ut omēs et ppsiz aduene / ūn ea ma
restas mox / atqz ea pōentia / sub talz hitu uehēmētissime miraretur /
atqz ipa i pms puelle put' atqz i fantis laudibz / satiaz / nullo mō
poss. S3 uicissiz / mō ūgineqz / mō i fantile elegantiā pōicaret. Val
terius eo ipō i tēpe / qz assidēdū mps erat / i cā ūsus / clara uoce co
ram omibz qz illudens. Quid ē uidetur iqt de hac mea sponsa.
Satis pulcra atqz honesta est. plane aut illa nō pterio ulla / nō hone
stior i ueniz pōt / aut cū nulla ūqz / aut cū hac trāglaz agere pōis
ac felices uitaz / ut qz ita sit cupio et spero. Vnū bona fide te pcor /
ac moneo / ne hanc illis aculeis agites / qz hāltaz agitat. Nā qz
iunior et delictat / enutrita est / pan qz ego auguroz nō ualezet.
Talia dicens alacritatez i tuens / atqz qstānaz / totiens tā qz acit
offense mulieris examinans / et i dignā sorte / nō sic mte misat.
ac ferre diutius nō ualens / Satis iqt mea Grifeldis / cōgta et
psta m fides est tua / nō sub celo aliquem cē puto / qz tā quigat amo
ris / expmīta pcepit. Simt hēc dicens / Carā quigēz leto stupo
re ppsiz / et uelud e sono turbido expectaz / cupidis ulius am
plectitur. Et tu ait tu sola uxor mea es / aliā nō hūy nō hebo. Ita
aut / quā tu ppsaz meā reris / filia tua est / hic qz cognatus meus
credebatur / tuus est filius / qz diuisiz pōita uidebantur / simt oīa
recepisti. Sciant qz qz iū crediderunt / me curiosuz atqz expectez
esse nō ipū / pbasse quigēz nō dāpnasse / occultasse filios non
mattasse. hēc illa audiens pene gaudio exanimis / et pietate
amens / uenit dissimul qz cū lacrimis / suor ppsiz / i amplex' ruit.
fatigat qz obsculis / pio qz gemitu madescit / rapti qz matrone
alacres / ac fauentes / circūfise uilibz exutaz / suis solitis uestibz
i diuit exornat qz / plausus qz letissimus / et fausta oūz ūba
circūsonat. mltō qz cū gaudio et fletu / ille dies celestem fuit /
celebrior qz qz dies fūit nuptiaz. Multo qz post p annos / iqt
ti pace concordia qz uixē. Et Valterius i opēz soceruz / quē hach

neglexisse uisus erat / neqn̄ cōcepte aīo obstaret expiēte / suāz
indomū trāslatuz ī honore hūit / filiā suā magnus ac honestis
nuptijs gloriāuit / filiū q̄ dominū sui subcessorē ligat / et uigilio
letus et solole. Hanc ystoriāz sūlo nūc alio retexē uisuz fuit /
nō tam iō ut matronas nri t̄pis ad ymitandā huius uxoris
patientiaz / q̄m uix ymitabilis uidet / q̄ ut legentes / ad imitā
daz saltem femine q̄stantiaz / excitarem / ut qd̄ hec uiro suo pre
stitit / hec p̄zare deo nro audeant / q̄ h̄ ut Iacobus ait apt̄s / ite
rator sit maloz / et ip̄e neminē tentet / pbat tñ et sepe nos mltis
ac grauibz flagellis exēcti sūnt / nō ut aīuz nrm sciāt / q̄m sci
ūt aīn q̄ crearemur / s̄ ut nobz nra fragilitas / notis atq̄ dome
sticis īditijs īnotescat / habūde ego q̄stantibz uiribz ad stupr̄s
q̄q̄q̄ is fūit / q̄ p̄deo suo sū m̄rmure patiat / qd̄ p̄suo mortali
uigile / rufacata hec muliercula passa est.

Est amor tu | ut scriberes penes | qd iuuenis uix asperxisset |
necno an res ueras an fictas | qia no ystorie | s; fabelle
sunt | ob hoc unu qd res tue | et ate scripte erant | quos
huc preuidens | fidem reu | penes auctores | hec e penes te fore
sim prefatus | Et dca tibi qd de hac ystoria | qua dixisse fabu
lam malim | m gigerit | legit eaz pmu cois amicus pactauit
Vir altissim | ingenij | multiplex qd notitie | et cu epte mediu
uix transiss | subito fletu puenit | substitit | Post modicu uero
cu imanus eaz resupxiss | firmato aio plecturus | Ecce ituz
quasi ad gdem rediens | lecturaz gemitus i frupit | fassus
itaq se no posse pced | eaz uni suoz comitu | dicto satis uero
legendaz tradidit | Qd accidens | quosuz alij traherent | i certu
heo | ego i optima ptez traxi | mitissimu qd uiri auiz i tellexi . iie
e h humanior qm ego qdem noueriz | nullus est . Fedyt illo
flente ac legente | ad memoiaz satiricu illd | mollissima corda
humano gny dare | se na fatetur | q lacrimas dedit | hec nri
pare optima sensus | Post tps amicus alter uir Veronen | sut
eiz nob ut reliqua | sic amici et coes | audito qd alti i p legedu

accidiss; eandem legē optauit. Gessi morē igenios; et amico viro
legit eaz totam; si alicubi substituit; si forte obduerit; vox fractio
nē lacrimę nē singultus ītuenē; et ī finez; Ego igit flectez; Nā et pia
res; et reb; ūba acomodata; fletus suadebant; nē ego duri cordis
sum; nē q̄p̄feta ō credidi et credo. Nam si uera essent; q̄usq̄ mulier;
ut romana ut cui; lib; gentis; hanc gressidiz equatura sit. Vbi q̄p̄o
tantus amor gurgat; ū par fides. V̄ tā īsignis patientia; atq; cō
stantia; his tuz ego nil respondi; ne rem acrios; amici q̄ colloq; se
ra dulcedine; ad accimonia; discrepationis adducere. Erat aut
p̄na responsio. Esse nō nullos; q̄ q̄uq; difficilia eis sint; īpossibilia
omib; arbitrentur; sic m̄sura sua omnia metientes; ut se omz p̄mos
lorent. cū tñ mlti fuerint forte et sint; q̄b; essent facilia; q̄ uulgo
īpossibilia uiderentur. Q̄s est eis exempl; grā (q̄ nō Curtiū et uris;
q̄ utiū et detios ex extris aut; Codrū et filenes fies; ut qm̄ dese
minis p̄mo erat; q̄s ut portā ut ysirataz; ut alcestim; et hāz
similes; nō fabulas fictas putet. Atq; ystorie uē sūt. Et sane q̄
palio uitaz sp̄rit; qd nō sp̄rit; qd nō pati possit; nō ītelligo. Ce
terez et illaz et altaz; duas magnas eptas; ad te nō puenisse nūc
sentio. Sz qd faciaz pati oz. Ind; grī h; nō ulasci. Appariūt et p
asalpina; galliaz; tediosissimū hē hōi; gr̄; custodes passuū; ymo
pestis nūptioz; q̄ tras aptas ītospiciant; et morosissime īteplēt;
qd dñoz iustus fōsan excusat; q̄ s̄ omiū; q̄s; trepida ac supba
uita; dese et q̄ se omia dici putant; atq; omia nosse uolūt. Illud
nich excusat; q̄ si qd ī lris ip̄is inueniunt; qd aures asirinae
m̄tceat; polebant qd; ītrāscribendo t̄ps nāz et nūptios detinē.
Nūc crescente licentia; ut digitis suis parcant; abire illos uolent
s̄i lris. qd q̄ gratiūssimū tediū gr̄ est; hē illy maxime faciūt; qm̄
ē ītelligūt. Silens de his quoz ampla et p̄reps gula ē; et lenta
digestio; q̄ male ualitudini; p̄xi; sint oportet. Inp̄tunitatū talū;
nemo me stomatatio nūllus īpatiētiōz; ut ut sepe me; asēdo
diūterint; sepe scripseriz dolere cogerint; qm̄ h̄ hōs p̄ames hāz;
nulla uindictē altius p̄z occasio; turbatis omib; rei. p. librate

pessimdata. Sane huic redio accedit etas et lapsitudo rez pene
 omniū scribendi qz nō satietas mō s̄ fastidiū. Quid uictis iduor
 ut t̄ amice et omibz qbz scribē soleo q̄ tū adhuc eptārez stilum
 attinet. Vltimū uale dicit. tā ne usqz finē me qd̄ diutū iam
 fecerunt. Ameliori studio scripturę fragiliores īpediat q̄ ne
 ad hōz nebulosū manus īephissimas scripta nra pueniat
 quoz sic saltem ab īuicis tutus ero. Siq̄n ut tēu ut cū alijs
 scripto op' sit sic scribam ut ītelligaz nō delectez. pmissa ne
 minī ī quadaz ordinis huius epta me deiceps ī eptis breuius
 scripturuz declinā t̄p̄is urgente penūia. Pmissuz īplere nō
 ualuy mltro qz facilius ut ītelligi dat. Silentū cū amicis est
 q̄ breuiloquz tantus est ū semel īcepimus ardor colloquendi
 ut facilius fuit nō cepisse q̄ frenare īpetū cepti p̄monis. S̄ p
 miss. Nōne sat pmissuz īplet q̄ p̄lo p̄stat. Erā credo dū p̄ntēz
 oblitus catonis illd̄ apd̄ Ciceronē late notū q̄ nā ipa loq̄clor
 est senectutis. Valete amici. Valete Epte. Inter Colles euga
 neos. Vj ydus Iunias. Mcc lxxiij. Expiat

francisci petrarce ad francischū. xij aptoz flōz Nil ab hōie fieri
 posse qd̄ nō rep̄tendatur.

1. Uicq̄ ne mortaliū īrebus tanto ḡilio p̄uissū esse potest
 ut nō obiectatoz mōsibz pateat. Quē m̄ omniū hac pe
 ste liberū dabis. Xps̄ ip̄e ab his quos ip̄e saluatiō aduenerat
 īfamatus qn̄ et īceptus est. Uob̄ tū bñ agitur. si feci securū
 si ī munes ūbez ūbis īpetimur. n̄ forte mordatiores suspicam
 antiquos. Nulla ūq̄ etas nra etate p̄cator fuit. Vnāz tibi e fa
 bellis referaz uulgo notis e qbz auus an̄ forū ybernas noctes
 fallere solz. Senex qd̄z cū adolescente filio agebat ut dñus
 et io p̄uus asellus ambobus. quo uicissim labores uie leuabāt.
 hec dū genitor uelēt p̄q̄nte pedibz suis nato irridē obuij. En

45
 266
 arebant ut moribundus iutilis qz seniculus dū ē obseq̄tur
 formosuz p̄dit adolescentez. Desiliuit p̄ ex. et iuitū natuz
 ī suuz locuz substituit. murmurare p̄teuntuz turba. En ut se
 gnus p̄ualidus adolescens dū p̄p̄e blanditur ignaule deceptū
 patrem mactat. Pudore ille uictus patres coegit ascedē ita
 uno quadripede simul uecti. Tum uero murmur occurrētuz
 ī dignatio qz crebescē q̄ una breuis duabz magnus bellus p̄met.
 Qd̄ te moroz. his moti pariter ambo descendūt et uacuo asello
 pedibz īcedūt p̄p̄is. En uō tūc illuso acrior. risus qz p̄ter uioz
 duos asinos unj ut parcant sibi nō parē. Ad hec genitō. Cer
 nis igit filij ut nil qd̄ rep̄betur ab omibz fieri p̄t. repetamus
 igitur p̄stinū morem nostrū. h̄j suuz loquendi carpendi qz oīa
 morem p̄uent. Nil amplius dīcā n̄ n̄cē est. Rudis fabella
 s̄ efficax.

: Vale :

hec que secunt̄ rep̄unt scripta ut d̄ manu p̄pria dñi francisci
 petrarce in uirgilio olim suo q̄ est in bibliotheca papie illu^m dñi
 Mediolanensis.

LAURA proprijs uirtutibus illustis. et meis longum celebrata
 carminibz p̄mum oculis meis apparuit sub primū adolescentis me
 tempus. anno dñi M. cccxxvij. die. vij. mensis Aprilis in ecclesia sc̄
 clare Auimoy hora matutina. Et in eadem ciuitate eodem mēse
 Aprilis. eodem die. vij. eadem hora p̄ma. anno aut̄ M. cccxlviij.
 ab hac luce lux illa subtrahita est. cum ego fore tūc ierone essem
 heu fati mei nescius. tumor aut̄ infelix p̄ h̄teras ludouia m̄
 me paruo cepit anno eodem mēse maio die. xix. mane.
 Corpus illud castissimū atqz pulcherrimū in loco fūm minorū repositū
 est ip̄o die mortis ad uisum. Anima qd̄m eius ut de affricano
 aut Seneca in celum un̄ erat redijt p̄suado m̄h. hoc aut̄ ad

1327

1348.

acerbam rei memoria amara quadam dulcedine scilicet in sum e.
 hoc possim in loco q sepe sub oculis meis redit. ut s. nihil ea
 debere qd in placeat in hac uita effracto maiori laqueo tempus
 et de babilone fugendi: cerebro horum in spectione ac fugacissimis
 etatis estimatione comonear. qd pua di gra facile est p tenti
 tpe sup uanas curas supuaciar spes inanes et inexpectatos
 exis acriter ac uicibus regitans.
 hge. lla.

Epitaphium francisci petrarce.

Frigida francisci lapis hic tegit ossa petrarce.
 Suscipe uirgo parens animam. fate uirgine pare.
 Fessa qdem terris rebi regescat in aere.

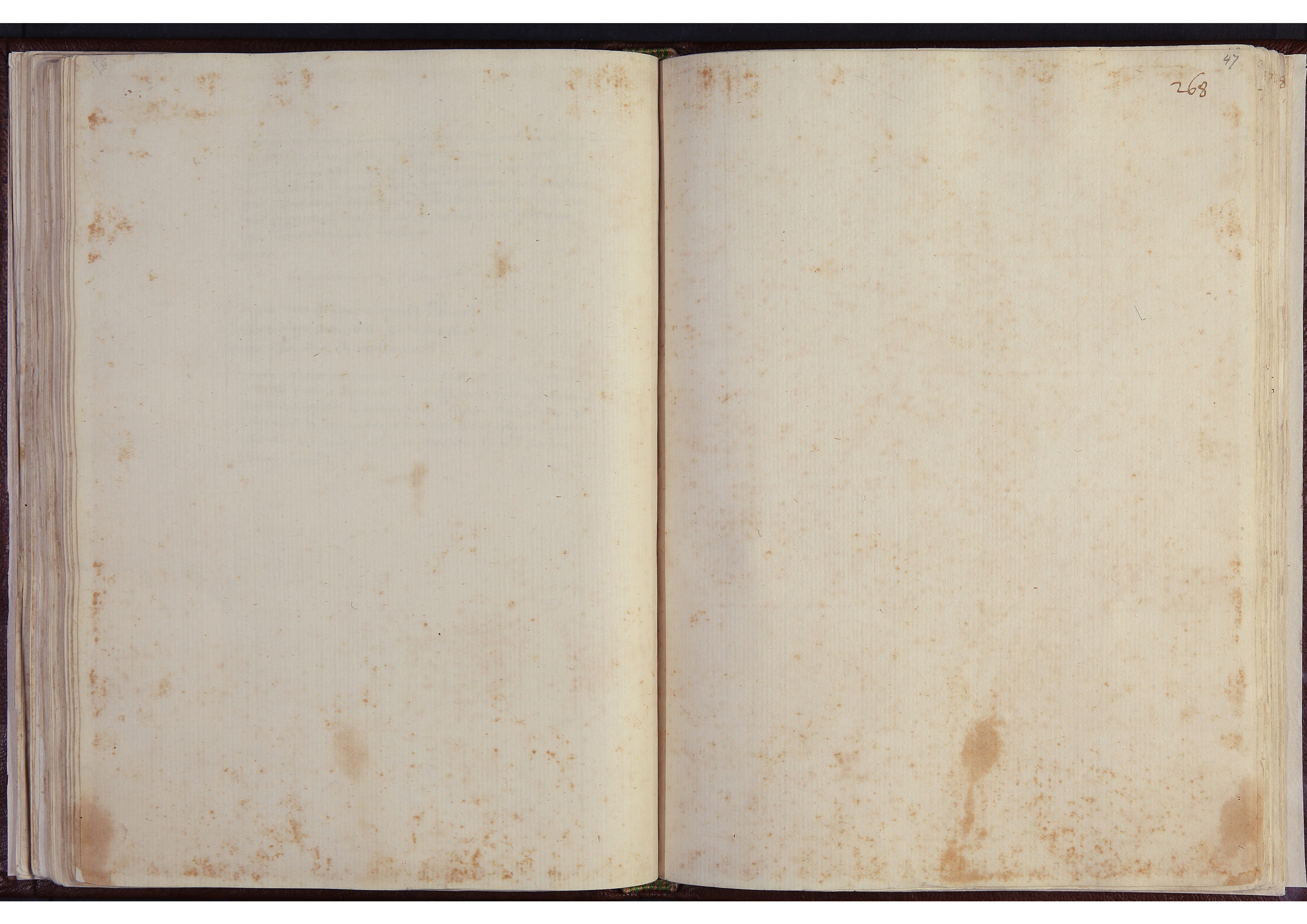
Franciscus petrarcha parentibus florentibus pua pulsus. Arctus i xho
 natus est anno a nativitate dñi M. ccc. quarto. die lune ad aurora
 kalendas augusti. Laureatus uo a roma M. ccc. x. lmo. 7°
 idus aprilis. Sz obijt interituro patavinis ciuitatis in loco dignate
 ano dñi M. ccc. lxxv. Sui etatis ano Lxx^{mo}. die pmo
 xij. lxxvj.

1304

1341

1374

268

47

Celi. Jupiter
Saturnus. Pluton.
Neptunus.
Ceres. Latona.
Diana. Phobus.
Tone. Tides.
Epp. Jupiter.
Eac. Focus. Pele.
Thelamon. Teuc. Ajax.
Laomedon. Achilles.

Celus ab inenarrabili prece ortus genuit Saturnum. Saturnus
genuit Iovem. Plutonium. Neptunum. Latonam que & Ceres dicitur. cu qua Jupiter
cohabitavit & genuit Proserpinam que & Diana dicitur & Phobum. Item Jupiter co-
cubuit cu Calistone filia liconis & genuit Archadem. Item Jupiter cohabitavit cu uenatore.
Conus rex calidus fuit maris. Atque & genuit ex ea Tydem. Melanctum.
Gorgen & Dyanicam. Item Jupiter cohabitavit cu Egina filia Asopi fluminis. et
genuit Eacum. Eacus focius & quadam nympham & Peleum & Thelamonem
& alia. Thelamon genuit Teucum & Ajaxem. Eginam filia laomedontis
regis Troie. Pelus genuit Achillem & Thetide filia Necei filij neptu-
ni. Et dicitur fuit uxor Necei. Facus genuit Agenorem & Belum. Belus
Danaum & Egistum. Danaus hunc filias quinquaginta. et Egistus quinquaginta filios.
quos soceros interfecerunt. Item ypermetrem que non interfecit linu. &
quo scelere patitur talem penam. q. apud Inferos implent ueniam. qua
impleta statim euacuatur. Agenor genuit feigem. Cylcem. Idem
& Ipodam que postea Europa vocata fuit. Jupiter cohabitavit cu quadam
nympham & genuit Neiphilem & qua Athamas genuit phyxum & ellum.
Mortua Neiphyle a qua greci dicuntur q. Mirmidones a mirmid
quod est formica. q. atrica ab Athenis. q. gonis a Jone insula.
Ally boetes a boetia. Ally dices q. morantur in mari. Ally Eolus ab Eolia
regione in qua Eolus rex uentorum dicitur habitare. Pandyon rex
thebarum genuit progenem & phylomenam. Tereus rex tracie genuit
ytum & progne. Jupiter cohabitavit cu Electra filia Atlantis & genuit
ylum & Troem. Ylus Asaraci. Asaracus laomedonta. laomedon periamu.
periamus hectorem. Sammedem. Elenum. Stelenum. Derypheum. paridem.
Cassandram. Iphissam. polixenam ex hecuba. f. Inonem filiam cadmy
de qua genuit learcum & melicertum. Jupiter cohabitavit cu Europa filia
Agenoris & genuit Minocem. Minos uo genuit Androgeum. phedram
& Adrianam & phasiphe filia solis. Jupiter cohabitavit cu yfide et ge-
nuit paphum. Apollo aut cu climento genuit phetonta. Inter
Epaphum & phetonta lis grauis orta est. Bacchus cohabitavit cum
Adriana & genuit Thoanta prem yfiphyle. Phorcas rex libie
tres hunc filias Stemon & Medusum & Eurialon. que uno uerbant
oculo. que viasum sibi prebant. quod monstrum uocabatur Gorgon. Ad
quod monstrum interficiendum per seus filius iouis iuit. Iason inter-
lavit Iunonem de cohabitavit. unde illa reata interposuit nubem. In qua
semen picens yfionides & centauros genuit. Thetis. pholum. Briareu
& Setumana. Chyrene non magis Achillis q. aliu. nam neptun.
Mira fuit filia Cnaxe que cu pater gambos Adonidem amasum uenens
genuit. Etiam cohabitavit cu filia in spe equi & genuit Chyrenu magis
Achillis. Atreus & Thyestes duo fratres fuerunt filij pelopis. Thyestes
cohabitavit cu uxor Atree et genuit inde filiu que Atreus coxit. et pa-
tri ad comedendu tribuit. cum uideret hoc factus noluit surgere. Et

Archas.
Altra.
Gerge.
Dianita.
Egin.
Euxona.
Thetis.

uacuos fugiebat p ortus. Iemnus Vulcanus palladem Interpellauit. Sz
 cu illa acquiescere nollit. semey in eam picat. z genuit ex ea Erichonium
 vreu sine matre natu. pedes draconis habente. quem pallas aspondit in cista.
 Dictimone quidam pulchra puella fuit. que qd a patre coabit. In noctuam
 conuersa est. Apollo coabit cu pallade. et exa addidit sibi medicas artes.
 Venus coabit cu Anchise. in yda silua. et genuit Eneam. De Marte aut genuit
 hermonem vxore cadmi. Enepes genuit verion de vrina dion sup celum.
 Mercurius tennoni fuit. Silbon eni vocat. z ni. herma medius fidus a quadu
 ppriatute. qui coabit cu venere. et genuit hermafodini nom patris et
 matris gremium. herma eni grece latine mercurij. sz frondit. i. spuma
 ut venus. Ind hermafodinus. i. filius venereis z mercurij. Iupit genu
 it curalu ta p dore. pe Alceu z thestym plu. plisto genuit aga
 menonem z Menelaum. Sz qd p listis erat uilis da sz filij Atrei.
 Agamenon genuit Orestem z Ephygenia z Electu. Clitometra
 fuit filia vno ut tity. Menelaus genuit hermonem que postea
 fuit diti horest filio Agamenonis. et puxo filio Achillis z didamie
 filie Licomedis regis de Schyro insula. Athlas duxit vxore noie
 pleiaden. de qua vn genuit filij. cu quibz omibz Iupit coabit. In qd
 memoria fuit signu. In celo gtnes octo stellas. quod vulgo galina
 vocat. latine aut pleyas pleyadis a matre. z plias pliadis apluravitur
 filia. Iupiter coabit cu Maia. z genuit Mercuriu que Iuno dilexit.
 z lactauit. et ab ea traxit omnem sapientia qua hnt. Iupit coabit cu
 electra et genuit Ilium. Ilius assareu. Assareus laumedone. Laumedon
 priamu. Priamus duxit vxore Ecubam de qua quadraginta hnt
 filios. paridem. hectorem. Ganimedem. helonu. Stollonu. diphobum.
 Iam. Iupiter coabit cu leda vxore Cyndar in spe cigni. et
 genuit duo oua. Ex vno castor z pollux. de quibz factu e signum in
 celo quod vocat Gemini. Chyron magr Achillis trāsibat p litus
 maris. et Inuonit sibi quedam amaru mirabilem. que pedt calcavit. qui
 cu mirabile lesit. In que quersus eu Interfecit. In cui memoria signu
 factu e in celo qd vocat Cancer. Cu alia die p filia chyron cu filio
 trāsiret. quidam draco filiu glutuit. In que cu dragoet sagitta ad
 morte filiu uulnerauit. que resu. cu ite uellat pcutre scorpio z
 chyron trāsiret. In celo. De chyrone factu est signu quod vocat
 sagittariu tesaliaus qd de tesalia fuit. De scorpione facta sut duo signa
 de brachy ut chely factu est signu quod vocat libra. de scorpione
 ut pedibz factu est aliu quod vocat maior scorpio. Duodam st
 signa in zodiaco quor noia sut hec. Aries fuit que frigus z elle
 equitauerit p mare. Taurus fuit in que Iupit uenit sz qd decipit
 Europa. Gemini fuerut filij ledi castor z pollux. Cancer fuit illi
 quem chyron preestit pedt. Leo fuit que hercules Interfecit in nemea
 silua. Virgo fuit herigone filia ycaij. Libra fuerut chelo scorpionis

a chyrone Interfecit. Sagittariu fuit ipse chyron q sagittas
 exagrabat. De Aquario z pisibz no habet ro. Iupiter coabit
 cu Alemena vxore Amphitrionis. z genuit herculen nocte gemmata.
 qui vocat Alades. i. fortis z formosus. Alces. i. fortis. Ida. i.
 forma. Apollo coabit cu tera et genuit Anteu. Letus et
 Calays filij Aquilone fuerut. Egeus genuit Theseu. Theseus
 ypolitu z demophontem. Am. do gras Am.

Allegoria et expositio quasdam fabularu poetarum

De hymeneo triplex est latio. historica sive fabulosa. physica z physica.
 Sin historica. hymeneus athenensis Iuuenis. vxore equalat pulchritudine.
 et amore cuiusdam forma pare. sz nobilitate superiore inasferat. sz gnis
 Imparitate repulsam passus. vxorinali hitu. Int vxores quiescat
 est. et a pyreus inter eas captiuatus. vix ee dphensu. ad suos remissus
 est. pmissu se vxores redemptor duxit. si qua petierat ed vt gungio
 sibi gaudet. gaudet z redimet. et simile amore suo usus e. vnde molant
 alioz gungio. p nuptial. Illu in nuptis hnt. dum Inuocare. Sin
 fabulam uo filu est bachu z cyprius seu amens. i. venereis z dno nuptiar.
 cui officiu est psalle in nuptis. cantare ad talamos. z coronare limina
 stis. Sz attend q. phye. pmo intelligit p m phycam expositionem
 z ad z malis vocabulis que versant circa animalium corpora. phycam
 que circa alia uelut circa plantas aut elementa. Hymeneus est mem
 branula in qua gungitur puerperia. matris res que vn gmet cellulas
 Impissione humane forme signatas. In quibz semen retentiu q sigillo uo
 missu in hois forma teassumit. vnde hymeneus vis illa seminis retetua
 dicitur. Deos enim appellauerut antiqui quasdam naturas rez potestas. ut
 potentia pducnd segetum. cererem dicebant. et potentia occidnd vnas bachu.
 Vene g hymeneus qua post puerperia dno nuptiar dat. qm legitima
 maris z femine copula. hnt semp sine expatit. q in pcedenda ple appetit.
 psallit g talamus. postea coronat. qm her officia actu gungitor pcedenda
 gungiu. plis auspiciant. Hnt aut bn pat. dnt bachus. na cu cerere z
 bacho calit venus. excitat motus. quo maxie gaudet hymeneus. vnde a cane
 na h est voluptas sive delectatio et mat est. ut cyprius. i. mixtura. nam ex
 seminis partialis pportionalit sibi comixtis. hois corpus pducit. et quatuor
 elementa sicut in mundi gstatuone. qm microcosmus est. pportionalit aptant.

2 Juno
tun? pluto

2

五

126.

Jupiter

photo.

pluto
prospina

terram intelligit qui rapit pserpina dnm fce fcm mst tntt mclufu.
 fpa no potetia pducit querit gremio ut ipm pducit. Cingula in opa
 plurimus inuenit. quia in humectis locis prima et vestigia apparent.
 ubi pns herbe vident. dnde som gquert. qz fupioris elemi bnficium
 expectat. cui arbitrio difponit ut fex mlibi latat. fex fup fca cufit.
 Latere em dnt a qm in herba est. de planetis qz dicunt qz luna
 pferma dnt que filia est cereris. fm hoc em fupfices fce ceres
 appellat. et plus i mofra i grauitate ht luna qz ali planetis.
 vnde cingula in opa plurimus inuenit. qz lunaris circulus cum
 infimus circa tcar gferat. hac rapit pluto. i. inferior pars
 terre. qm fub ea est. Et dnt ceres. i. fupior pars fce cu lapidibz
 eam querit. qz tuc sine lumen in nocte re no pffum. vlt alia
 ex pofito e. cum lumen vbi querit qz fub canicula mffores qnt
 pferma ex terra. Cofitatur ut fex mlibi fit inferi i fex fupior.
 qz p medietatem dnt diuidnd mferm est fub tcar vnde aut fm ordie
 exatidit qz p fortuna de habet melligi netup. nam qd dnt
 est de gungio iunonis i iouis de de gungio plitomo i pffime. i. tny
 elemi nuc vnde dnt de quatu elemto. i. de aqua. i. fat gcordat
 mffatio. dnt emm portunus. i. deus portunus. qz p netupm duo
 maris intelligit. qd hie multa gment fabule. Legit em q oceanus
 etiam dnt vxore. Oceanus mare. Thetis fca q fupofita dntur.
 sine aqua nichil unq mare oparet. et ex eo pifcs gignit. vnde Thetis
 dnt qz Athetis. vnde quidam arbitrat fnt oia nafa. Inde virgile.
 Oceanusq patrem rex. qm ex humore i lmi fupofitione caloris
 bnficium cuncta fca fnt. i. dnt qz Thetis dnta dnt. p nenu
 mare. p dntam amantudine intelligendo qm fomp maru amptu
 est amaritudo. vnde dntis amara fuam ut mffeat undam. hic nenu
 nimphus dnt pat. i. humoz. qm ab eo oia aque pcedit. que cum
 nate fnt falfo p meatu fce difmred fnt dulces i potabiles. hie
 est aut fnt repugnat fabula. Legit em q Athamas dnt
 iunonem vxore. ex qua duos filios tulit. fuyt pofta agitat. unu
 filiu occidit. cu alio mar affugit. cu qz eam insequeret. fe maru papi
 tauit. Sup aud rafa dy mffat. illam dam. illu dum fceat. vlt
 ille fit potunus. illa fit leucothoe. et ille deus maris i portunus.
 illa dea auore. vnde leucothoe alba dea infertat. a leucos qd
 est albu i theos qd est deus. p portunus q potes ggru maris i
 tre gunctione intelligere. p leucothoe dnt a noctis gunctione

pma.
 otum.
 in.
 an.
 ab.
 2.
 6.
 mas.
 tun.
 ot hoc

Hic
 pthe.
 pthe.
 mare

hary
 gradus.

intelligere. Apput em qdam leucothoe vxore de neptun. ut
 dnt alba dea spuma que de mari nafat. Neptun qm in die tonas.
 qz humor attritus ex vortoz gmentate collisione fnt in aere. vlt
 neptun a nando. A grotis no pofidnd dnt. qd latine fignificat
 formas ymagines qz in hoc elemto fole creatura refultat ymagines
 vlt neptun qm neos utonos. i. noua formate dnt. vlt neptun qm nubes
 tonas q vapore exepm mare i nubem ceat i tonitru. dnt fignat
 i. terra mouet eo q tremores fce facit. In eadem lingua dnt amphytrix
 qm creatura qz. i. elemis putat aquam inclufam. Neceuo no non
 aliu inffunt quidam fabule qz ptheum. qm intelligit humanu fcam ex.
 vnde nom i officia fca i gdas ggrat. Neceus em motus mffatur.
 Aia aut lithochinetor. i. p ipam mouet. Tante aut volatatis est
 dius fce q no at uenit ad ppa loca q ad remotiffima el cognito. du
 mouet corpus mouet i ams. mouet in vigilia i in fomo. ptheus no
 ptheos. i. piam. deus. id dnt ams. nam i fce fce mclufat ceatidit
 poftior. na fce fce est. Qui em factus est poft oia p ipm fca fnt.
 mare ut corporalem lacuna. ut hat vitam corporalem que ceatidit
 lacessit piam accipit. nam fnt in mari tempeftas a fmd fnopt que
 dormientibz fce exatit i ad fumu nutrit tny indit nauts fce
 horrore. ita ab fmo vite mapi pffua qd fndat vagit in nafentibz
 et fomp pcedit fce vita. hoc mare fortune flant affidit i qnt.
 In hoc mare regnat pffus ams fnt ab imto gditione el pffu
 est. faam hie ut pfit pffu maris i volatibz at. oia vptly
 i volatibz. que pffio. i. pffu gpleta mffat in pffmo. oia
 fubiefti fub pffu el. hie offia est vancan. vnde vglit. nouit
 nays oia vater. Que fnt que fceat. i. que mox ueniat ceatidit.
 Nam fngem hie mffua ad capenda quidam futura. et vdm ad
 vna. memoria ad teafacta tenenda. Dum hoc offia exatit
 dnt aliy fit fce dum libidine. a fmo fit dum ftulna. leo dum
 tanculenta. vulp. du dolm pffendit. ligat in fua forma teadit.
 Dum abftinentis i aliy pffuar actatus ab hy. vnt ad fsum vomo
 reuertit. ligat dntat. qz angustat gampiam vancat. hie fmo
 infuso neceonem gignit dum doctina teadit fapientia teabunt. q.
 bn vancens. i. mobilis dnt qz fapientia ad pffu tancus nup
 in eodem fntu moeat. vnde boet cu alid caput extulit ipm tra
 celum pcculabat. hie gffmo gaudet maris. i. vncus ut illa
 gffendit que ipa uirtus ope caplat.
 Nota qz mare dnt qz moztis opant. gradus aut apatce pff.

Alia Alliger

terra ut aqua gignit in tpe / gsumitur in tpe. Jovis aut no potuit deum
qm ea que in igne snt ut planete no corrumpunt in tpe. Sz mutabilem
legem sua punit. p eo aut duorat lapidem qz quicqz in tpe nascitur
consumitur / Sz ducitur ut lapides. Vitalia snt tpe humor est quo adu
uante fuerit pducit. s. calor Jovis subtrahit humore. et io fructus
ad maturitatem venit. z in mare cadit. i. in ventris lacuna. deinde
alia no mutant. Jovis qz tps de regno expellit. i. temperis ab aere
qz abundat. et mestissimus dicitur p hac expulsionem. et pingit habens
velut caput. qm ei vixit nescit. Ut ad planeta referimus q
mestissimus dicitur. qz novissima stella est. Vn a salam h. qz sandat z
interficiat z spente flammula p intemperie z corroditur cauda ore.
qz omne tps vult in se. hui Saturni. s. am vxor est terra. In ea
enim agit tps p m dursitate pperitatu. hyeme eni costringit. vero
pactuat. estate desiccat. autumno maturat. huc ops dat p abun
dantia. rea a rei copia. cybele qz cybele. i. solida. unda cubi
nus solidus appellat. Ut cybele dicitur a potestatis. i. a
rotatione capitis. nam abisa rotare. cybele caput dicitur. unda aequal
sine capite. eo q sacerdotis ed du ei sacrificabant capiti rotabant
ut insam uiderent. hui curru dicitur trahere q leones. ad notandum
q mala bestia adeo ferax est. que no aliqua pte terrarum mansuecit.
et leo z deo salam in cubili suo mansuetus familiaris fuit est.

Nota. Janus q am Janua dicitur. unde ei mps Januarius co
secratur. qz pncipiu am est. Unde bifrons dicitur. qz in Janua duo
spiciuntur. s. exteri z interni. pars exterior indeantem respicit.
interi exiuntem. Ita q Janus. qz am Janua est intera res respicit
in sequentem animum / z exiuntem a pcednt. cum sit finis vni z pnc
cipiu alteri. Unde bifrons appellat. cui vxor appellat dicitur hui
capitulu altit. qz semp eam amplectitur. Ut p Janu intelligit sapientia.
qm bifrons est p duplici cognitione pntis z futuris. Nam ex pntis
z futura debet conari. huc argona dicitur vxore. i. sapientiam
sic dicitur qz apud argos hnt pncipiu qui respicit vtriusqz effigie. i.
ampliat vtriusqz cognitione.

Jupiter Vsidm Inachy regis ppar filiam gignit. et cu ea con
cubuit. p quod Jovis uita cu in uacram mutavit z usq in egyptu
discurrere fecit. Ita tadem Jovis ei mistus fore forma q restituit.
Osiris rex egyptior eam in vxore accepit. p qua fens su Tiphonis mu
diam inuenerat. z ab eo membrum discerpit est. Jpa vnu suu p tota egyptu
quesiuit. que tadem in fugia palude iux m sinu cunctis distracta se
inuenit. hystoria sic h. Jupiter potentissimus rex cetero fuit. multas
pntias naach filio expugnauit. patu usq ad Inach regis ppar eius

Acephal?

Januari.

filium rapuit. et in nam ei in qua uacca z alia animalia erant deputa delata
est in egyptu. unde fabula suspit initu. qz osetu sub cauda habuit. qm
amoris incendiu. qui cu in egyptu duxit. ibi nupta est osiri. que miro amo
re dilexit. hies terre illius folijs tm uescabant. docuit eos lamficu.
Mortuo vno suo singlis ai coie z aliao funus ei repetebat. Allegoria
talis est. p osiram solem accipe. unde apud egyptios sic appellat. cur fr
est titho. i. humor. So eni sol calor nunt. huc aut mbram frum
distrabit. qz radios ei distat. Adh eni dult solis radi in team cadunt
ut ex dults long humore retrahat. p ysidm no pa egypti supfias fi
gurat. que bn dicitur vxor solis. qz eo exante ex se singla pducit. hu
moris aut supabundantia facit nil inundatione p tota egyptu. et tuc
ypis osiram querit hoc est solem. que no pot inuenire p dicitur humore.
Tandem humore paulatim osiro pmut limus ter apparet iux mensim
cunctis in fide uia. In pmo inuenit maritu frustam discreptu. den
luget z tristatur expectando itez nil inundatione. unde fixa tri
stia mensis quarela interpretur z egyptus mfrica. Jovis aut nup
gignit est inuenire. qz singlis am idem gignit. Ut alio. per
ysidem egyptu. p osiram nilum. p absiram ei frum solem intelligit.
Absiram osiram qz solis calor nilum ab egypto retrahit facit. Ap
paret aut qm osiris in tauro. qz ut dicit dum sol est in tauro
gignit nil inundatio. ut qz ex hac inundatione tam puenit
terra fertilitas ac si tauro sit arata. tuc h luna alit. qm hoc
mundatio fm lune gignit que humore dicitur dispensat. In palude
eam pnt absiram. qz post inundatione sup tota egyptu relinquit. que
fixa dicitur. i. sicut ut mps quarela qz semp gignit egyptus qrepe.
Nota q osiram dicitur collenus a monte colleno. Nota de
Mercurio qz dicitur est mercator. Mercuri eni qz mercator hnt
virgam dicit p simonis rectitudine. anexam spente p astutiam
facit. qm mercator maxie neccia est eloquentia. qm regnum
desert. moris qm. In custodia sua gallu hnt. qz mercator surgit
ad galluatu. Alanus est p mercator dicitur. Intrapre. qz lin
guis interpretatio ei necessaria est. pilentia qz merces ornatur
coronat ut caro videretur. Quidam uo de eo dicitur uita ad
planeta. dicit deo m pntia. qz medius est planetarum triu snt
qualitas vni ad alter. ut qz p smone ille eltoz conexiones
explicat. Intrapre thalamos. qz pntib maxie neccia est facienda.
et forma eni z diuinit pualit in hoc eloquentia. par qz medi
est eltoz ut ad pntem referat. par quod ex se hnt pnti fa
cile in eius pntia credit cu adiungitur. unde p se nre bonus.
nec mulus dicit. Sz ex eo cu adiungit qd satis eloquentie gignit.
cui effecta p se vix inuenit. Sz sapientie gignit multa pnt. Sicut

Absiram?

Mercuri?

Cillat

in
an?
demon.
in
Lt
cenomans.
Cland.

Ulogoria
Mercuri

Gedrac

tate uo atq; insipientie sociata multum obest. fingit q; Atlas gigas
duxit uxore pleone neptun filia & qua undam filias sunt & unum
filium qui in uenone Alcone marescit est. filiarum tres sine morfo p. i.
transmutatione decessit. Septe uo cu suis morte lugeret a dis tras
late fuit in celu. et in genu tunc collocato. Enz tres Iou nuptiant
Electra & qua genuit Dardani troie conditor. et Maia & qua Mercurius
et Taiogete & qua Lacedemonem lacedemonie urbis conditor. Due uo
septimo Alano & qua genuit Ircanu. et in tpe iudificationis ei sep
dieb mare quietu est. Allene & qua genuit liti & lutea. Sexta
Scorpio nupsit Marti & qua genuit Comomai. Septima nupsit mortali
Sisipho & qua genuit elia. Haz septem que mortali nupsit minus
splendit que a gebo papa cometa appellatur. pleone aut dicit
he septem a pluralitate. ut a pleone mater. haz excellentior Maia
est que cu Ioue cohabit. & peperit Mercuriu. p Ioue intelligim
vnu sapientie qui sapientia & eloquentia hoies ad Iure viuendum co
nocuit ut ciuitate costrueret & legib regeret. Est eni collecta
hoium pluralitas ad viuendum fm legem. hec hoium collecta plu
ralitas p Maiam intelligit que vno sapientie Iungit. et de ea
gignit eloquentia. postq eni eos in vnu gregauit paulati eis
bonu psuasit. et ad cognitione creatoris inducere voluit. qd
fecit pponendo eis pus ydola ut gens rudis ex vrbilibz paula
tim ad inuisibilia traheret. hec collectio postq sibi ut fm legem
viveret psuasit est. genuit eloquentia sine qua ciuitates regi no
posset. Mater uo ista anxia est q nepotibz qui nascunt ex elo
quentia & sapientia. qd debet hoium pluralitas si eloquentia habet
sine sapientia. Illa eni opat vrbis dsada sicut in pemo retho
ricor inuenit. Itaq; necessarium est illi ut hoc gteahat mata
moniu. Impulerat q; m eum in istam sententia. hic no q Mer
curius vno ano circuli sui pfiat. quodmodum & sol. et semel
in ano venit ad signu tauri. In quo sunt illi septem plades. et
ideo mrem salutare dicit qm illi in eodem signis gignit. Gedrac
aut cielus est goda qd e dual sic dictus. qm undam sunt ibi signa.
noibz dualium dsignata. nam duodm qd est libra faciunt
scorpionis brachia & virgo ut ibi sint stelliones unitam m
fina 12 vnusq; planetar p hec duodm signa dsauerit.
deo Mercurius in zodaco pagrat. et ansu sui in ano pfiat.
Nota q post amorum cosilium & etia admonitione debet aliquis
se ipm qsalare. & vnu sibi bonu sit qd psuadet inspirare. Mag
em mram q alior solem vtilitatem attendere. Itaq; merito
quarta ca q ex se supst Mercuri. Jam eni in vrbis robore
excellencia exierat. Jam palestres vrbis crebris dsicibz exatui
corpus habebat. Nota q duo palestres dicit Mercurius. qm

Electra
Maia
Taiogete
Alano
Allene
Scorpio
Cometa
Pleone

cum sole gignit. nunc cu pcedendo. nunc cu insequendo. ut illi adequat.
Vnde crebris dsicibus dicit exatatus. qd velocissimus videt. ut
cu modo solem sequat. Jam ei adequatur. Jam ipm parat. Vnde
stationaria retrogradus & passiuus appellatur.

Exposito sup libru Mariani Capelle & mpyo phylogie

X tituli in sapientia concludit qm hoc libro & nuptur per
curi & phylogie tractat. ut qd dicitur est plani ex pla
nomus. & fabulosa narratione & vera ei intelligentia
componam. Mercuri solus ex adulterano p nio noueralem Ju
nonis gram adeptus ei vberib nutrit p hiber. phylogia fre
nesis filium duxit virtute ac phibo parantiphis Ioue ac Iunone
gsententibz. hunc fabulose narratione hec subest intelligentia.
Mercuri eloquentia significat qd ex omni moda nois Interp
tatur he. qd laudat venalegi qui vult excludere mercuri sic
dus q mercuri p hiber. i. deus. qm cu sit magnus in negotiis
necessaria eloquentia. Ut Mercuri mentis curus. eo q uehulu
ni intellectus pmo est ad audientem. Ut Mercuri q medius
currens inter loquentem & audientem. p illi etia planete nam
qui mercuri dicit bn p prieris eloquentia ex pmit. Ille enim
p se nec bonus nec malus e nobis. Sz si in domilio beniuoli
planete ut Iouis ut venens ei gignat salute mram coopat.
Si uo alioy noauo facit ut saturno ut marti mortiferam
pestem ab illo expectamus. Sic eloquentia p se nulli efficere
dicit. Sz q gladius in manu furioss eloquentia in aio mali
gm. q gladius in manu pncipis eloquentia sapientis in aio.
Et ut nulla ptermittat interpretatio Mercuri dicit quasi
mercator p hiber. i. duc. Illi in pncipio smonis aduq elo
quentia pace salutationis alliait. pncipiu eni amicitie
bonus pmo. hic Iouis & Maie filius Iunonis pugnans
dicit. ut p Ioue ethera. p Iunone aera intelligam. Sino
en nre oritur. qd noi inueto ether ille superior ad nos gignit.
Vnde phy diffinit vocem ex aera tenuissimu ictum. qd
ether ille superior p quosdam occultos mentus hui inferioris
atrahit. mo q lac vberib sic Iunone vberib p prier cu nu
truisse p hiber. Sz hoc inuentu satis bn expmit. que
male filius ut Iunonis dicit pugnans. Ido etia fabule
alia ponitur exposito. ut Iupiter dicit quilibz sapiens & elo
quens. ut Orpheus qui gregauit hoies ad bn viuendu. per
malum intelligit illa hoium collecta pluralitas ad Iure viuendu.

pylogia.
frenesio.
Virtus.
Iunone

Mercuri
Iunone
phibz
Iupit.

que peperit eloquentiam qua hominibus bonum persuadet et civitates legibus refert.
Iuno vero actum utrum significat unde in fabulis pariter promittit diuitias que
simile Iouis vocatur dicitur. quia vir sapiens et eloquens bene operans pluri-
mas et se gignit utilitates. quod et in alio dicit boni operantis exemplo
persuadet. Ideo et primogenitus est Mercurius. quoniam alteri uxoris filius. Et
gratia est ei. quod enim est melius quo in agendis proficiat quam per eloquentiam. Vnde
cum diligenter amplectitur homines et quasi mortales perducit ad salutem. hic Mer-
curius phylogiam dicitur vocari. id est sapientiam. Legitima quoniam
petit eloquentiam. phylogia autem fronesis filia dicitur. quod fronesis pro-
dita interpretatur. que hominem a prima oratione cum alie potius data
est. et ipsam propria industria et exercitatione ad sapientiam inducit.
Vnde eadem si gignit dicitur. phylogia autem dicitur a phylos quod est
amorem et logicam quod est ratio. quod amor ratio. hoc autem intelligit non per
qualitatem sapientiam sed pro illa que in quadam continetur. De paronymis
et fautoribus in his nuptiis operis exercitio plane dicitur. Ostensum et
quo tractet utilitatem ostendit. que in hoc consistit ut sciam quibus
genibus ab eloquentia venias ad sapientiam. quod maxime id facit. quod
videtur latius omittit genibus sapientie soli studere eloquentie. et
illud talis sepe apparet. quod eloquentia.

Nota quod Mercurius dicitur stationari retrogradus ut pressius
unde hoc contingat quod equali motu equalibus circulis mouetur
parte altera in alteram quod patet. Insequi quod videtur. bene dicitur
est quod hoc facit auctor internexio. et dicitur in apparet. Sunt
enim quod in eodem signo. quod tunc equaliter sunt a quo alter citius
discedit per internexum. et tunc reliquus stat videtur. quod nec stat
nec retrogradus.

Nota quod thorax ut dicitur remigius est eminentior pulpa brachiorum
et in auribus sudor appellatur. thorax in videtur dicitur quodam pars cor-
poris que melius thorax appellatur. dicitur enim corpus hominis in caput et
ramana ut manus pedes et tunc cui eminentior pars thorax dicitur.
id est pectus. Vnde dicitur quidam quod dicitur thorax quod ibi regnat thorax. id est
truncus ille. de pedibus enim ut manibus non tantum curam. dicitur in
remigius quod thorax dicitur ab herbis tortis.

Nota quod quia cum subditur de mercurio Mercurius in phylogia. quod
non sine visu cypridis inuolat incedere potuit. Legitur de Mercurio
vix quod cum cypridis adulteratus est. et tunc natus hermafroditus vix
usque sexus hinc distinctione. per cypridem enim intelligitur mutatio
sapientie et eloquentie. cum nubit Mercurio et eloquentie. Vnde nascitur her-
mafroditus. id est hermafroditus. id est spumea interpretatio. Mercurius
enim hermes dicitur quod interpretatur. Vnde per hermes de interpretatione.
hermafroditus dicitur venus. a foetus quod est spuma per quod intelligitur

Tor.
Sudor

Thorax

per hermes
hermafroditus

Sapientia que spuma est cum gignit eloquentiam. quoniam spuma gignit
dum lingua mouetur ad eam explicandam. hermafroditus quod signifi-
cat expositionem sapientie que fieri potest. tunc per ab eloquentie quoniam
ipse gignit cypridem. Vnde uoluit per Mercurium puerilem fa-
cundia. per venere lasciuia garrulitate intelligitur quoniam gignit
adulterium. et ideo gignit hermafroditus. quod vir nec femina. nec
rex alicuius utilitatis. Sine visu cypridis non potest mercurius
incedere inuolat ut per cypridem comitatio sapientie et eloquentie
intelligatur. Mercurius enim superior per velatus habet. Infe-
rioris inuolatus. quod non habet brachia.

Nota quod duobus euentibus non in luce euocant. ut quod loqui et quod meditari
nescimus. ideo nobis proponit terminum ut loquens sciam pariter in
quo profecta consistit eloquentia. dicitur quidam in quo addiscimus
meditari. Ideo prius velatus sunt per superiores remouendo
ignorantiam loquens. que superius consistit. quod extra. eloquentia enim
audire. sapientia in intellectu regit. velatus quod superioribus ve-
landa sunt inferiora. quod remouenda ista meditantia que latet
inferius. Si uero aliquis soli studet eloquentie velat superiora.
sed maior pars et magis pudenda remanet inuoluta. Et ideo
visus cypridis mouet. quod quod dicitur ea quod eloquentie cum
sapientia. que tota uelata incedit. Causa igitur ne solis super-
ioribus velatus inuolat superius inferius. non solis garrulitas
secutus incedit in palestra. ne prius daretur fias quam discipulus.
satelles quam armiger. tyro quam miles. Testudinis casu timeat
qui sine penis uolat. ne ipso in aliorum fuerit gradu tanto
grauior preuit occisa. Vnde dicitur remigius. cum dicitur pube-
scens generis ornato uelamine aliud dicitur aliud significat.
pudenda. id est pubescencia seu pulescentia. et ideo iam uerecundia
sine brachio incedit. In quo moribus notat. quod si sponsa habet
ob ea. id est munuscula accipit. Solent enim hic sponsa sponsus
donare. Vnde in hoc quod uxor uero in lineis. uir uxor in lanceis
distinguitur. Aliud et in eodem more gignit. quod prius sine
brachio. Adolescentes cum eis debent incedere. hoc autem gignit
inde inuolatus. quod ubi culpa est ibi tunc uerecundia. Ideo quia
puer sine culpa sunt sine uerecundia inuolat incedit. sed
adolescentes quod cum pube aliquid culpe sentit apponit uerecundia

uri.
no.
nascitur.

neg

lugoris

eraton.

alleg

cauterium. In Adam & Eva q̄dū sine culpa fuerūt nudī erāt. p̄to culpa
agnouerūt pudenda coopiri voluerūt. p̄ valentes genas p̄ficiū. Jam elo
quentie studiū significat. p̄ quod maxie Inferiora turgenda sūm vidē
bant. p̄ sophiam intellige sapientia quā tempore nō nūc appellam
phyam. Nam sapientes prius sophi dicebant. quos puttagorus tepato
vocabulo phos. Instituit appellari. q̄ sapientie amatores. hec autē dicit
palladis filia hūc sorore collactanea. p̄ palladem autē sapientiam
intelligim. Erit q̄ sapia sapie filia. Ideo intellige q̄ pallas acci
pit in designatore diuine sapie. s. ydealis prudentie. h̄ est nois
que est mens diuina. In qua deus om̄ia disposuit & ventura gerit.
Vnde pallas & cerebro Jouis sine mēte nata est. Jupp̄t enī sig.
pantocrator. i. sūmū pater qui & se genuit filiū. i. sapiam suam.
p̄ Sophiam nō mēte humana sapia nō quilibet q̄ ea que noim
contemplet. & deū intelligit. Et autē hec sit diuine sapie filia ip̄a
met testat. dicens. Ego & ore altissimi prody ante om̄em crea
turā. p̄genita. hōibz tū est datus misericordia gressa. S. que dicit
ē hec sorore collactanea. Dicit q̄ eternitas. pallas enī eterni
tate & se gignit ut sophiam. q̄ utraqz sui comite h̄t. eternitas
autē castitate uouit. q̄ nulli mortali nubit. Vt alr. distingue
dum inter palladis filias. Sūt enī tres. theoria. logica. phisica.
Theoria nō diuidit in speculatiua & practica. i. actiua. In qualibz
enī arte speculatio ē que doctore respicit. & actio que arti ficiū.
q̄. speculatiua sophia dicit. que contemplat. noim. et sorore erat
actiua. i. practica que sequit. ram. Qd enī vna contemplat. altera
opando inquit. et iō collactanea dicit. q̄ utraqz incorrupta.
p̄ hoc nō cōcordat sophie meimonia Mercurio. h̄ enī uoti fuit
pallad. q̄ quicqz hūc studet sic & actioe et nēce est se mēte diuine
gformari. ut uirginē habuit mēte. & a mūdina occupatione mēte
meratim. & ubi nulli sufficeret pot explicari. nec ad pleni cō
prehend. q̄ nemo deū uidit unqz. nō q̄ eloquentis gmissari pot.
maxie iō q̄ vbor coloribz refugit pallad. Solum q̄pe mēte
pure cogitatione exigit. Est q̄pe sapientia sapore virtutū con
dita cognitio. ut cognitione habeat ad instruendū. Virtutū ad
bū opandum ypoarism vitas & sophistica. ne p̄ sapie ypoarism.
virtutū addideret sophistica. Nō q̄ sapia ē longinquo querit or
natū verborū. Si tū se ultro offerat nō reprehendit. Colore enī
qui inasat p̄lo. si suppingit nolo. h̄ac sophia siquis in vboro
duat pallad. Inmuriat. q̄ q̄ se mēte diuine gformat & q̄m potest
Iungit. Siquis ea p̄ eloquentia distrahatur ab ea uelit & uulgo dūgere

Eu.

Sophia.

pallas

Nois.

Sophia

tinitas.

Sapia

quod facere nō pot. maiestati diuine dūgere uidet. neqz & hūgradus
sapientie stūm h̄t p̄t post eloquentia. necesse est multos gradus inter
ponere. sūm h̄ac acceptiōem pallas templum in eā in quo uirgines
sibi dīcant. qd mūdū figunt. In quā nois dīcant. dū om̄ia
mūdina vno intuitu gphendit. Ibi colit q̄ ab habitantibz adorat.
p̄ uirgines autē templo dīcant. dūctas hōim sapias itelligim.
que illi diuine sūt mēstie. Vnde nō inuēto a vngo sophia
phibet. pallas tū q̄qz gnat. q̄ sapientia accipit. sūm q̄ multa
h̄t noia. pallas. i. noua. Sapientia enī necessitatis dīmutatiōne
nō sentit. Tritonia. q̄ iū tētonia paludem sibalante gūte
Interfuit. Sapientia enim supbū & sacre dūct dīat ignouit.
Minerva & Atene idm sonant. i. immortalis. a tētonia & dīat
q̄. tētonia. i. trina notitia corporis p̄ incorporeū ut dī. non
p̄ incorporeū ut ignis supioris. ut p̄mū. p̄tior & futurorū.
Et attende q̄ sophia pallas dicit q̄ pollenti cura inuestigada.
scā q̄ efficit sūm. In maluiolam enim aiam nō reuertat sapia
deq. Cū autē om̄s uirgines inuēto sint. aut h̄ dīat inuēto
ratior. q̄ nec acta nec mēte. nec coacte. nec sp̄te corrupta.
Vt q̄ cū om̄s sūe uirgines dīcant. p̄t q̄ eaz a plumbi petū &
quay insāa distrahunt. i. quodamod mēte corruptū. Ad
h̄ac & sicut paucis nota est sic paucis aspiat. Sicut a paulis
temptat. sic a paucis aut a nullis distrahut. Ita ista capi
dīat Mercuri. Nē & quidam allegorizat. ut intelligi
mus diuina sapientia p̄ sophiam filia humana que noim
& iugato circuit. hū autē nō sorore practica dicit. ut p̄s
dixi. Imo ip̄a palladis sorore est. qm ab eodm fonte emanat.
et & humana diuina gformat. Vnde bñ uoti pallad fuit.
q̄ ei est pedissequa & ministra. Quāqz enī gēpit & illa. s.
nō querit. Refugit h̄ac que noim intelligit mercuri con
iugū. nā oia diuina sapientia gprehendenda p̄to sūmo
desint. tūto circa illā explicand. At in & intelligere possu
mus q̄ ibi sit. mū enī explicare q̄ de ea intelligim. non
enī sūmōnes cognatos ubi habem. quibz & deo sufficient loq
mur. Si quis q̄ eam sibi copularet. i. vbi explicare con
tenderet. Inmuriat pallad faceret. dū sic quodamod eius
mīnueret dignitatem. Nota q̄ p̄noe dicit q̄ p̄nois
. i. p̄ma & excellens nois sapientia diuina. que an om̄em cre
aturā est. hec multas h̄t filias. q̄ om̄is humana scā filia
est illi diuine. qm om̄is sapia a dno deo est. & cū ip̄o sūp
fuit. et est ante eū quicqz humana cogitatio gphendit.

pallas

Tritonia.

Minerva

Atena.

Santa.

Allegoria.

p̄noe
p̄nois.

James

Was.
ben

clean?
labor.
after.
me.

Himber.
Himb?
Turbo.

Leoni.

Ingeniu.

Amst^{er}dam.

Copied.

prudenti

Cupido.

[illegible]

Afridite

Baden 1820

ven^o

habitu mūdum istum fabricauit. Tres hūc filias: q̄ tres hōis potētiās
quas ip̄e accēpit in creatōe hōis dedit. i. vegetatiōem. sensuālitatem. ⁊
rōem. harū pulcherrima rō est. ⁊ dea putatur. q̄ deo similis est. cuius
participatiōe hōis q̄ dī officiatur. Nemo audit eā dūcē. q̄ vix vitū
in eā stat. Capit tñ acupūne. q̄ dū tēpālū amplectit. oblectamēta
Atq̄ hīs inhiando. dūm creatoris sui obliuiscit. In mōtem sup̄biū dēdū
atur. ubi est in humilī pūro ⁊ vocali dēpūro. q̄ ualde aīa humiliat.
cū a dignitate sua cādīt q̄ ip̄a que cāuē dēbet impare. cāuē subit.
ut inferi suo sup̄iori dūctur. Consiliū tādē sōarū Inuenit. q̄ p̄m
q̄sām ḡsūt. q̄ līz illa p̄tēret. placēt. pestifera tñ venonū dūcē
dūcē illaqueant. Ideo ponit nauaculū in toro. hoc ē rōm venonū
vetera Inouant. ⁊ sup̄flua resēcandē incendia. q̄ sicut in thoro rege
scimus sanū. laborum ēgrot. sic in bona q̄sā. dēlectatō. In p̄ma
misra est. Atq̄ Jam nūq̄ ad eam cupido accēdit. Cōsidēns enī
aīa originē suā. ad q̄d exallū facta fuerat. aīadit sup̄iorē
sp̄mēda ēē hēc ymaginaria bona. ⁊ uerū studere p̄ponit.

¶ Delon dicit q̄ in emineq̄ posita de longinquo aspiciat. ⁊ clara inter
ptatur. Instabilis nō. alligata est ab insensibilibus duabz alijs Insulis
Gaues. s. ⁊ ancale. q̄d nō est aliud nisi q̄ illi insule habitatores p̄
In sapientia erāt Instabiles. s. venerūt dē alijs Insulis quī sapien
tiores erāt. et doctrina eorū stare fecerūt.

¶ Nota q̄ licū est Insula in qua p̄hebus a dēay cōsēcio exēctus
Atmetq̄ regis pecora custodiunt. ⁊ filia ei dēlegit. de qua filium
subtulit. q̄ studiū dēligit sapia. ex q̄ sumū augmētū. Dicit aut
licū a lias q̄d est lupus. vndē ⁊ lūces dūctur. q̄y ibi lupi ab
undant. Vn mēto ibi p̄hebus colit. q̄m maxūm cū illo aīalī hē
similitudinē. uocat i tū nimio calore ⁊ hūre facit. et radios
de se emittit. sicut lupi oculos de nocte. Q̄ aut in hīs locis q̄ritur
p̄hebus. nec mouent. nō est aliud nisi q̄ sapientia etiā aībusda
putat in illis indinationibz. quat in p̄dīs locis fieri solēbant.

¶ Nota q̄ p̄hebus dicit nouus in tū auricom. vndē pure in
berbis dēpūgit. ⁊ auricom. q̄. auricā comā hīs. Coma enī duo
opatur. ornat ⁊ tegit caput. ⁊ rādīs sol ornat ⁊ splēdit. eadē
tegit. ne plene ei substantia vidēt. q̄m dēfiat hōm in eū intuit
sicut sapia incompensibiles. frustat q̄ respiciētū hōm inuētū. dūc
hē ⁊ sagittas duos vñ ab oriente in occidentē. alterū ab occidentē
in orientem. ⁊ quibz sagittas emittit radios suos vñ vñbus

123
dicit. q̄ dēficat tūm ⁊ arefacit. nā sol dūc. i. nobile caput nobilio
est sapit ⁊ caput dūm. ¶ Nota q̄ vñula rotundū hē forma. que
ubi Incipit. Ibi dēfinit. ⁊ simile ⁊ tēpā in se reditūa tēpāt. hāc aut
vñulas apollim tēpātū attēbuit. q̄ dūm tēpā vñulas ex sole
p̄ncipiū faciūt. ¶ Nota q̄ vñulas inī vñū signū attēbuit. in quo
sol est in illo inī. nota tñ q̄tūpiente inī sol est in medio signū. et ter
minatū in medio alterū signū. Illud tñ solū signū cū est inī p̄ncipiū mōis
attēbuit. Et nota q̄ in q̄tūpente solis sūt quatuor vñule. i. q̄ tēpā. et q̄
vñā ap̄t. omēs alie dēdūm. Tēpā enī sūp vñū tñ est p̄ncip. Reliqua aut
p̄tēda aut futura. Altera enī apollo hāc inīpāt vñulas. Sol enī rādīs
suis tēpā inīpāt. nūc estā facit. s. nobis p̄p̄mū est in caproeno. nūc
hyemē. s. remotus est ad alia. ¶ Nota q̄ sol dicit cytharista. q̄ est modē
rator celestis armonie. ¶ Quare vñū ḡtūgīt q̄ sol rādīs suos
inferius dimittit. cū ignis p̄p̄m sūt asēndere. Ad quod dicit. humore
sibi rōtūpūm est. que ex terra attēbuit. Ideo in tēpā rādīs dūgit.
p̄tēda ubi māg sūt necessarij. illuc facili dūmittit. ¶ Nota q̄ ip̄e. q̄
vñula quas sol aspiciat. q̄ de dūfīs metallis ḡfinguntur. p̄ dūfīs p̄
p̄tēdāt. nam p̄ma vñula de dūfīs ferro. i. de calibz facta est.
hec estā est. In ferro enī duo sūt. dūm est ⁊ siccit. q̄ p̄tēdāt est
sibi vñulas. Indūm enī tēpā humore siccit. ⁊ hyemē facit. q̄ ra
dīs siccit. Colore q̄ ferro facit similem. q̄ dēuget. Vñ ḡ ferro
attēbuit. Alia est argētra. q̄ ad ver. q̄ est tēpātū calore ⁊
humore. Omēs enī frigiditatis materia. ex hīs duobz efficit. Vñ aut
meli⁹ intelligit. hāc dūfāt tēpā nota q̄ hēc duo Inferiora frigidā
sūt. duo media humida. Cū ḡ sol nobis p̄p̄mū est. calore suo fr
giditātē aufert. calore ut sūmātū humore ḡsumt. Indē fit nob estā
calida ⁊ siccā. At nō solē recedēte in autūno. adhuc humor ḡsūmāt
tenet. s. humiditātē duos abundat. ⁊ hōm tēpā frigidā ⁊ siccā. Omēs enī
tēpā de suo p̄p̄m vñā vñū p̄p̄māt. At nō in hyemē
ualde est elongatā hē in suo humore. ac frigiditātē p̄ualēt. At nō
in vere app̄p̄māt sūp solē. calor humor de hyemē vñū
ḡsumētū. in dē vñū maxie tēpāt q̄ calidū ⁊ humidū. Tertia
nō est plumbea. hēc spectat ad hyemem. q̄m in plumbo dūc sūt. q̄
forte est ⁊ fusile est. In hyemē q̄ tēpā obscurū est. q̄d signū a plūbz
dūfāt. ut q̄ tūc tēpā solidat. fusile tñ est p̄ humore abundat.
lūmē nō dāt p̄ calore. Quarta est vitrea p̄m ad autūm. Vñū
enī fragile est. et illud tēpā fragile est. nā ⁊ folia cadūt ⁊ fruct
matūrescūt. hēc tñ vñula p̄p̄mū deo est. q̄m tūc dē rādīs
meli⁹ cognoscām. q̄m sē nobis copia pleno cornu Infundit. ¶ Nota
q̄ annus quotidie inapit. quotidie dēfinit. Et vere p̄ncipiū dicit. In dē

tionem. qm in tpe illo mundus incipit ut dicit.

¶ **F**ingit qd venus pueru adone pstantissimam forma dilexit. qui ab apu uoratus est. et cu venus in silua querendo lacrimabat. p uenere hic intelligit tuc fatig. que adone posat. solis calore. quo uero to ipa ornata suo pnta. quere cu lacrimat. qd pluuia guttas in se met onst. p solis absencia. ut exitum satum dicit. qd tuc stella satum maxie nocere pot. si nobis eo signo pinguat in quo sol nobis erat in estate.

¶ **N**ota sm fabulas. qd aliter. s. coruus et cignus apollinis curru trahit qui in apollinis tutela et dicitur. qd coruus vni qdum ht p sagi et diuinationis. Cignus uo pp amora modularonem aut coloris splen dorem. ut qd s nam aliap in estate feruore duo oua ponit. vnde petroni 2c. v. qd sm amaximadu et pmbu in horoscopo 2c. Aliter et qui curru ei trahit solent dci qd alia epq pp curru vlatant et quatuor pntat ex attributis. ¶ Et nota qd phebuis grece moysinos appellat. i. musay pnceps. de musis uo ale theologi alr astrologi. alr poete sentiut. Poete em musay vocat noue iustia loquend. duo labia. quatuor dentes pmos. lingua. gutturus coauitide et pulmone. Astrologi uo dicit noue musay noue sonos qui in celestia armonia notantur. quoz septem in planetis vi. gstant. Alij duo. unus in celestia spera que a placet dicit. Aliter uo ex illy octo gstant. que tota simul reddit armonia. v. ut alij dicunt aliter gstant in tra ut acutissimus sonus sit in spera celestia. grauis simus sit in terra. Atqz hoc recte videt ut sicut spere noue ita qz sui faciat sonu. Theologi uo dicit musay noue scay car.

¶ **N**ota qd vrania dicit ab vranios qd intptat celu. q celestis. p hac illam au potentia excellentior accipimus que intelligentia dicit. q merito celestis appellat qm a deo nobis data nos deo similes facit. q qua plato tmeo refert qd nichil diuina munificencia ad hoies q meruit meli intelligentia. que bn in celestia spera respicit dicit. qm hoi dicit ut p ea celestia gphendit. sensus em q tu dic pntia. yma ginatio pntat absentia. to dicitur gusa. Intelligentia gphendit discreta. Atqz hie oia mea corpus gsidant. que in supior regio ne tenent. Intelligentia penetra celestia. que incorporeis extri corpora positoz nam gtemplat. vnde in spera gpendisse dicit. i. in aia que orbicularem motu exerceat quz quat est in spera et tuc du gtemplat. In semet rediua motus. dicitur qd p fundam cernit et simili querat ymaginē celum. vnde ut noter quat aia ppari debet dicitur stellay. de hac em intelligentia dicit q intelligentis solius dei est.

¶ **N**ota qd talia dicit. q totalia. i. po sine giano virtutu. p talium intelligentia actua vita que in rem gsidit dicit. qm cura adinu pntat tota virtut. atqz ibi d se virtutes gnat. hie est illa diu ppor que dicit lippi. s. deo gnat. Aliter speculatiua est sue gtemplatiua est que spe ciosa fut. s. stralis. vna lipa dicit aliter Rachel. Lipa em aliter est. i. vita actua qd no videt deo p gtemplatione. Multos ty deo gignit. qd multos immortales facit bone opationis exemplo. et p ditionis vbo. Rachel uo speciosa. i. vita gtemplatiua que du speculat et pualit actue. s. in stralis est. qm d se deo no gnat. sibi sol pdest. no aut aliq. videt em intra no aut extra. s. illa egiro extra videt. s. no intra. pot et da qm hie pnt in tra. i. in corpore qd p vitam actua virtutis plantatur in aia. in vberem campu in quo ista gsidit. hui vector est cignus. i. aius virtutu florib clatus qui honoris impationis quia no pot aius tuc ad deo gtemplatione erigat. Ideo no pot subuolare. ne sege apolline s. petit alina stagra in quib nutrit est. i. semp iunget tpealib quib affuerit. p stagra em affluencia diuina pot intelligere. vnde no ingreue quidam cap grammu. tuc flores hoc loco ap pellant caruales voluptates. et seculare delitationes. quib ex hoc aius alius phy iunget. vix vni ex ey gtemplatione aius poterit euolare.

¶ **N**ota qd Jouis et Junonis filie sut noue musay et quib sup dicit. Musay dicit sonos armonie. Jouis et Junone vocabis ignem et aerem. ex quib soni illi nascunt. Et omi corpora planetay mouentur ex ignis leuitate est. s. soni no faceret nisi ad eoz motu cursum aer motus resonaret. Docum et sup omi soni motu ex aeris motu fieri. Has musay exudat dicit phybus. qm torpentes exant pperit retardat stationarios facit aut pgressiuos qm in medio collocatis toti armonie modicatore. que oia qm in gpectu Jouis et Junonis facit merito peton Juno obedit. scem em in ipam quoz ex eisdem affert magnum hie. Et uo si dicit musay car scialy ear Junonis filias dicit. qm bnficio ignis et aeris hnt pgressu. v. qd mag est verisimile filie Junonis sut. i. deo benigna voluntas. Deus em de benignitate sua largit nobis vnales iustitias et de quib sequit fructus sapie. via oia dicit optimu et oia dnu pfatu. dicitur est dandus a patre luminu. Has aut exudat dicit phybus. i. uo et sapia humane. Si em intellat et ex abutur spmas fructificat. Cu uo ear gutit sapia ad qd hoi dicit. v. ut hie bn utendo ad cognitione deo vnde. tuc ear extollere dicit et exudat. atqz ad parentu gpectu facit subuolare. i. ad deo cognitione.

ascendit. ut dicitur subuolare. i. a feto erudit. bona enim suffragamus
dum in peccatis sumus. Deus non videt. Mala autem omnia in conspectu sunt herudum
quod peccata per penitentiam et dilectionem remouit mala. et bona ad deum
subuolare faciunt. quod maxime gratum est Junoni. i. diuine voluntati. que
ad hoc eas in apollinis custodia posuit. et in hoc fecisse debet posset
notari ordo musarum super assignatus.

Nota quod legitur de quodam pastore quod ita uarram depinxerat ut ea uisa
bos immutaretur. Ille deus significat. quod pictor auctor. i. uisusque pictura
suam rem facit uiuere. Cum enim eloquia abundat melius quibus
rem notat quod uisus res facit potuit. rem quod alio obliuione pinda uiuere
facit in memoria.

Nota deorum dicitur tres angelorum ordines distribui in quatuor et
trias tres sunt distinctiones quorum superiores sunt qui deo propinquiores
plenius ad uoluntatem inspicunt. Sed autem non primo uoluntate dei in
spiciunt. sed primo mediantibus. Ad tertios autem uenit duobus primis medi
antibus. Itaque primum cum deo intelligibiliter uidetur. secundum intelligenter.
tertium uero. primum quidem donationes appellantur. quod alius dicitur. Sed
non dicitur exceptorum. quod quod primum cum deo apprehendit ab eis excipit.
Illi mediantes exactionem circa fiam.

Nota quod per vulcanum Ioualem ignem igniculum uidetur

Nota quod duo sunt vulcani unus Ioualis. alter terrenus. Ioualis
vulcanus est illi ignis etherei calor et splendor. Terrenus uero iste
ignis materialis.

Nota quod uestis dicitur terra. sic dicitur. quod inquit. nam enim potius
suam primum locum tenet in spera ad que omnia nati suo feruntur
corpora. Ipsi uero locum non mutant. Cuius in ueste in designatione
ignis ponitur. primum quod dicitur uix statim. quod ignis mobilis est. unde
et in templo eius perpetuus ignis cum dicitur.

Nota quod in prima regione est sedes Jouis et angelorum. que regio est
a Saturno supra. autem i. autem si firmamentum ubi deus et expositum.

Nota quod Janus diuina sapientiam significat. Janus Regione suam
utramque minuit effigie. i. cognitione huius presentium. presentium et futurorum
cum asecutus est annis tam primum. quod ipse diuinus principium est. uoluit
autem quidam ut Janus ipse tempus sit.

Nota quod lux deus est bestiarum per quod siluestris appellatur
sic dicitur a potulo quod interpretatur lux. ut a luce. que acutissima
habet uisum. Ideo deus iste in hac regione habitat. quod illa uisus ui
uacitatis que in bestis est de solis fulgore gignit. a quo et uocabatur
spiritum gignit. ut de hoc admiratis proprietatibus referamus quod lux

62
18
perspicacissimum habet uisum. Ita ut in nocte tam uidere cogat. quam in
die nullus eorum uisus inuenit obstaculum. Lux autem alia est quod de luxu
ac cerua peragitur. Quare cerua timidissima. lupus rapacissimus
est. que omnia bene ad bellum refectum. Vbi et uacat oportet habere
oculos et timore. ut uincamur.

Palus dei pastorum est. que filia est Jouis. i. caloris. quod de calore
admixto humorum pabula nutriuntur. Et hoc de uenere patet. fauor
autem hoc est generositas ut aliam facile faciat in hac regione consistere.

Nota quod celitus que designat per mirram filia solis dicitur.

Septimus. i. nalis maris praeterea hoc est humor et frigiditas. Est
enim aqua frigida et humida sicut marea et luna. unde cum augmento
ut decemto lune crescit mare aut decrescit.

Nota quod a mercurio ad uenere est regio de qua uocat fortuna.
que et si in prospera atque aduersam diuiditur per se in accepta magis in
bona primum accipit. unde fortuna recedat dicitur. quod prosperitas non
relinquit. et fortunam dicitur cum facit ipsa.

Nota quod de regione que est a Saturno ad firmamentum uocantur
terrestres famulorum per quos intelligere possumus spiritus cerebri
dispensationibus praesidentes. ut terrestres famulorum appellat duos
tres cardines. a lix quoque emergit signa in firmamento. In altero
occidit. In quibus terminat uirgines.

Nota quod Iupiter uestit cum mundi ipsi componit per que a nobis quomodo
modum quod in ueste quadam consistit. ut per Iouem mundum accipit. quod hoc
nomen in ducesis figuram uelut. per autem mundum terra accipitur. hic
autem calorem regit. i. duo munda circa se ponit.

Nota quod umbra dei dicitur de calore Junonis qua umbra Juno
i. aer uestit et tegit in nocte. Sed quod sol maior est terra acuit
umbra ut in quod ad planetas uenit designat.

Nota quod thauimatis thauimatis filia Junonis pedissequa est.
Cui ueritas est. Thauimatis grecum miracula facit mirabile inter
pretatur latine. Cui filia est thauimatis. i. ueris ipsa. quod quod ipsa
uidetur miram in ea colorum diuersitatem. reserantur unde gignat.
quod quod hoc dicitur spiritum Junoni expositum est in uolucrum. quod ipsa est hoc
spiritum illis coloribus distinctum. Quare autem ipsa pedissequa sit
Junonis ita accipit si primum noueris unde ueris fiat. dicitur
philosophus quod nubes radio penetrabilis recipit aliquam partem se solis ra
dium in opposita regione. unde in nubes grauitate. acut quidam
praesentat. In quo diuersi colores uidentur. de igne rubeus. de aere

videtur. & aqua circuleus. Unde ut alij dicunt nubes illa in quadam
parte spissior est. in quadam tenuior. in tertia tenuissima. Vbi
tenuissima est ibi magis radius vni suum potest exercere. & ea ipsa
nube. Unde semper in illa parte rubet. que ad solem magis accedit.
In remotioribus vero que sunt magis spissae. quoniam non tantum in ea ignis
potest non omnino ignis sed ceruicem colore facit ut videtur. In
tertia vero que sunt spississima est. nichil aliud potest radius. nisi
eam illustrare. Unde quod non habet colore sicut aqua & ea pars.
Ita circuleus colore habet. Notandum enim quod vni nubes sit nisi ex
abundantia humoris quod ad solarem radiis per. Unde signum est
future pluvie maxime versus ea partem in qua primo defuit.

Nota quod calor solis sunt similes ex pyropo. pyropus metalli
species est huius tres autem partes & sex species. sic dictus a parte quod est
ignis per colore. per eum calorem ortu & occasu accipit potest. quod
similis sunt ex pyropo. Talis fuerit calor habet in occasu. qualem
fuit in ortu. Ut calor ei dicitur nubes que ei opponitur.
quod frequenter in ortu aut in occasu solet. que rubrum ostendit
colorem. Zodiacus vero est pars solis.

Nota quod verus dicitur visus Jovis. quod tunc terra aperit & videtur fluvii
& vineas.

Nota quod philosophi appellant Infernum totam hanc sublimarem regionem.
ex quorum variationem atque corruptionem subiecta est. cui dominus est
pluto.

Sicut neptunus nichil aliud est quam spuma maris. ut corona ista non est
aliud quam sal albidus. i. mare spuma dicitur. Pluto non habet coronam
& habens. qualem exigit propter tres. que globositate sua & spissitudine
penetrabilis est splendens. Arborque est in Jovis. post aliquot tempora
dinescit in lapidem. Itaque in Jovis sunt duo sunt arborum & lapideum.
Nichil ergo auermetus per hoc intelligitur quod robora & arbores. quibus
totam terram superfluit suam coronam. qui quidem. pluto est multo diuor
fuerit suo neptuno. Unde & nomen accepit & superpulentus est co-
stitutione eorum que gignuntur. Omnia enim que gignuntur terra recipit. quod
nichil genuit quod non sit corruptibile. omnia corruptibilia in terram
cadunt. Unde Infernus orcus dicitur quoniam est de insatrabilibus
mundi ab orbe quod est verum. probat enim est ut omnia recipiat. Nam
omnia nati sunt pondus in terram descendunt. Tenet igitur pluto mundum
vicem. Alius vero s. neptunus veniat est. quod nudus efficit puritate

63
18
quod dispungit diuitias. Siquid enim forte accepit. statim dissipat. diuitias dico
oppressionem que sitas. In quo notat eas non multum appetendas. Est enim
labor in acquisitione. Amor in possessione. Dolor in amissione. Et nota
quod dicitur de spuere. quoniam mare nichil dissimile sue nature retinet. omnia
que recipit ad terram impellit. quod enim in solidum est non nisi in solidum
fieri potest. Ex quo autem ad solidum ventum est. quod similiter gaudere est & retinere.
Et ita quasi diuitias neptunus sumit. fecit gaudet. Indus vero
neptunus quod mus est dicitur secum thetym meretore & hospita deop. per
hanc thetym intelligitur lutor illa terra superfluit. que mare sustinet.
que non de toto terra est. nec de toto aqua. Unde bene illi quidam dicitur.
Vxor autem ei est. quoniam in ea neptunus operatur. De illa enim est omnium aquarum
lium aggregatio. Quod enim in eis soliditas est & mater terra est.
Quod in eis liquoris & agilitatis est & pater neptuno est.
Fungitur & quibusdam stellis quod eis interdictum est thetis hospita
quia illa que sunt circa polos fixa sunt in mare merguntur. Inde
& fingitur in fabulis quod neptunus & thetis omnes deos ad quoniam
corrogaurent. Remigius tamen vult ut quoniam sit fixa. palus vero
infernalis. que interpretatur purgatio. que bene in mare deos fingit. quod
nullius beatificari potest nisi per fugam transierit non prius purificetur. quoniam
quod deficiendo spargit & purgat de omni facit deos bene matre
deorum est. hospita quod dicitur quoniam prestat non ut in ea semper moreretur.
Unde per ea satis commodum quodam ignem purgatorium intelligatur. Tertio
modo coniungitur neptunus appellare possumus fugam non ut purgatio
sed ut tristitia interpretatur. Nam similis deorum mater & nutrix & ho-
spita. Cum enim deficiunt sunt per beatitudinem. eos tristitia est oportet.
et huiusmodi gaudia gremere. ut non modo letitia sed deo. Iuxta
quod fingitur quod dicitur iam fuerit in giganteo bello victis fixa filia
suam victoriam misit. atque ei auxilio gigantei fuerit. Gigantes
enim qui de terra nascuntur sunt vitia que de carnis fragilitate pro-
ueniunt. Atque celum occupare voluit. i. animam celestem sibi subimit
terre. quod quos pugnat deus. i. rationem & intellectus suo vitiat. ac fre-
quenter. Unde oblectantur temporalium celestia postponunt & vitia
succubunt. nisi fixa. i. tristitia filiam suam mittat. De tristitia peni-
tentia & gratulatione temporalium evagatur ratio & intellectus ad gratulan-
dum celestia. Atque ita venit victoria. ut succubat vitia per quod
deus in primis stigmata dedit. ut quoniam fugam perierat. loquere usum
amitteret. quoniam quicquid de tristitia illa retrocessit. ut iterum in his co-
cupiscentiis delinqueret. quod utro respectus non est aptus in regno dei.

Nota q. bachus dicitur a bachor qd est suavis. i. comis et gressu falem
in dextera ut putaret vites. noli enim viti vendat. vertit in lambusam
et sic stialis. leui gressu tithara somnificat. q. obliuiscit. In quo ostendit
incommodum viti. Nam viti supra modum bona. sine modum mala. vnde.
viti pbo si pota modum. sunt nati planda. Sz no pota modum. viti pbadu
nego. Ac puius impetulantia ferebat. nam viti supabundantia du
dequoque extuat in libidinem. hui gressus inaret. Et de viti
olix. q. odore ferens. q. et viti semp quidam odore viti pferet de se.
Nota q. hercules filius fuit Iouis. pugnans Junonis. et dicitur a
cleos q. est gla. q. in omib. factis. fuit gloriatus fuit. vnde p. cum
intelligit. vir fortis et magnanimus. q. spreta tpraliu. Delatode
ad celibatu se trahit. ut contemplationi intentus mox mostea dusa
vietudine extirparet. p. Junone aut ei nouercentum actua viti
intelligit. que hac hui viti fortitudine admittit. atq. eu ad se
trahere. et sibi submittere nitit. qn sepe eos qui vouerunt celibatu
alic. tpraliu administrato. que est in actua. Et nota q. fuit
tres de que herculem admiratur. Juno. pallas. et venus. p. quas
tres viti intelligit. s. pythagorici. actua et contemplatiua. sine
qua viti nemo est. ex quo adanos uenit. Aut em cu celibatu erat.
aut pter celibatu. Et si pter celibatu aut cu Inactu viti dicitur
aut cu lege giugy. Si cu Inactu viti pythagorici est. qua dicitur
venus. Si in lege giugy. actua est. qua dicitur Juno. Si aut in
celibatu. contemplatiua est. cui pect pallas. he tres de hercule
admirat. Sz venus ut impedit. Juno ut puehat. pallas. ut
retineat. Et vnde q. venus dicitur mater omnium gnationum. i. que
licitor. sine illicitor. Vnde venus Idem est q. cypris. cypris
aut mixtura Incepit. que omnium rerum mater est. qm oia de
mixtura gignitur.

Nota q. duo sunt cupidines. Vnus alit. phantat. cecus et nudus.
Alter no redimitus. pulchre et omib. placitur. p. Illu. amorem
venerem intelligit. p. hui aut. Illu. foni amore. qui dicitur sua
Iura sodalib. qui qz necit giugy sacru. tunc a mare regere et
celo Inpitat amore. qui si frena remittit. hui g. e. diuinus
amor.

Iupiter rex ceteris bellu. Instans cu gammede ptege teorianoz
adolefcentu pulcherrimo. atq. augur. Diligens inq. sit. quid de
bello illo eet cunctura. atq. aquila Indicate accipit ut cu pauis

64 19
Dieny bellu pueniret. et facile ipm caperet. atq. idu suos armar
fecit. et insignia aquila in armis hnt. et in yda in spente cu pauis
venatum accipit. vnde amplius aquila Iouis est appellata. et ino
leuit inde romanor. q. furtiu. ut in mentis fuit aglam gererent.
Integumentu fabulo est q. aquila dicitur aus Iouis. qz ignea est
adeo ut oua pua coque. et in lapida subam tue vertat. vnde
lapidm fragidissimu semp in nido heat. Ipa et sola pot oculos
in indios solis absq. di impedimento de fugere. vnde et pullos suos
ad indios solis dicitur ducere. et cu qui p. solm oculu eludit. de
nido dicitur. aliter ad viti refuat. p. gammede aut. Intelligit
mud pulchritudo. que maxie calor solis intelligit. que raptu agla
ramine videt. ut expositu est. hui g. puer. i. mud pulchritudo mdi
et ceteris silentiu ut sine gnetate ad hoc dant. et mud exorret.
Nam in infernoq. macgure. p. q. et. In extrema terra legebatur
Inactu. A pueria em que terrenu hnt ortu ascendit ad theoricam
que Inuisibilia contemplatur.

Nota cu deus sit Inuisibilis quidam ei ymaginem visus accipit. qz
viti est solis suba. in quo est calor et splendor. de pta et splendor.
et splendor et suba calor. Sic de pte filius. de pte et filio sps sco.
Nota q. circulus lacteus qui galaxias dicitur a galabar qd de lac.
dicitur palatu. In quo sit pacissima arbitrio Iouis. p. hui Intel
lige item candidata candore virtutu et scia. In hac em locus est
sapientie. hui fupit hitare dignat. et qm humana fragilitas
patit se se manifestat.

Corona adriane dicitur ut tradit egul. Adriane virgo pulcherrima
sua bacho placuit. et fti florib. mixtu ei tradidit. qd in ei nuptis
raptu valcanus dultit. et dultit. Sz postea bachus adriane et
ei coronam in actu trahit. et flores corone in xy clarissimas
stellas mutat. fuit. que in circulo quodam ibi disposita fuit. in
modu corone. Et ad hoc respiciens ait. fti tpraliu nifiact
florib. de nifiact fupit. In qua colle bachus. Duo omes purnas
p. motoria. circa et nifiact. In altero quoq. bachus. In altero colle
phobus.

Nota q. p. bozem pot. intelligi sps qui debet ee custos carnis
Et ille succedit plaustru. i. corp. qd vitiu au dicit.

In nocte de ee co mea qn p. contemplatione q.prehendit. Et em
sapia sine eloquentia. q. candela sub modio. cu eloquentia uo q.
candela in candlabro.

Nota q. Mercurius in palestina deo recurre. qm deus est palestine
qm eloquentia semp in lucta quadum est. ut in casu et disputatorib.

Nota q. pythagorus voluit Inuenire figura figura. In qua et
Altera vocis representaret. atq. humane vite forma exprimeret. ad

quod instituit huiusmodi figuram. Vnde enim in origine vniuersalis
 et simplex. Nam eadem in omni in origine editio est. Vnde Boetius
 Omne hominum genus simul surgit ab ortu et ubi non venit ad aeternum
 dissectionis, gemina nobis via ponitur. Nam in arbitrio meo est
 bonum ut malum eligere. ut primo dicitur occurrere in ueniente, simile
 hec figura ab individuo qui simpliciter incipit sapere. Insuper uero bifurca
 est. ut pars sinistra malorum viam notet. Dextra uero bonorum. Vnde
 pars sinistra etiam a lato incipit acutius in sensum et reuertitur.
 Nam lata via est que ducit ad Inferos. si reuertatur in angu-
 sty. Nam facilis descensus auriem. Sed reuocare gradum superius
 euadere ad auras, hic labor. hoc opus est. Dextra uero angustior
 est. quia acta via est que ducit ad superos.

Volume restaurato presso il Laboratorio di Restauro della
Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze

segnatura

Conv.Soppr. J.I.28

vol. n°

restaurato nell'anno

2018

smontaggio

totale

supporti

4

nervi in canapa

spolveratura

manuale

cucitura

a punto pieno avvolgente

fissaggio

indorsatura

in cotone e cuoio sfiorato

lavaggio

capitelli

lino e seta

deacidificazione

quadranti

in cartone fibrato avana

rinsaldo

ancoraggio

incartonato

rattoppo

carta giapponese e Tylose mh 300

lacci/fermagli

velatura

coperta

pieno cuoio

imbrachettatura

carta giapponese e tylose mh 3

segnatura e titolo

impressione indiretta

carte di guardia

pescia 2

F

dorso

attaccato

egatura precedente/originale in

archivio coperte

custodia

distacco dei precedenti restauro cc. 1-17 con impacco di Tylose mh 300 P

EPISTOLÆ

BNCJ

Manoscritti

Conv. Soppr.

J

I

28